Karen Margrethe Harūp

Lasse fortæller

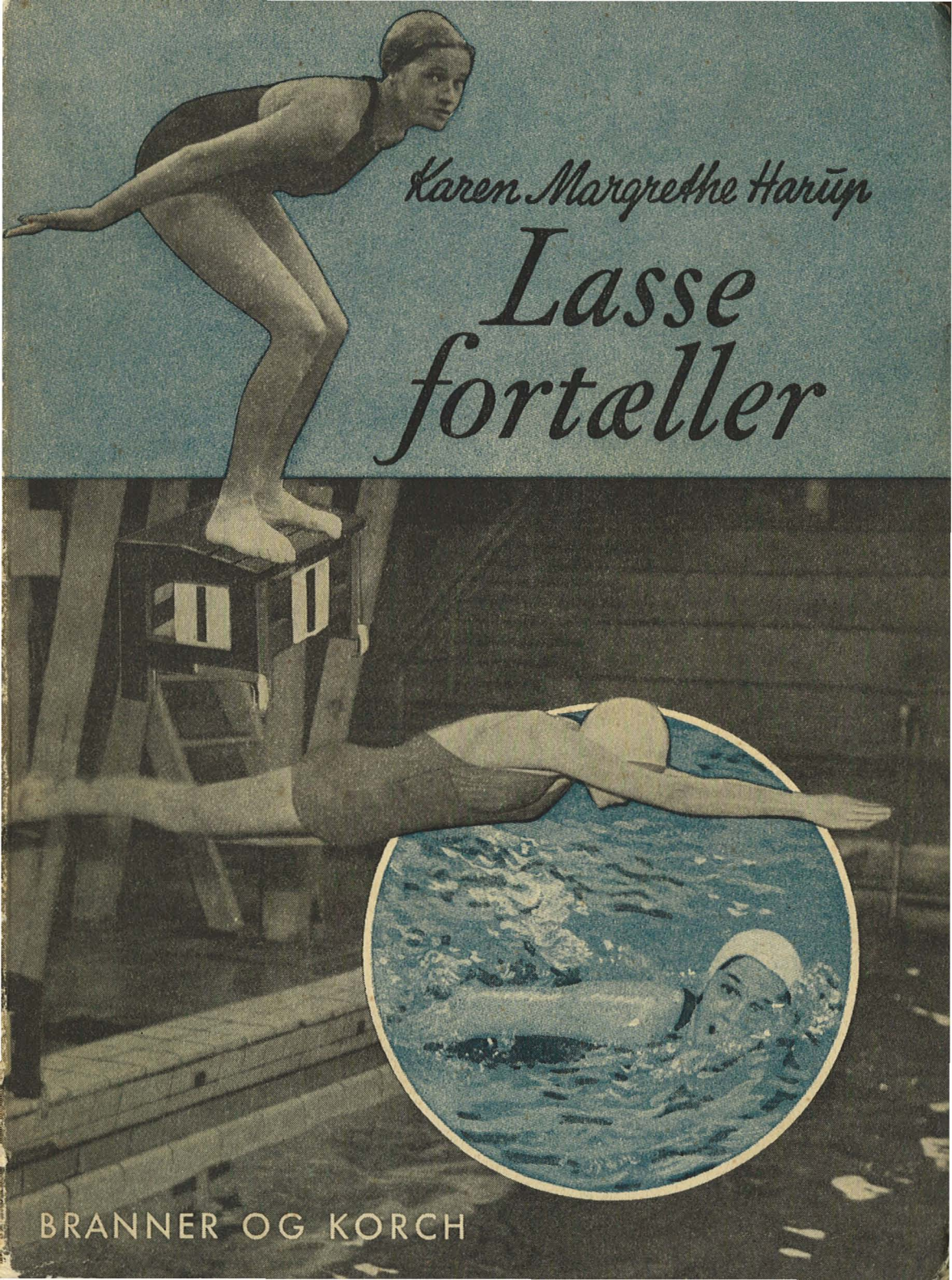

BRANNER OG KORCH

LASSE FORTÆLLER

af

KAREN MARGRETHE HARUP

1852·1911·1949

BRANNER OG KORCH

KØBENHAVN 1950

OMSLAGSTEGNING AF
OSKAR JØRGENSEN

COPYRIGHT 1950 BY
BRANNER OG KORCHS FORLAG A/S

PRINTED IN DENMARK
BY
S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI
COPENHAGEN

FORORD

Det er med særlig glæde, at jeg skriver dette lille forord, da Karen Margrethe altid har været en pligtopfyldende og elskværdig elev. Der er ikke tvivl om, at hendes bog med de mange oplevelser og glade minder fra den lange svømmetid vil blive læst med stor interesse, især af den svømmende ungdom.

Mit første indtryk af Karen Margrethe var en lille, spinkel pige, som på en beslutsom måde sprang i vandet og svømmede med iver og lyst.

Senere, da opgaverne voksede, trænede hun med stor energi og udholdenhed gennem flere år og afgav derigennem løftet om et strålende resultat i alle svømmearter.

Men da jeg første gang så hendes rygcrawl med de ualmindelig smukke, glidende og effektive tag, var jeg klar over, at her havde hun midlet til at opnå sit eftertragtede mål.

Med stor glæde modtog vi da budskabet om Karen Margrethes sejr til guldmedalje i 100 meter rygcrawl ved de olympiske lege i London 1948, et mål, som hun havde set hen til gennem mange år.

»Tak for din dåd!«

Ingeborg Paul-Petersen.

I

TILLID TIL VANDET BLEV JEG IKKE FØDT MED

Jeg lader min historie begynde ved Rødvig strand, det lille badested på sydkysten af Stevns.

Her havde far og mor for en snes år tilbage valgt at holde sommerferie, — et dejligt sted lige ud til Østersøen og med det skønne Stevns som opland. Jeg var dengang en lille pige på 4—5 år, men allerede begyndt at rende kraftigt i vejret.

Vandet kendte jeg på det tidspunkt endnu kun fra badekarret derhjemme, og det var derfor med spændt forventning mine forældre den første dag tog mig med ned til stranden.

Selve Rødvig by ligger højt med stejle skrænter ned mod havet; vi måtte først forcere en lang, smal trappe, men et øjeblik efter stod jeg helt nede ved strandkanten med far og mor i hånden og så for første gang ud på det store vand.

Jeg skal ha' set noget mellemfornøjet ud, og tanken om, at man skulle »gå ud i det dèr«, var mig afgjort imod — jeg holdt mig i alt fald i respektfuld afstand fra de små skvulp, der uafladeligt bølgede ind mod mine tæer, og kom en enkelt krusning med for stærk fart på, fik jeg hurtig trukket mig tilbage.

Det var derfor med bange anelser min mor her iførte mig min første badedragt; skuffelsens træk stod allerede at læse i hendes ansigt: *Lasse var vandskræk!*

Ja, jeg blev stadig stående ved strandkanten; jeg kunne slet ikke indse det morsomme i at gå ud og blive våd; og så fik jeg lov til at blive stående. —

Men midt som jeg stod der, glemte jeg for et øjeblik at tage

mig i agt for de små bølger, og inden jeg vidste af det, var alle mine ti små radiser kommet under vand. Det har nok givet et lille gip i mig, men jeg blev i alt fald stående og så ned på mine våde tæer. Og så kom der en ny, lille vandflod skyllende; det var egentlig ganske rart, særlig når det løb tilbage og kildede mellem tæerne.

Så styrtede jeg tilbage til far og mor for at vise mine våde fødder, men de var naturligvis blevet tørre længe forinden.

Far og mor var skuffede. Jeg kunne se det på dem. Men i baljen *ville* jeg altså ikke, og så skulle jeg åbenbart heller ikke tvinges til det. Slæber man modvillige børn ud i vandet, opnår man sikkert kun at gøre ondt værre. En medfødt vandskræk, som man ellers havde kunnet få til at forsvinde ved fornuftig tilvænning, kan på denne måde sætte sig fast for hele livet.

Derfor fik jeg nu lov til de næste dage at gå for mig selv og pjaske og soppe, medens mine forældre skuffede så til; men så kunne de på den anden side være rolige for, at der ikke skete ulykker med mig; — de vidste, hvor de havde mig.

Næste dag skulle det åbenbart alligevel være alvor. Far og mor tog mig ved hånden, og vi gik ned til strandkanten — — — standsede et øjeblik, tog så mod til os — og vadede langsomt et par skridt ud — — — jeg stivnede og rystede over hele kroppen — hev efter vejret — ih, hvor var det dog koldt og væmmeligt; og så lige med eet — så kunne det være nok — jeg slap taget i far og mor og benede tilbage til strandbredden; — det ville jeg bestemt aldrig prøve mere!

Nej, tillid til vandet var jeg ganske givet ikke født med, og den store vandhund blev jeg egentlig aldrig senere.

Efter dette mit første »bad«, som således ikke blev nogen større succes, fik jeg lov til at være i fred for »det væmmelige vand«, men i løbet af denne sommer nåede jeg alligevel at vænne mig lidt mere til det; jeg syntes i alt fald selv, jeg blev dristigere og dristigere.

De nærmest følgende somre vendte vi tilbage til Rødvig, og efterhånden voksede mit mod på vandet; og da jeg et af de følgende år fik lov til at rejse op og besøge en kusine ved Limfjorden skulle jeg jo rigtig vise, hvad jeg duede til. Et lille stykke ude i fjorden lå en stor sten og ragede op, og den kunne vi vade

ud til; og når vi under skrig og skrål hoppede i på benene fra stenen, så vandet sprøjtede os op i ansigtet, så syntes vi, at vi var nogle farlige »karle«.

Jeg husker en dag, jeg fik mig en ordentlig forskrækkelse. Jeg var som sædvanlig på vej hen mod stenen, da sandbunden pludselig forsvandt under mig! — Sandet var blevet suget væk i nattens løb, og jeg befandt mig pludselig på dybt vand. Jeg sprællede med arme og ben som en hund, men til alt held var min kusine i nærheden, og hun fik mig halet ind på lavt vand igen.

Puh ha! Hjertet sad mig i halsen af skræk, men denne oplevelse blev mig egentlig en lære for livet. Jeg indlader mig nemlig aldrig på længere svømmeture udefter til bøjer eller bundgarnspæle; man har absolut lige så megen glæde af at svømme langs med stranden i en sådan afstand, at man kan bunde hele tiden. Uanset hvor dygtig en svømmer man end er, så udsætter man sig selv og eventuelt også andre for unødvendig risiko ved at svømme for langt ud.

II

SÅ FIK JEG LÆRT AT SVØMME

Jeg var 8 år, før jeg lærte at svømme.

På *Charlottenlund Badeanstalt* kunne vi gennem skolen få gratis undervisning, og dette tilbud lod jeg ikke gå forbi. Hidtil havde jeg jo kun drevet det til pjaskeri og sopperi; men her var en chance for at lære at bevæge sig rigtigt i vandet.

Efter at jeg nu selv som svømmelærerinde til daglig beskæftiger mig med at sætte små, håbefulde poder ind i svømningens mest elementære begreber, tænker jeg mange gange tilbage til den dag, da jeg med sele og korkstykker første gang stillede for lærerinden på »Charlottenlund«. Jeg var benovet og vist egentlig lidt genert over at skulle optræde i dette »redningsmateriel«.

Og så måtte jeg altså igennem hele det kendte ritual. Først skulle jeg på badebroen indøve grundbevægelserne med arme og ben hver for sig; senere prøvede jeg så i vandet, iført min korksele, at udføre de samme bevægelser, men det kostede et stykke tids arbejde at få det til at ligne almindelig brystsvømning.

Derefter skulle jeg lære at trække vejret rigtigt, at »puste i vandet«, som det populært kaldes. Det var ikke særlig rart at putte ansigtet i bølgerne og blæse luften ud gennem næsen, men det kommer man også til at holde af.

Senere fik jeg så lov til at prøve at svømme *uden sele,* og det gik helt pænt. De første frie svømmetag giver én en vidunderlig fornemmelse; man føler sig uhæmmet og frigjort, man ligesom får nye kræfter og dejligt mod på livet.

Men en dag skete der det forfærdelige, at lærerinden beordrede mig til at lægge mig om på ryggen!

Aldrig i livet, tænkte jeg — — det får hun mig bestemt ikke til; jeg var ganske sikker på, at skuden ville synke, og tænk at drukne her for øjnene af alle sine glade kammerater, det ville være forfærdelig flovt!

Nå — ordren måtte adlydes, jeg skød hjertet op i livet og lod mig langsomt glide bagover i vandet, slap så først med det ene ben, så med det andet, og jo — jeg kunne minsandten også flyde på ryggen.

Jeg blev efterhånden en hyppig gæst på Charlottenlund Badeanstalt, som ikke lå så langt fra, hvor vi dengang boede. Senere flyttede vi til Østerbro; jeg kom i Vibenshus-Skolen og måtte derfor se mig om efter en ny tumleplads.

Den fandt jeg ret hurtigt: *Den kommunale badeanstalt* i *Skudehavnen.*

Fra Svanemøllebugten sejlede en lille motorbåd over til Langelinie, og på vejen lagde den ind ved badeanstalten. I ferietiden kunne man komme gratis ind mellem kl. 10 og 15, så i den tid vidste man altid, hvor man kunne finde mig.

På slaget 10 stod jeg uden for døren med badetøjet under armen og madpakken i en snor, og først hen på eftermiddagen tøffede jeg med båden tilbage igen.

Jeg vil anbefale alle drenge og piger at benytte sig af denne gratis skolesvømning, som finder sted på flere af de kommunale badeanstalter. For de mange børn, som ikke er så heldige at komme på landet i deres sommerferie, er der her en chance for alligevel at nyde godt af sol, luft og vand. Og her er liv og glade dage; det varer sjældent ret længe, før man finder sig nogle kammerater, som man kan lege og more sig med.

Men ud over legen og underholdningen har disse skolesvømninger også betydning i en anden retning. Der gives nemlig her mulighed for, at drenge og piger med lyst til og anlæg for svømning kan udvikle deres evner under på een gang frie former og kyndig instruktion. Mange af svømningens »navne« har lagt grunden til deres svømmekunnen gennem skolesvømningen.

Måtte kendskabet til denne institution herved blive udbragt til en større kreds.

Selv havde jeg nu rigtig fundet mig til rette i det våde element. På badeanstalten havde jeg fået gode kammerater med samme interesse for svømningen som jeg selv. To af dem var særlig ivrige svømmere, *Birte* og *Kirsten*; de fik senere lejlighed til at demonstrere deres evner. Deres efternavn var nemlig *Ove-Petersen.*

Endnu var svømningen for mig kun et dejligt tidsfordriv, der gav mig udløsning for min foretagsomhed, og lejlighed til at udfolde mine kræfter, samtidig med at den skaffede mig mange gode kammerater.

Men langsomt er jeg vel blevet mig mit mål bevidst. Efterhånden som min interesse stadig øgedes, gjorde jeg mig større og større forestillinger uden dog at ane, at mit livs eventyr her lå for mig.

III

PIGEN FRA HELSINGØR — OG »DE UNGES SVØMNING«

At min interesse for svømmesporten øgedes netop her i 1936, var ikke lutter tilfældighed.

Den 3. juli havde en kun 16-årig pige på Sønderstrand allerede sat sin fjerde verdensrekord. Hendes navn var på alles læber og fløj med lynets hast over den ganske sportsverden: *Ragnhild Hveger.* Hun var kun fire år ældre end jeg, født den 10. december 1920, og som medlem af *Helsingør Svømmeklub* satte hun på 7 år ialt 44 verdensrekorder.

Der har aldrig hersket tvivl om, at Ragnhild var verdens bedste svømmer, og at have hende som forbillede betød selvfølgelig overordentlig meget for hele den opvoksende svømmeungdom; hendes glæde ved svømningen smittede, hendes ukuelige gå-på-humør kunne ikke undgå at virke ansporende på os alle.

Så i august samme år fulgte de olympiske lege i Berlin. Danmark havde fine kort på hånden, og forventningerne var store.

Jeg tænkte ikke på meget andet i de dage, og når *Gunnar Hansen* havde reportage i radioen fra svømmestadion, sad jeg naturligvis med hovedet begravet i højttaleren. Særlig imponeret var jeg af *Inge Sørensens* fine placering — husk på, hun var jo bare et halvt år ældre end jeg selv.

Jeg husker tydelig radiotransmissionen den dag, hun vandt sin medalje. Der var dødsstille i stuen; jeg tror ikke, jeg trak vejret i de 3 minutter løbet varede.

»Ja,« sagde far, da vi havde lukket for radioen, »det må nu alligevel være morsomt for pigens forældre at sidde herhjemme og høre alt det der, — tænk, hvis det var ens egen datter.«

Ja, i betragtning af tingenes senere udvikling lyder det egentlig som noget af en dårlig roman; men ordene satte sig fast, og jeg blev enig med mig selv om, at noget måtte der gøres, — om så det kun kunne blive i det små.

De følgende dage lagde jeg mig ekstra i selen — dog ikke bogstaveligt! — når jeg »trænede« ude på badeanstalten; jeg kunne stadig kun almindelig brystsvømning, men med det klarede jeg mig ganske godt overfor mine jævnaldrende.

Sommeren gik på hæld. Vandet blev koldere, og solen blev en sjældnere gæst; kun de »svømmetossede« holdt ud lige til det sidste; men forinden havde jeg øjnet en mulighed for at vise, hvad jeg duede til.

Det var den 6. september, jeg faldt over en lille notits på Politikens sportsside.

På foranledning af resultaterne ved de olympiske lege, hvor det havde været de helt unge, der havde forstået at hævde sig, havde bladet fået den idé at indbyde alle piger og drenge indtil 16 år, der ikke var medlem af nogen svømmeklub, til et storstilet stævne: *»De unges Svømning«*, øjensynlig opkaldt efter det tilsvarende *»De unges Cykleløb«*, som afholdes hvert forår; det var her, cykelrytteren *Willy Falck Hansen* i sin tid blev »opdaget« som 16-årig spejderdreng.

Jeg tyggede annoncen igennem et par gange; der var jo nok mange »skrappe«, der mødte op til sådan noget. Måske kunne det alligevel ikke nytte, man kunne jo let blive til grin, særlig hvis man nu slet ikke kunne følge med konkurrenterne; ja, tænk, hvis man først nåede i land sammen med deltagerne i det følgende løb, — sikken en forvirring!

Nå — så galt kunne det vist ikke gå. Jeg skulle jo kun prøve kræfter med jævnaldrende, der heller aldrig havde konkurreret før, så jeg havde vel lige så store chancer som de.

Men først måtte jeg jo spørge far, om jeg måtte, og det måtte jeg gerne, — og ikke nok med det: »Hvis du får en fin placering, så må du også blive medlem af en svømmeklub, hvis du vil!«

Stor jubel!

Straks den næste dag stod jeg foran billethullet i Østerbro Svømmehal med aftalte penge i hånden. Nu skulle der tages fat.

Det var første gang, jeg skulle prøve at svømme indendørs; vandet så jo dejligt ud, men den stærke klorlugt virkede noget trykkende. Det var et mylder af drenge og piger; det var lige efter skoletid, så det var vanskeligt at komme til at udfolde sig. Havde man svømmet et par tag, så kunne man være sikker på i næste tag at blive indfiltret i et par arme eller ben, — altid var der nogen i vejen.

En eftermiddag tog jeg så ind på Politiken og meldte mig til *»De unges Svømning«*, der skulle afholdes den 27. september. Der meldte sig ialt 300 drenge og piger, og vi blev delt i 3 aldersklasser: indtil 12 år (her var jeg selv iblandt), 12—14 år og 14—16 år. *Min* afdeling skulle svømme 50 m fri svømning, så jeg var jo noget handicappet ved kun at kunne svømme almindelig brystsvømning.

Dette det første *»De unges Svømning«* blev en meget stor succes. Folk stod i lange rækker udenfor Østerbro Svømmehal, før stævnet skulle begynde. *Den Gyldenblonde* holdt velkomsttale. Han fortalte bl. a., hvorledes han selv som dreng ikke strakte sine maritime bedrifter længere end til at vaske sig bag ørerne!

Svømmehallen var een stor heksekeddel; drenge og piger, ivrigt råbende og skrigende og vinkende op til familie og bekendte blandt tilskuerne, flokkedes om bassinet i eet vrimlende mylder. Ved startstedet sad selveste *Ragnhild Hveger* og *Inge Sørensen* som dommere. Spændingen var på kogepunktet, nervøsiteten stod malet i drengenes og pigernes ansigter. En livredder måtte springe ud efter en 12-års pige, til hvem der åbenbart ikke havde været plads på det tørre, og som af lutter forskrækkelse havde glemt sine svømmefærdigheder, da hun pludselig følte 5 m vand under sig.

Nå, tilbage til »hovedpersonen« — — mig selv altså! Her stod der virkelig noget på spil: Chancen for at blive medlem af en svømmeklub. Nu skulle jeg vise — ikke alene min far —, men også alle mine kammerater, at nok var jeg lang, og nok kunne jeg kun lidt brystsvømning, men kræfter og energi skortede det ikke på! *Man havde vel endelig ikke taget fejl af Lasse?*

Da jeg sprang i vandet i mit heat, havde jeg kun tanke for

een eneste ting: at komme afsted, alt hvad remme og badedragt kunne holde. Det blev til en drabelig kamp på den sidste bassinlængde, men jeg fik hånden først i mål, men en brøkdel af et sekund efter kom nr. 2, så det var altså kun lige akkurat!

Til sidst blev Vindertiderne fra de forskellige heat sammenlignet, min tid blev her ikke bedre end til en syvendeplads; men det var i og for sig mindre væsentligt, for de 10 første skulle nemlig alle have præmie, og der var jeg altså imellem, og mon det ikke var tilstrækkeligt til, at far ville lade mig blive medlem af en klub?

Vinder i min aldersklasse blev den senere danmarksmester i rygcrawl, *Grethe Tilda Jørgensen*, mens den senere danmarksmester i brystsvømning, *Grethe Sønnesen*, i sit heat kom ind som en fin nr. sidst.

Det er åbenbart ikke altid, at resultaterne ved ens første stævne er i stand til at give et fingerpeg om ens fremtid som svømmer; men et stævne som *»De unges Svømning«* er heller ikke i første række lagt an herpå. Alene det, at der gives de helt unge en lejlighed til at forsøge sig og prøve, om de *kan* svømme i konkurrence, kan ikke vurderes højt nok. Det giver ofte blod på tanden, og med senere fremskridt vokser lysten og energien til det hele.

Derfor har *»De unges Svømning«* fortsat succesen op gennem årene, og mange af svømmesportens store navne kan se tilbage til dette arrangement som deres karriéres oprindelse.

For mit vedkommende blev *»De unges Svømning«* i alt fald en vigtig milepæl i min udvikling. Før havde jeg alene haft lysten og interessen, nu havde jeg også fået troen og tilliden; dette tilsammen giver gnisten, uden hvilken de store resultater aldrig opnås.

For min »indsats« ved *»De unges Svømning«* fik jeg en sølvnål, og med den heftet ved blusen og med et udklip fra Politikens resultatliste i hånden gik jeg til far og fik ham til at indfri sit løfte.

Nu skulle jeg være rigtig svømmepige!

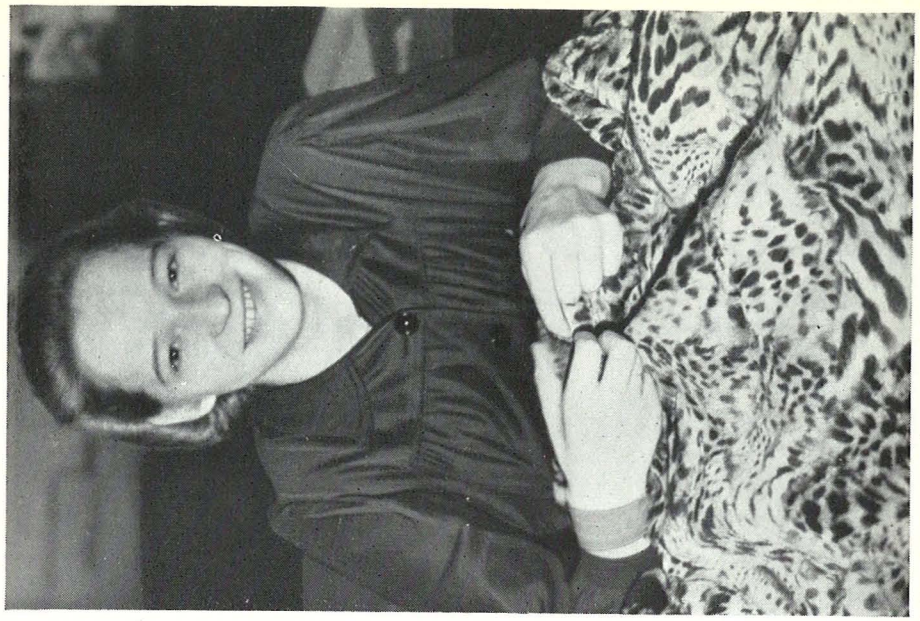

»Jeg var samme år (1940) kommet i buntmagerlære hos Birger Christensen.«

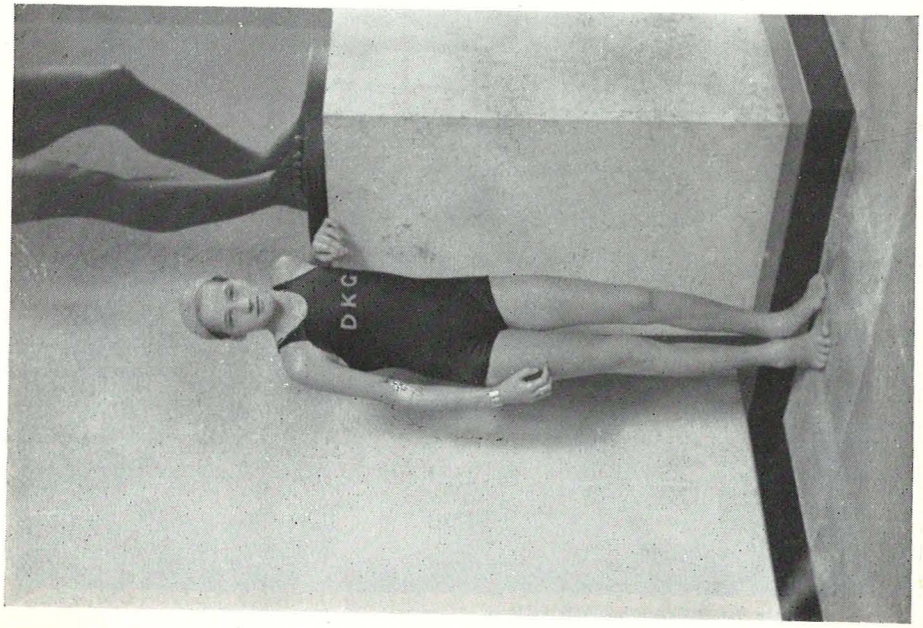

»To gange om ugen mødte jeg til træning hos Karen Larsen.«

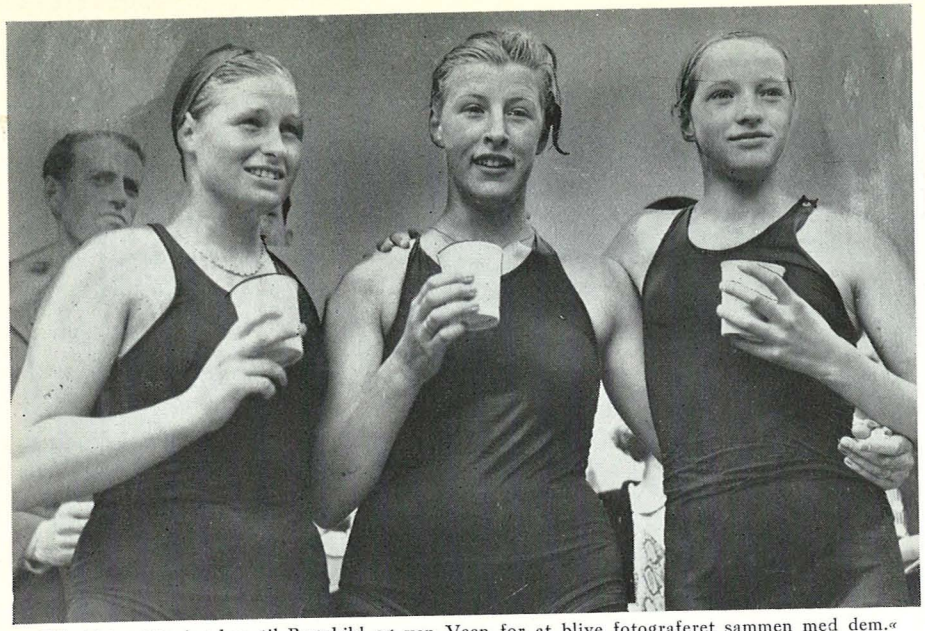

»Til sidst måtte jeg hen til Ragnhild og van Veen for at blive fotograferet sammen med dem.«

»Jeg var dengang begyndt at læse til svømme- og gymnastiklærerinde.«

IV

DE FØRSTE ÅR I KLUBBEN

Mit næste problem blev nu: Hvilken klub skulle jeg vælge? Der var ingen blandt mine bekendte, der havde noget kendskab til de forskellige klubber i byen, så jeg havde ikke rigtig nogen, jeg kunne tage med på råd.

Når jeg valgte D. K. G. *(Dansk Kvinde Gymnastikforening)*, var det den rene tilfældighed; min far ringede forskellige idrætsforeninger op og udbad sig et program, men kun D. K. G. svarede på henvendelsen, og så faldt indmeldelsen omgående.

Inden jeg mødte den første dag til træning i svømmehallen, havde jeg fået lært mig selv lidt rygcrawl; det var naturligvis noget værre hjemmebrygget noget, men så havde jeg da i alt fald en lille smule at møde op med, inden jeg skulle under frøken *Karen Larsens* »behandling«.

Den allerførste dag fik jeg straks besked om at svømme bassinet igennem 14 gange, d. v. s. 350 m. Jeg skulle åbenbart først ses lidt nærmere an, og det fik frøken Karen Larsen god tid til, for jeg var henved en halv time om turen!

Bagefter var der jo ikke det, der ikke var forkert, og den følgende tid fik jeg derfor mere end nok at bestille med at indøve de rigtige bevægelser; min stil skulle lægges helt om og gøres så effektiv som muligt.

2 gange om ugen mødte jeg til træning hos frøken Karen Larsen, men disse træningstimer var ikke nok til at tilfredsstille min ustyrlige energi; derfor rendte jeg gerne over i hallen et par gange ekstra i ugens løb, hvis jeg kunne komme afsted. Min

glæde ved svømningen øgedes stadig, og da jeg efterhånden fik at mærke, at det hele faldt mig forholdsvis let og naturligt, fik jeg naturligvis yderligere mod på foretagendet.

Dertil kom, at frøken Karen Larsen forstod at gøre træningsaftenerne til rene festaftener. På en inciterende måde forstod hun at lægge det hele til rette i en passende blanding af arbejde og leg, så man hver aften gik hjem med en fornemmelse af, at man virkelig havde fået noget ud af det.

Uden en dygtig træner kommer man ingen vegne; den dygtige træner må foruden sin viden og sine kundskaber fremfor alt have evnen til at være i kontakt med eleven under arbejdet; hver enkelt bevægelse må følges og vurderes fra bassinkanten, og bagefter må der tales ud med eleven om de ting, der var at rette.

Svømningen var nu blevet min kæreste fritidsbeskæftigelse.

Endnu husker jeg, når jeg som straf for et eller andet »nummer« eller en uartighed fik at vide, at jeg ikke måtte gå til træning. Ja, så var det, som om alle ulykker væltede ned over mig, og hele eftermiddagen gik med gråd og mange løfter om bod og bedring.

I træningstimerne passede jeg altid mig selv, gennemgik mit program, som jeg skulle, og gik så hjem. Jeg havde svært ved at slutte mig til andre, i hvert fald skulle der tid til, og jeg blev derfor betragtet som sær og kedelig.

»Hvem er hende dèr — —?« hørte jeg en dag en af de ældre kammerater spørge en anden. »Hun er så underlig — hun leger ikke med os andre, hun kommer bare og træner.«

Hver ting til sin tid, tænkte jeg, nu må du først bestille noget og få lært noget, så kan du jo altid prøve at lege med de andre senere.

Iøvrigt tror jeg, at piger er hurtigere til at lære at svømme end drenge, netop fordi de bedre forstår at koncentrere sig og ikke er fyldt med så mange narrestreger som drengene. I den seneste tid har jeg haft med børn af begge køn at gøre. Drengene er gennemgående mere interesserede i alle de ting, der foregår rundt omkring dem; pigerne går til sagen med større ildhu, og på en helt anden måde kan de samle sig om det, de i øjeblikket bliver undervist i.

Der er talt og diskuteret så meget om den store forskel på drengenes og pigernes resultater. Lige siden *Agnete Olsen* omkring 1924 slog igennem, har damesvømningen haft stjerner i international topklasse, medens herrerne har holdt sig mere beskedent i baggrunden.

Forklaringen ligger måske bl. a. i den nævnte forskel i koncentrationsevnen hos drengene, men naturligvis bør man heller ikke overse den betydning, som »stjernedyrkelsen« har haft for pigerne. Det spiller en meget stor rolle, at man har et forbillede at se op til; det ansporer en til at hænge i og overgå sig selv i den daglige træning.

Jeg selv var jo på dette punkt helt godt stillet den gang!

Det kunne måske lyde, som om træningen blot er et slidsomt arbejde.

Ganske vist bør man, når man vil gå ind for sin sport, stille sig klart fra begyndelsen, at det ikke er nok at have lysten og interessen. Der må lægges et meget stort træningsarbejde for dagen, og man må være konstant flittig, hvis man vil føre det til noget. Af og til kan det jo knibe med lysten, særlig når man ikke synes at have gjort fremskridt i længere tid, men da er det *dobbelt* vigtigt, at man ikke slapper af, men arbejder sig over de døde punkter, der uvægerligt indtræffer.

Men for mig — og sikkert også for mange andre — har de slidsomme træningsår været andet end blot arbejde og besvær. Jeg glædede mig til den tid på dagen, hvor jeg kunne få lov til at udfolde alle mine kræfter, og havde jeg en eller anden lille ting, jeg gik og sloges med i mit stille sind — måske kunne jeg være trist, sur eller skuffet af de genvordigheder, man som barn kan møde — så var alle sorger som blæst væk efter en tur i vandet.

Efter et års træning i D. K. G. blev jeg flyttet fra Karen Larsen til *Ellen Larsens* hold. Dette bestod af en halv snes piger på samme alderstrin som jeg, men de var alle stærkere, de havde været i træning meget længere, så nu var der altså for alvor stillet mig en opgave: at nå op på mine nye holdkammeraters niveau.

Og her må jeg lade tæppet gå ned for 1. akt af min historie. Der bliver pause i 2 år!

En beskrivelse af min udvikling i dette tidsrum ville intet indeholde af interesse. Årene 1937—1939 var svømmesportens glansperiode; da var det verdensrekorder, det drejede sig om.

I Januar 1939 var jeg efterhånden blev så hurtig svømmende, at jeg opnåede Svømmeforbundets guldnål for 100 m rygcrawl; min tid var 1,22,1 — der kræves til guldnål 1,23.

Det var den gang noget ganske andet at få guldnål, end det er nu; nu er det noget, der bliver talt højt om, men når der på den tid næsten hver måned serveredes verdensrekorder for publikum, var en »guldnålstid« jo næppe værd at bemærke.

Men hermed har altså *min* guldnål fået sin velfortjente omtale. Ved de stort anlagte internationale svømmestævner hentedes nye impulser, iøvrigt var det kun arbejde, arbejde og atter arbejde, der stod på programmet for os »små håb«.

Men i lyset af de store stjerner arbejdede vi os støt og roligt fremad.

V

MIT GENNEMBRUD DEN 2. JULI 1939

Hvis man ved et *»gennembrud«* forstår den begivenhed, der for første gang bringer ens navn frem blandt »de store«, — hvor ens resultater trækkes frem fra petitnotens ubemærkethed til overskrifternes fede kursiv, — ja, så er der for mit vedkommende ingen tvivl: det internationale stævne i Helsingør den 2. juli 1939.

Det var en eftermiddag, Ellen Larsen og jeg sad og så anmeldelserne til stævnet igennem.

»Lad os prøve noget nyt,« sagde hun pludselig, »vi melder dig til 400 m crawl.«

Jeg gjorde store øjne! Hvad mon hun tænkte på? Til løbet var anmeldt: *Ragnhild Hveger*, der på det tidspunkt havde verdensrekorden på 5,06, — hollænderinden *van Veen*, som regnedes for verdens næstbedste — og desuden vore øvrige indenlandske matadorer, *Tonni Petersen* og *Gunvor Kraft*. Det var en lovlig stor mundfuld for mig, syntes jeg — tilmed, da det ville blive første gang, jeg skulle prøve at konkurrere på denne distance.

Nå, skidt, — tænkte jeg, der er jo ingen, der bliver skuffede, selv om jeg ender på sidstepladsen. Det kunne måske være meget sjovt at prøve og »hænge på« så længe som muligt.

— Og så slog jeg til.

Forud for løbet koncentreredes spændingen alene om 2. pladsen. På forhånd vidste man, at Ragnhild ville vinde stort, men man håbede på, at Tonni Petersen og Gunvor Kraft kunne give van Veen konkurrence.

På dette punkt udeblev imidlertid spændingen ganske. Ragnhild førte løbet fra start til mål og vandt med en halv bassinlængde foran van Veen, der var i mål 15 m foran de følgende 3 piger, der på dette tidspunkt lå på linie. Det var Tonni Petersen, Gunvor Kraft og — — —

Ja, hvem var den tredje?

Allerede efter 200 m havde man lagt mærke til »den lille pige« ude på yderbanen, som indtil nu energisk havde holdt sine to ledsagerske stangen.

Det var mig!

Jeg havde under hele løbet mærket, at jeg fulgte godt med, men da vi nu nærmede os målet, og jeg øjnede min chance — så kan det nok være, at jeg fik travlt! Der var ingen, der havde tiltroet mig nogen chance på de sidste meter, men jeg gav alt, hvad jeg havde i mig af kræfter, spurtede afsted, alt hvad arme og ben kunne holde til og — — jo, — — jeg havde hånden først i mål, — jeg var kun slået af Ragnhild og van Veen.

Det hele kom så hovedkuls. Jeg blev revet op af vandet og omfavnet og lykønsket, endnu før jeg havde fået vejret. Der blev halet og trukket i mig, så jeg knap nok kunne følge med — til sidst måtte jeg hen til Ragnhild og van Veen for at blive fotograferet sammen med dem, — man kan vel tænke sig, at det var et stort øjeblik!

Næste dag var jeg »stof« i aviserne, og det var noget, der tog sig ud i min scrapbog, som jeg lige var begyndt at føre. *»Ny 14-årig svømmepige af verdensklasse i crawl«. »En kæmpeoverraskelse af nyt svømmetalent« etc.* — Var det virkelig mig, der omtaltes sådan? Det forekom mig ganske uvirkeligt; jeg følte mig ligesom to personer, — »svømmepigen«, som havde opnået det »strålende« resultat og den rosende omtale — og en anden — jeg selv, der blot så til og læste om det hele i aviserne bagefter.

Sådan har jeg i virkeligheden altid haft det. Jeg har altid følt det underligt, når der blev skrevet om mig og mine resultater; jeg har nu heller ikke altid kunnet forstå den overstrømmende begejstring i pressen over sportspræstationer.

Nå, men en 14-års pige tænker jo ikke meget i den retning; hun synes lige i øjeblikket, det er vældig spændende og mor-

somt. Jeg følte det i alt fald dengang som om jeg vågnede op af en drøm, i hvilken jeg havde oplevet det hele.

I løbet i Helsingør var jeg kun 5 sekunder fra guldnålstiden på 400 m, og det gav selvfølgelig appetit på distancen.

Før havde det kun været rygcrawl, der havde haft hele min interesse, men nu var mine planer ved et rent tilfælde blevet kuldkastet.

I den følgende tid lagde jeg alt an på 400 meteren. Her var noget at indhente, — Ragnhild Hveger var nede på helt fantastiske tider, og kort efter fik hun noteret ny verdensrekord i 5,00,1. Siden da har det altid stået som mit højeste mål at nå ned under 5 minutter, men det var jo slet ikke til at tænke på.

Efter nogle måneders intens træning fik jeg i november atter lejlighed til at måle mig med Ragnhild på distancen; der skulle matches mod provinsen, og i 400 meteren mødtes jeg foruden med Ragnhild også med *Tonni Petersen* og *Eva Arndt*. Løbet blev naturligvis et rent paradenummer for Ragnhild, på de første 100 m fulgte jeg hende, men så sagde hun også farvel og tak.

Men med en 2. plads i tiden 5,41 foran Tonni Petersen og Eva Arndt var jeg også tilfreds.

Yderligere fremskridt krævede imidlertid mere træning og flere konkurrencer, men m. h. t. træning er det sikkert de færreste, der tager i betragtning, at det ikke er gratis at træne. Det koster som bekendt noget at komme ind i svømmehallen, og mine lommepenge var dengang ikke til træning hver dag.

Til alt held stillede imidlertid den olympiske komité i slutningen af 1939 nogle penge til rådighed for svømmerne med henblik på de olympiske lege i Helsingfors, der var planlagt at skulle afholdes det følgende år i august, og pengene blev brugt til uddeling af gratis træningskort. Jeg var så heldig at komme i betragtning her, og i en månedstid kunne jeg træne, så meget jeg ville, uden at tage hensyn til prisen for en svømmehalsbillet.

I februar ville man gerne se resultaterne af denne træning, og der blev derfor afholdt nogle små træningskonkurrencer. I en af disse vandt jeg 400 meteren i ny personlig rekord i 5,37,5 foran *Birte* og *Kirsten Ove-Petersen*.

Nu begyndte det efterhånden at ligne noget!

»Ikke ueffent af det purunge pigebarn,« skrev Idrætsbladet dagen efter, og i andre blade vovede man sig endog så langt ud som til i mig at ane mulighederne for en »værdig afløser« af Ragnhild Hveger. Atter andre havde fundet ud af, at mine resultater var bedre end Ragnhilds, da hun var i samme alder.

Jeg stillede nu ikke forventningerne så højt; jeg tænkte kun på at blive hurtigere og stærkere, og så naturligvis hen til de kommende stævner og landskampe med spændt forventning.

Men udviklingen ude i verden skulle snart sætte sin stopper for alle drømme og forhåbninger.

Jeg var nu blevet 15 år og skulle slutte min skolegang til april. Så skulle jeg have en dejlig lang sommerferie, og det er vist ikke nødvendigt at fortælle, hvad den skulle bruges til. I september skulle jeg begynde som buntmagerelev.

Det var på den tid, jeg oplevede mit første interview. Redaktør *Julius Larsen* fra Aftenbladet havde meldt sig pr. telefon, og det var jo vældig spændende sådan at give »audiens«. Og næste dag: Et stort billede af den velfriserede frøken Harup siddende på sofaens armlæn, ledsaget af et langt interview under overskriften: En ny Ragnhild Hveger!

Jeg havde imidlertid ikke fået så høje tanker om mig selv; derimod har jeg altid beundret sportsredaktørerne for deres selvbestaltede spådomme om, hvordan ens fremtid ville forme sig.

Nå, senere lærte jeg vores allesammens »Julle« at kende som et rart og elskeligt menneske.

Der knytter sig iøvrigt en morsom lille historie til dette mit første interview.

Det havde kostet *»Julle«* alvorlige anstrengelser at få fat i min adresse, han måtte ringe hele byen rundt for at få opsporet mig.

Og så viste det sig, at Julle og jeg boede i samme hus!

VI

NÆR VED EN SKANDALE —, OG ET MØDE MED HOLLÆNDERNE

»Er der nogen, som har haft det hårdt i vinter, så er det vel nok vore tapre små svømmepiger«, skrev et blad i april 1940.

Og det kunne der være noget om.

Sagen var, at svømmehallen på grund af brændselsmangelen allerede i begyndelsen af 1940 havde måttet lukke. Det var der jo ikke noget at sige til, svømmehaller hører ikke til de mest samfundsvigtige institutioner, men det var alligevel en næsten uudholdelig tanke, at man først kunne komme ud og svømme når det blev varmt nok udendørs.

Men vi tabte ikke modet. Vi fik tilladelse til træning i bassinet i Øbro-Hallen — men med den temperatur, vandet kunne holde af sig selv, og det var ikke store sager på den årstid.

Det værste af det hele var dog gulvene! Man kunne let få et par blåfrosne tæer, når det var frostvejr uden for, og luften var så kold i hallen, at ens ånde dampede fra en som røgen fra et lokomotiv.

Men hurtigt fik man lært at møde fornuftigt påklædt til træningen: Skisokker i sandaler, badekåbe og træningsdragt samt godt med håndklæder som fyld hist og her. Det hjalp en over det værste.

Ret hurtigt efter lukningen faldt vandets temperatur til knapt 14°, så det var ikke lutter idyl at stå på bassinkanten med blå næse og skulle hoppe på hovedet i, men der var da i hvert fald den fordel ved det, at det ansporede en til at bestille noget ekstra; der var vist ingen, der følte trang til kun at »bade«.

Hver eneste træningsdag var jeg paa pletten, og hver gang svømmede jeg omkring 1 km. Normalt lå mit træningsprogram på 1800—2000 m, men her i det iskolde vand »døde« mine tæer og fingre for hurtigt.

Lidt længere hen på året kunne det ske, at solen fik kastet sine stråler ned gennem glastaget, og det lunede! Og i april—maj kunne man lægge lidt af polarudstyret.

Men inden man fik set sig om, var foråret der! Den 1. juni rykkede klubben ud på Charlottenlund badeanstalt, hvor den iøvrigt altid har holdt til i sommerhalvåret.

Den første dag i det fri er ubeskrivelig dejlig. Fra det »tunge« vand i svømmehallen kommer man ud i det friske lette saltvand, man føler sig smækfuld af kræfter efter den lange vinter; hver gang man trækker vejret, mærker man, hvordan det ligesom bedre fylder lungerne ud og får det hele til at virke kvikkere.

Luften i en svømmehal virker ofte meget trykkende, men det er nu heller ikke overalt, at der sørges for ordentlig ventilation, og så er det, ligesom alt den iltfattige luft svæver lige hen over vandoverfladen.

Et særligt grelt tilfælde af den slags kan man møde i Oslo svømmehal i Torggater. Så vidt mig bekendt er der aldrig opnået bemærkelsesværdige tider i den hal; — og jeg selv har svømmet i samme hal mange gange uden nogensinde at have opnået et godt resultat. Hver gang er jeg blevet skuffet og har skuffet publikum ved at svømme rent elendigt, skønt min form har været rigtig god på det pågældende tidspunkt. Det er en gammel hal, og der er sikkert ikke taget hensyn til ventilationen, for efter at have tilbragt en ½ time i hallen bliver man helt døsig.

Den udendørs træning havde dog også af og til sine ulemper.

Den værste ved træningen i Øresund var pålandsvinden. Når det var østenvind kunne vi rolig pakke vort tøj sammen igen og køre hjem eller fortrække til svømmehallen, for der var sjældent nogen, der havde synderlig lyst til at stikke hovedet ned i den affaldsdynge, som Øresund på sådanne dage kan være.

Udviklingen ude i verden havde nu også trukket Danmark med ind i krigsbegivenhederne, — vi var blevet et besat land. At vi fra nu af var udelukket fra at arrangere internationale stævner i den store stil, betød selvfølgelig kun lidt i forhold til bevidstheden om, hvad vore kammerater i de krigshærgede lande måtte gennemgå.

Særlig tit gik tanken til vore hollandske kammerater, til hvem vi altid har følt os nær knyttet; vi skulle senere blive vidne til en nød og en elendighed, som vi herhjemme ikke gjorde os nogen forestilling om dengang.

Nu skulle humøret holdes oppe ved små nationale stævner, og arrangørerne vred deres hjerner for at finde på nye og morsomme ideer.

Det første, man fandt på, var et handicapløb på 400 m i Øbro-Hallen. Ragnhild skulle give os andre forspring, — jeg selv skulle have 17 sekunder forud, og den første pige skulle afsted 1 min. og 20 sek. før Ragnhild, hvilket vil sige omkring 4 bassinlængder!

Det blev imidlertid for meget selv for Ragnhild; hun fik kun indhentet mig, men fik til gengæld presset min tid ned på 5,32,5 — ny personlig rekord.

I sommeren 1940 deltog jeg for første gang i danmarksmesterskaberne.

400 m crawl blev afholdt på Sønderstrand, men der var naturligvis intet at hente for mig, — Ragnhild vandt for 6. gang i træk, medens jeg fik andenpladsen foran *Anna Petersen* fra Odense.

Langt større interesse samlede sig om 4 × 100 m, der blev afholdt i *Grindsted*. Her havde D. K. G. og A. G. F. (Aarhus Gymnastikforening) hvert år kæmpet drabeligt om titlen; året forud var D. K. G. gået af med sejren og havde hjemført vandrepokalen, en dejlig sølvskål, som frøken *Ingeborg Paul-Petersen* havde udsat.

D. K. G.s hold kom til at bestå af *Kirsten* og *Birte Ove-Petersen*, *Aase Hansen* og undertegnede, og vi tog afsted til Grindsted i et rædsomt koldt og blæsende vejr. Det var første gang, Aase og jeg skulle svømme 4 × 100 m m, så vi var naturligvis skrækkelig nervøse, men stærkt opsat på at få titlen og sølvtøjet med os hjem igen.

Da vi stod og skulle afsted ud til stadion i Grindsted, slog det pludselig ned i os: *Sølvskålen?*

Kufferterne blev endevendt, og i hver krog og hver skuffe stod vi på hovedet — — — men uden resultat.

Den var og blev: *glemt!*

Det var den rene bedrøvelighed. Nervøsiteten steg adskillige grader, og vi var ikke meget værd, da vi kom ud og skulle klæde om.

Vi kunne knapt nok se Aarhuspigerne i øjnene, men derimod så vi i ånden den skandale, der ville opstå, såfremt vi tabte.

»Tillykke med sejren, A. G. F. — — værsgo' — her er ... øh, det vil sige, — I må meget undskylde, — — vi troede så bestemt, vi vandt — —«.

Nej, man måtte finde på noget andet at sige. Men hvad?

Til sidst fandt vi kun een udvej: Vi *måtte* simpelt hen vinde det løb!

De sidste 5 minutter inden starten var næsten uudholdelige. Vi var slet ikke til at tale til, jeg selv småsnøftede og vidste hverken ud eller ind.

Aarhuspigerne havde lige taget en dukkert i det kolde vand og sad rystende af kulde på startskamlen, da den daværende danmarksmester *Paul Petersen* kom forbi det sted, hvor vi stod. Han anede straks, at der var noget galt, og han fik så hele vor lidelseshistorie.

»Det skal I ikke være kede af piger,« sagde han, »nu tager vi en lille rask løbetur udenfor afspærringen, så glemmer I nervøsiteten, såsnart I får varme i kroppen«.

Så luntede vi af med Paul foran, og det bragte os helt til hægterne igen.

Klar til start!

Jeg skulle svømme første tur mod *Fritze Nathansen.*

Efter 50 m lå vi på linie, men så gled jeg fra hende og fik i målet givet Kirsten Ove-Petersen ca. 2 m's forspring. Kirsten øgede dernæst til ca. 5 m, men på 3. tur satte Aase lidt til af forspringet. På den sidste tur svømmede Birte Ove-Petersen mod *Eva Arndt,* som hun tidligere på dagen havde slået på 100 m, så nu måtte sejren da være hjemme; i en strålende spurt beholdt Birte sit lille forspring, og vi vandt løbet i 4,41,9.

Det lettede! Men dette mit første danmarksmesterskab — det glemmer jeg sent.

Samme efterår var der flere gode stævner, men programmet savnede jo det internationale pust. Det blev efterhånden lidt

trivielt med Ragnhilds sædvanlige paradenumre og min efterhånden tilvante 2. plads. Det skulle egentlig nok kunne tage lysten fra de fleste, men det gjaldt jo netop nu om ikke at tabe humøret, men at holde sig på toppen af sin ydeevne, til vi fik normale tider igen. Krigen kunne jo ikke vare evigt.

Måske kan en og anden få det indtryk af, hvad jeg hidtil har fortalt, at jeg aldrig bestilte andet end at svømme; men faktisk havde jeg dagen ganske godt besat.

Jeg var samme efterår (1940) kommet i buntmagerlære hos *Birger Christensen* på Østergade i København, og det var et arbejde, der interesserede mig stærkt. Fra ganske lille har jeg holdt meget af at sy; — det, at kunne frembringe noget på een gang pænt og nyttigt, at se det blive til mellem sine to hænder, det gav mig en indre tilfredsstillelse; man var ikke overflødig, men udfyldte en plads i det store produktive liv.

»Det var da mærkeligt — en svømmepige, der holder af at sy«, bemærkede en journalist en gang. »Tjae«, svarede jeg, »det er jo modsætningerne der mødes, om dagen sidder man stille, og om aftenen slår man sig løs i svømmehallen.«

Det var forresten samme år, der foranstaltedes en indsamling af tøj til det frysende Finland. Her var en del sportsfolk tilmeldte som indsamlere, og jeg var med mine kammerater på en tur i Østerbrokvarteret. Vi sled trapperne tynde i Nordre Frihavnsgade, — ustandselig op til fjerde sal, ned i stuen, — og så i gang med en ny opgang.

Det var morsomt at se de forskellige gemytters reaktion, når vi havde ringet på døren og fået rystet hele smøren af om vort ærinde, og hvorfor vi kom og forstyrrede en søndag formiddag.

Nogle klappede døren i uden et ord, andre gav os en skylle af ukvemsord, fordi vi havde tilladt os at genere dem, men heldigvis var de gemytlige og venlige i flertal, og det var hele tiden dem, der fik os til at fortsætte.

Næste morgen var det den rene elendighed; hele kroppen var værkbruden, — men benene var dog det forfærdeligste af det hele. Jeg måtte have min mor til at hjælpe mig ud af sengen som et andet gammelt skrog.

Men, — tilbage til svømningen.

Restriktion fulgte på restriktion, og forholdene blev vanskeligere og vanskeligere.

Østerbro svømmehal lukkede snart helt, og det betød, at alle svømmere måtte stuves sammen i Frederiksberghallen, og der fulgte nu i bogstaveligste forstand nogle trængselsår for svømmesporten.

Hertil kom, at mange forældre ikke brød sig om, at deres børn skulle gå til og fra træning under mørklægningen, og det var jo ganske forståeligt.

Under disse forhold var det naturligvis vanskeligt at opnå nogen større fremgang; stævnerne var få, og konkurrencen for ensartet.

Jeg var efterhånden blevet 16 år, og mine tider på 100 og 400 m var kommet ned på henholdsvis 1,10 og 5,27. Det ville have været tilstrækkeligt til at blive den førende i et hvilketsomhelst andet land i verden end Danmark.

Det var der nu engang noget vist ærgerligt i!

Nå — pressen, som jo dengang ikke havde meget at skrive om, begyndte at foretage beregninger over, hvorvidt Ragnhild kunne »holde«.

Hvis man regnede med, at krigen ville vare 3 år, så var Ragnhild blevet 22, og det er en høj alder for en crawlerske. *Willy den Ouden* kunne f. eks. ikke holde sin position til hun blev 22. Jeg selv ville være 19 år, hvilket skulle være den bedste alder, men hvordan med konkurrencetræningen i de mellemliggende år? Og under hvilke forhold kunne man udøve sin daglige træning?

Nej, alt var for uvist til, at man kunne foretage nogensomhelst beregning.

Det blev en rolig vinter og et stille forår. Træningen blev passet flittigt, og en dag fik vi den glædelige meddelelse, at hollænderne ville komme op og møde os i juni måned.

Vi fik travlt med at studere resultaterne fra de hollandske mesterskaber, og det gav sandelig en noget at tænke på. *Van Veens* 100 m tid var 1,07,3 — *Cor Cinth's* 100 m rygcrawl: 1,15,0; derimod var van Veens 400 m-tid ikke bedre end 5,42,0.

Under alle omstændigheder glædede vi os meget til besøget, det var jo lang tid siden, vi havde set fremmede ansigter i svømmehallen. Foruden Cor Cinth var også anmeldt *Alice Stijl* og *Jophil Waalberg*. Stijl skulle møde Ragnhild og mig på 100 m og 400 m, medens *Inge Sørensen* skulle konkurrere med Waalberg i brystsvømning.

Som så ofte før samlede interessen i mine løb sig alene om 2.-pladsen. Ragnhild var som sædvanlig bombesikker vinder, men var jeg selv hurtig nok til at vise hollænderne ned på 3. pladsen? Det var samtaleemnet i dagene før stævnet.

»Karen Margrethe Harup kan måske få sit virkelige gennembrud i aften. En sejr over de hollandske svømmepiger vil måske ikke herhjemme være en så overvældende sensation, men ude i verden vil man få øjnene op for, at Danmark som svømmenation har andre end Ragnhild Hveger og Inge Sørensen, der med held kan tage kampen op mod hollænderne«, skrev et blad i en føromtale.

Der var fuldt hus i Frederiksberghallen, da Københavns Svømmeunions formand, *Sv. Aage Nørregaard*, kunne byde de hollandske gæster velkommen. På bifaldet kunne man rigtig mærke, hvor populære pigerne fra tulipanlandet er her i Danmark, det var alt for længe siden, vi havde set dem sidst. Efter velkomsttalen overrakte vi vore modstandere hver en buket blomster.

Første aften svømmede vi 400 meteren, som Ragnhild selvsagt vandt overlegent, men allerede efter 200 m's svømning mærkede jeg, at jeg gik fra Stijl, og hun svømmede da kun efter 3. pladsen, som hun med nød og næppe snuppede fra Aase Hansen.

2 dage efter rejste vi med vore hollandske kammerater til Odense, hvor vi i friluftsbassinet skulle afslutte konkurrencerne.

100 meteren gik på samme måde som 400 meteren, Ragnhild vandt i 1,09,8, medens jeg fik noteret 1,11,5 og Stijl 1,11,8. De ret svage tider skyldtes, at løbet afholdtes i et 100 m bassin, således at der ikke var nogen vendinger undervejs, og disse giver jo ellers i afsættet svømmeren et ekstra skub fremad. Det er af samme grund man skal være varsom med at sammenligne tider, opnået henholdsvis i 50 og 25 m bassin.

I brystsvømningen vandt Inge Sørensen sikkert over Waalberg. Cor Cinth var den eneste, der kunne vende hjem til tulipanerne uden nederlag.

Jeg må heller ikke glemme at fortælle om opvisningen i Kolding samme år (1941).

Inge Sørensen, Ragnhild Hveger, Birgit Lund, Grethe Sønnesen og jeg var, med fru *Grethe Møller* som leder, inviteret til Kolding, hvor »*Idrætsringen*« havde arrangeret et svømmestævne, der skulle foregå i havnen mellem to flåder.

På den tid varede en rejse til Kolding det meste af en dag; det var en drøj omgang, men vi havde det gode humør med hjemmefra og klarede alle skær.

Da vi kom til vort hotel, opstod der som sædvanlig rift om værelsefordelingen. Ragnhild og Inge, — de to »gamle«, som vi kaldte dem —, fik et to-sengs værelse. Fru Møller fik sit eget, vi tre »små« måtte dele det tredje, og så måtte vi slås om, hvem der skulle ligge på divanen. Vi blev enige om lodtrækning. Det blev mig, der tabte, så jeg måtte se at finde mig til rette og få anbragt mine lange ben ud over kufferten, som blev anbragt som »forlænger«.

Næste dag var vi på besøg i Koldinghus ruiner, men det optog næsten sindene stærkere, at vi derfra skulle på besøg på en chokoladefabrik! Det var lige noget for en samling sliksultne pigebørn.

Først gennemgik vi fabriken og fik forklaret alt om fremstillingen af bolcher, chokolade, karameller o. s. v., men det var nu ikke så meget den tekniske side af sagen, der interesserede.

Så blev vi da tilsidst også lukket ind i et lagerrum, hver forsynet med en stor pose! Her var lange rækker af skuffer med alle mulige rare sager, og nu fik vi lov til at tage for os, — lige så meget vi ville.

Og det ville vi naturligvis forfærdelig gerne! Nu var det imidlertid meget svært at vælge, vi havde det ligesom soldaten i Fyrtøjet, der kommer ned i det hule træ, og først fylder forklædet med kobbermønter, så bytter over til sølv for til slut at hælde det hele ud og fylde op igen med guldmønter. Først fyldte vi poserne med bolcher, men da vi øjnede karamellerne, gled alle bolcherne tilbage igen, og da vi endelig ved udgangen kom til »afdelingen« for de franske mandler, så blev også karamellerne hældt ud!

Et par timer før stævnet fik vi besked om at hvile, og vi fandt

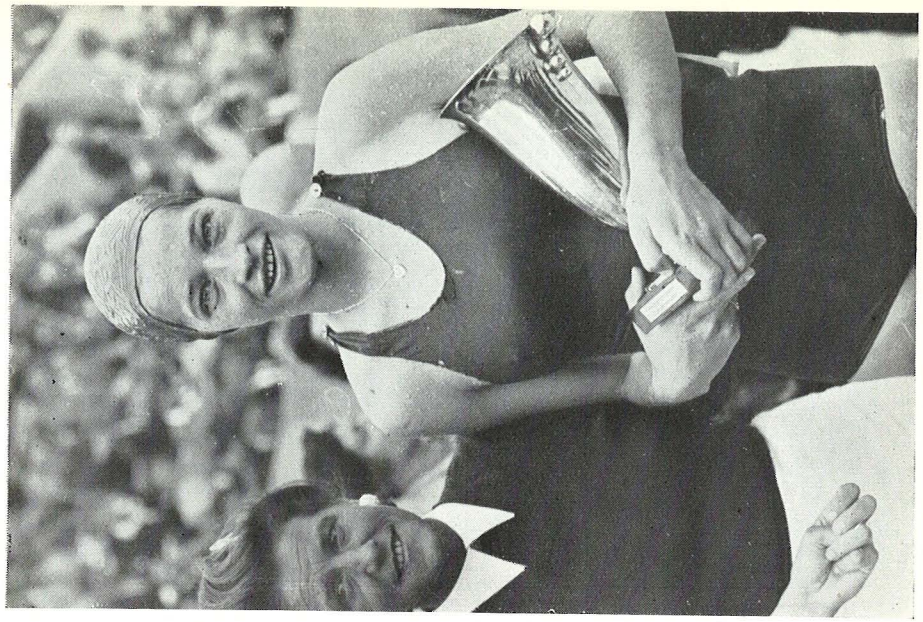

»Fire sejre på firecgtyve timer.« (Paris 1946).

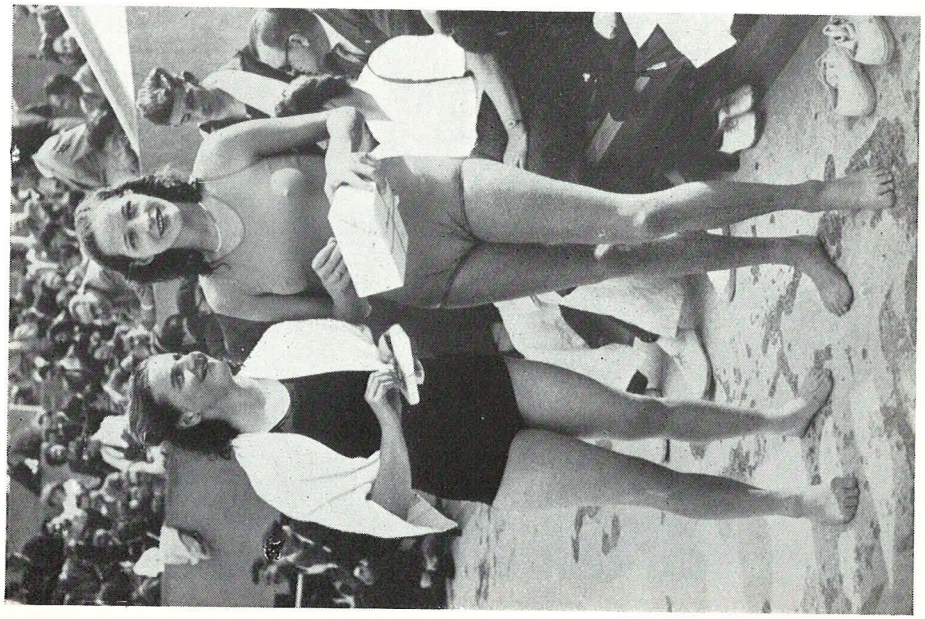

»Efter min sejr over Gaillard i Paris 1946.

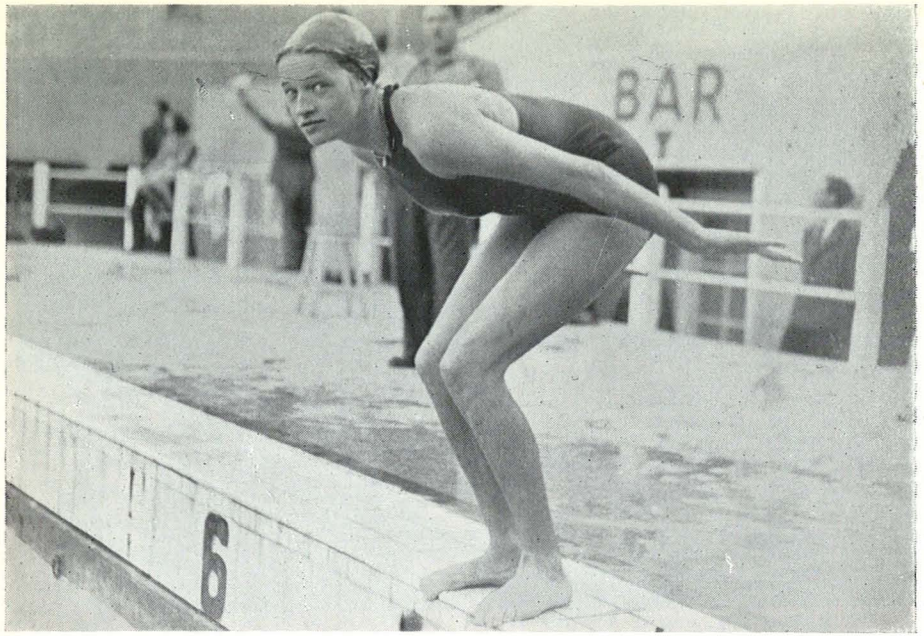

Klar til start under træningen på det olympiske stadion »Tourelles« i Paris.

»Vi fik set mange spændende løb og gode vandpolokampe.«

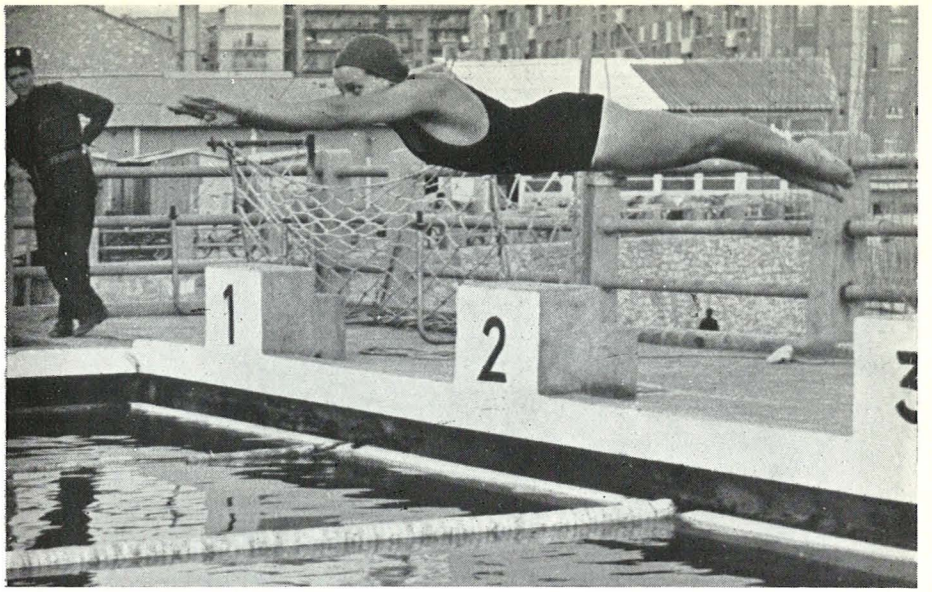

Fritze under træningen i Marseille. Dette startspring gør ingen i verden hende efter.

»Bassinet var 25 m langt, støbt ind i klipperne lige ud til Middelhavet.« (Marseille).

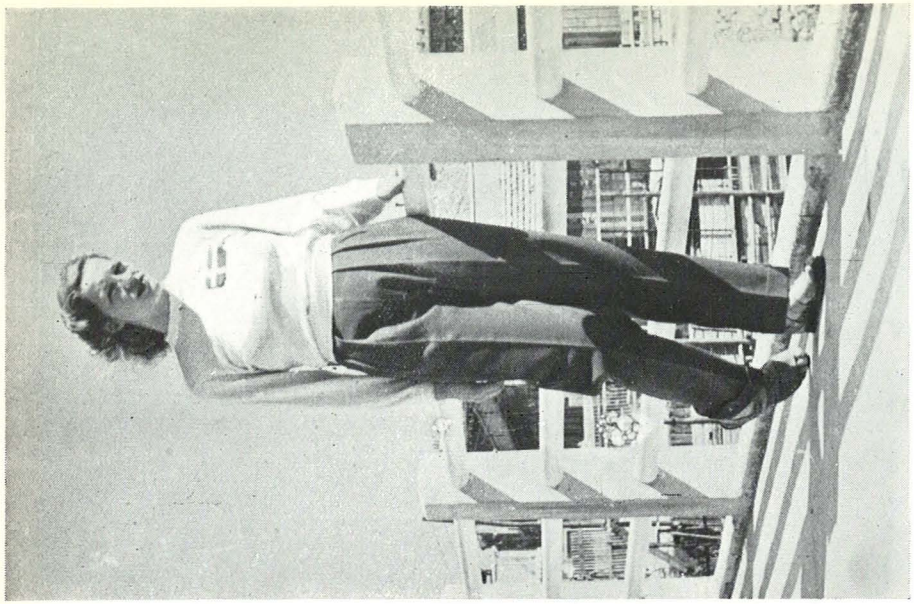

Solen er stærk ved Rivieraen.

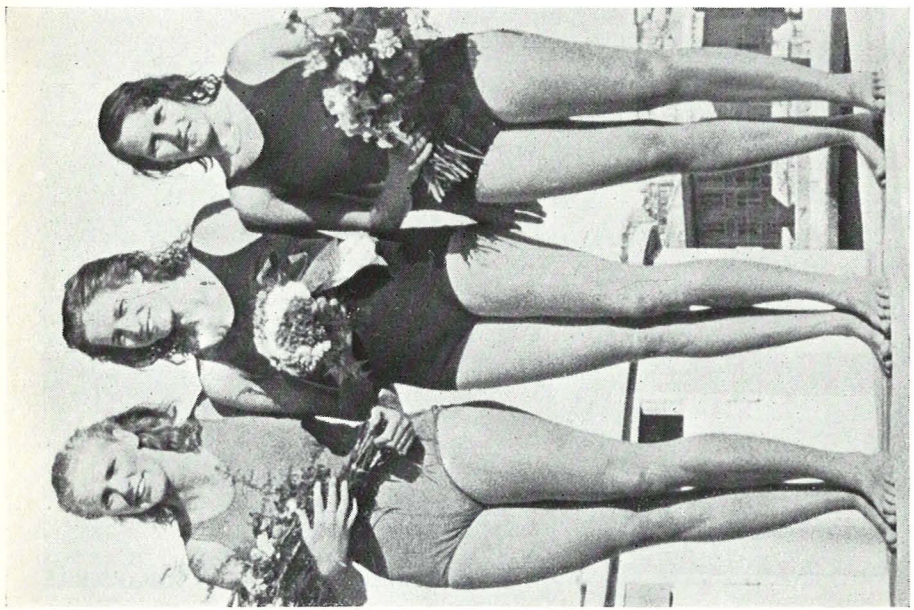

»Sonne«, K. M. H. og Fritze efter en opvisning på »Cercle des Negeurs de Marseille«.

tilbage til vore hotelværelser. Her opdagede Birgit Lund »ganske pludselig«, at hun havde en pakke cigaretter i sin taske. Hun forklarede troskyldigt, at dem havde hun kun taget med for at byde af dem.

Der gik omgående bud til Ragnhild og Inge: Hvad man skulle gøre med en pakke cigaretter, som havde sneget sig ned i Birgits taske? Joe, — det kunne vel lade sig gøre at ryge dem!

Vi kunne jo gøre et forsøg; det havde andre gjort før os — og med held.

Men ingen måtte se os, — vi måtte ned under vindueshøjde; et askebæger blev placeret midt på gulvet, og med korslagte ben lejrede vi os rundt om det, det var lutter idyl.

Men da vi efter at have slukket cigaretterne gik hen for at åbne vinduerne, så den værste røg kunne forsvinde, opdagede vi i det tætliggende nabohus en stramtandet dame stå og ryste forarget på hovedet; hun havde åbenbart overværet hele det lille uskyldige sceneri.

Der var et par stykker af os, der ved denne lejlighed fik røget deres første cigaret, det hele var vist ingen større nydelse ud over det spændende, der altid er ved de ting, som ikke helt kan godkendes.

Stævnet blev fint med masser af mennesker, men der er jo grænser for, hvad man kunne yde i et åbent havnebassin, hvor tilmed alskens affald flød rundt omkring; stærkest indtryk gjorde en død rotte, — det er jo ikke ligefrem den hyggeligste svømmekammerat, man kan tænke sig at komme i vandet med.

Nå, den slags ting havde vi nu prøvet før, og når blot publikum og arrangørerne var glade og tilfredse, så kom vi jo nok over det.

På 400 meter mødte Ragnhild og jeg fire vejlepiger og fire herrer, der hver svømmede 100 m. Da det drejede sig om opvisning, springer jeg resultaterne over.

Arrangørerne var tilfredse med dagen, om aftenen inviterede de os ud sammen med de lokale svømmere, og vi havde et par fornøjelige timer sammen, — inden vi næste morgen dampede af mod København.

VII

ALENE — UDEN RAGNHILD. — SOMMERTUR I JYLLAND OG DANMARKSMESTERSKABER I GLAMSBJERG

I 1942 og 1943 fortsatte de noget ensformige nationale stævner rundt om i landet; utallige er de 400 m, 440 yards og 500 m løb, jeg dengang svømmede med Ragnhild, og selv om jeg stadig rykkede hende nærmere og nærmere, så lykkedes det mig aldrig for alvor i en spurt at slå eller true Ragnhild.

Ved en enkelt lejlighed var det vist alligevel nær ved at gå galt for hende.

Ved et stævne i marts 1942 skulle vi mødes på 500 yards, d. v. s. 457 m, og af en eller anden grund troede jeg denne gang på en chance for at svømme op til Ragnhild og give hende den kamp, hun fra min side endnu havde til gode. — Distancen passede mig, formen var tip-top, og måske var hun så vant til at svømme solo, at hun kunne overraskes med en »lynaktion«!

Straks fra starten anede man vist uråd om mine skumle planer. På de første bassinlængder holdt jeg mig på linie med Ragnhild, men så begyndte hun at rykke.

Nu — eller aldrig, tænkte jeg, og så fik hun »kniven«. Ved den følgende vending var hun lidt foran, men på næste længde nåede jeg op til hende igen, og det samme gentog sig op til 200 m; — stadig fulgte jeg hende, og hun var åbenbart generet af dette følgeskab. Op til 250 m havde hun stadig ikke rystet mig af, hun virkede tilsyneladende nervøs, hvad der ellers ikke lignede hende.

Folk var nu klare over, at det trak op til sensation; ved 300 m opdagede man til alles bestyrtelse, at Ragnhild fortrak ansigtet

som i smerte. Ved vendingen hørte man hende råbe: »Jeg kan ikke mere«, men fra bassinkanten lød opildnende råb fra klubkammeraterne: *Ragnhild, Ragnhild.*

Efter 350 m var Ragnhild kommet et par meter fra mig, men jeg var ikke slået endnu. Videre mod 400 m, hvor mellemtiden blev 5,14 for Ragnhild og 5,16,6 for mit vedkommende, en mellemtid, der ikke blot var bedre end min bedste 400-m tid, men som også var en tangering af Willy den Oudens gamle verdensrekord på distancen, som Ragnhild forbedrede i 1937 med 2 sekunder.

Men så, ja — så skete det altså. Ragnhild havde kræfter tilovers til en sidste spurt, mens jeg ikke havde mere i mig, og jeg tror, vi begge var godt trætte, da vi endelig nåede i mål, Ragnhild i 5,58,5 (verdensrekord: 5,57,9!) og jeg selv i 6,06. Til sammenligning tjener, at Ragnhilds gamle verdensrekord på distancen, sat i 1936, lød på 6,14,8.

Jeg havde sagt nu eller aldrig, — det blev aldrig.

Samme efterår hørte man for første gang rygter om, at Ragnhild ville lægge op, men endnu et halvt år blev hun ved. Hun anmeldte sig sjældnere og sjældnere til stævnerne, det store spørgsmål var hver gang: Kommer Ragnhild?

Sidste gang, vi så hende, var, så vidt jeg husker, ved et stævne i januar 1943. Man kunne se på besøget, at hun var anmeldt, for der var næsten fuldt hus, hvad der ellers ikke havde været i længere tid. Det var ved denne lejlighed, jeg skulle forsøge at få ram på en af hendes verdensrekorder, men det mislykkedes totalt, jeg begyndte for stærkt og sluttede for svagt.

Så så vi det sidste glimt af Ragnhild i en 4 × 50 m stafet, hvor hun startede (for første og sidste gang) for D. K. G.

Det er nu snart 8 år siden, og hver gang Ragnhilds navn nævnes, så spidser folk øre: Hvad blev der egentlig af hende, gik hun ikke tyskernes ærinde? Hvorfor holdt hun op med at svømme? o. s. v.

Mange har måske ventet, at jeg her ville fremkomme med de positive oplysninger, som man hidtil har savnet omkring hele denne affære, og jeg burde måske også være en af de nærmeste til at kende dem, men jeg må bedrøve de heri interesserede med, at jeg sikkert ved lige så lidt som dem.

Først må jeg lige indskyde, at Ragnhild ikke overraskende trak sig tilbage, det var noget, man havde talt om længe i forvejen. Og at det ikke er noget, man finder på nu bagefter, fremgår af flere meddelelser i pressen. Således skrev Idrætsbladet den 3. marts 1942, altså omtrent 1 år før Ragnhild holdt op: »Spørgsmålet om, hvornår Ragnhild lægger op, bliver måske snart aktuelt igen. Ragnhild har altid udtalt, at hun ville trække sig ubesejret tilbage, ligesom Lili Andersen i sin tid gjorde, og man har egentlig i øjeblikket ingen målestok for, hvor længe Ragnhild kan holde modstanderne fra livet«.

Rygter og sladder spredtes hurtigt, den ene fortalte en mere hårrejsende historie end den anden, og så var spillet gående. Jeg vidste ikke, hvormeget man skulle tro på, men det er i hvert tilfælde min opfattelse, at der var megen overdrivelse ind imellem.

Jeg vil ikke dermed tage Ragnhild i forsvar, allerede af den grund, at jeg ikke aner, *hvad* jeg skulle forsvare, men jeg siger blot: Kan vi stadig være bekendt at lade rygterne løbe og uvisheden råde? Hvorfor er sagen omkring Ragnhild ikke forlængst draget *offentlig frem*, så man kunne komme på det rene med, om — og i bekræftende fald, hvorved hun har forbrudt sig? Så vil vi bagefter enten kunne vise hende døren eller optage hende igen i vor midte, alt efter som dommen gik hende imod eller med.

Indtil da går i al fald *jeg* med en flov smag i munden!

Ragnhild forsøger nu under alle omstændigheder at komme igang igen, hendes karantæne udløber i august i år, så når denne bog er udkommet, vides det, om Ragnhild atter er blevet aktiv som konkurrencesvømmer. Et blad meddelte for nogen tid siden, at Ragnhild under træning i svømmehallen havde været nede på »førkrigstider«, men jeg kan ikke sige, om det har noget på sig. Jeg ser hende ganske vist af og til træne i svømmehallen, — der er stadig den samme glidende stil over hendes svømning — men jeg har ikke haft lejlighed til at kontrollere påstandene om hendes fortrinlige træningstilstand.

For mig er det imidlertid ikke afgørende, om hun er godt eller dårligt svømmende, det er mennesket Ragnhild Hveger, der ligger mig på sinde.

Får Ragnhild lov til at svømme efter udløbet af sin karantæne, så tror jeg, der er en stenet vej tilbage for hende at gå.

Ingen er som hun blevet feteret og tiljublet af alt folket, så mon ikke det nu ville være det fornuftigste af hende at forblive i det ubemærkede, da det øjensynlig er umuligt at skaffe ro om hendes navn, — i stedet for igen at stille sig i rampelyset og høre en blandet mening blive tilkendegivet.

Som man ser, er jeg selv ikke i stand til at løfte en flig for gåden: Ragnhild Hveger; de eneste oplysninger jeg kan være mine læsere behjælpelige med, er disse:

Så længe jeg har kendt Ragnhild, har hun helt igennem været en sød og tiltalende pige og en glimrende kammerat, ikke spor overlegen, men ligefrem og naturlig, og altid parat til at bistå med råd og dåd.

På nuværende tidspunkt er det ikke let at sige, hvad der vil ske til august, ingen vil og ingen tør på nuværende tidspunkt udtale sig — men det er mit inderligste håb, at hele sagen må blive grundigt undersøgt, så retfærdigheden til syvende og sidst kan ske fyldest.

Nu var jeg altså alene — uden Ragnhild.

Det kunne naturligvis til en forandring være meget morsomt at prøve at *vinde* et løb, men jeg savnede nu alligevel Ragnhild til at angive tempoet, især på de lange distancer.

Fortsætte med at sætte verdensrekorder efter Ragnhilds mønster kunne vi naturligvis ikke; den sidste satte hun vist i april 1942 (5,53,5 i 500 m crawl).

Men et par enkelte fik vi dog ram på, den første i april 1943.

Den bestående rekord i 4 × 100 yards lød på 4,08,1, og den havde Fritze, Birte, Kirsten Ove-Petersen og jeg fået mod på; og det lykkedes os at få den ned på 4,05,7. Fritze, Birte og Kirsten fik noteret akkurat samme tid 61,6; jeg overgik mig selv ved at svømme på 60,9. Det var mit hidtil bedste på 100 yards.

Den første verdensrekord belønner Københavns Svømmeunion med en meget smuk guldlænke, og da jeg senere på aftenen vandt Frederiksberg-pokalen i 200 m rygcrawl i 2,42,3 — kun eet sekund fra den danske rekord — blev det en meget stor aften for mig, måske min hidtil største. Det var ved dette stævne, jeg blev klar over, at jeg vist egentlig også kunne bruges til rygcrawl; det var jo ellers noget, jeg havde lagt på hylden forlængst!

I juli 1943 var jeg med *Ellen Paul-Petersen* som leder på sommertur i provinsen. Først til *Odense,* hvor vi mødtes med *Fritze Nathansen* og *Inga Sørensen* fra A. G. F., og sammen svømmede vi nogle løb, der på grund af kulde kun havde samlet et par hundrede mennesker; såvel svømmere som tilskuere frøs med anstand.

Derefter til *Horsens,* hvor der netop var sportsuge med flagsmykkede gader og et mylder af sportsfolk, særlig sejlsportsfolk.

Efter svømningen i lystbådehavnen blev vi inviteret til et stort bal med 500 deltagere — cykelryttere, fodboldspillere, sejlere og svømmepiger i en syndig blanding, — vi havde det meget morsomt.

Fra Horsens til *Holstebro,* der har et nydeligt lille friluftsbad med en 25 m bane; bassinet var lige blevet tømt og renset, til vi kom — og derpå fyldt med det iskolde vandværksvand, uha, det var så koldt at hoppe i, at man var lige ved at hoppe op igen.

Om aftenen var der fyldt til sidste plads på tilskuerpladserne; jeg skulle svømme 400 m, men man havde åbenbart ikke i Holstebro nogen pige, der ville nyde mit selskab.

Men så meldte 4 af Holstebros stærkeste herrer sig, de ville hver svømme 100 m, mens jeg skulle svømme hele distancen. Jeg følte mig som cirkusartisten, der indbyder stærke mænd blandt publikum til at komme ind i manegen og prøve kræfter med sig — der manglede kun savsmuldet og hornorkestret!

Naa, jeg slog til. Ganske vist ville de yderligere have fordelen af de lange udspring i starten, men på min favoritdistance 400 m havde jeg dengang mod på alt og alle, så hvorfor ikke tage de 4 Holstebroherrer med?

Den første fulgte jeg op til 100 m, den anden sprang i vandet samtidig med, at jeg vendte, og han svømmede på livet løs, som om nogen var i hælene på ham, — jeg lod ham tage føringen, og han var i mål ved 200 m et godt stykke foran mig.

Næste levende billede. Han var vist til at tale med, — jeg indhentede ham og passerede ham, og den fjerde og sidste fik jeg aldrig stiftet bekendtskab med; han blev »spildt« undervejs, og i målet var jeg 7 sekunder forud.

Næste morgen videre til *Struer;* her gav vi opvisning i havnen, hvor en tømmerflåde var lagt ud som »vending«. Mange mennesker var mødt op på kajen, men desuden var der tilskuere

overalt i både og pramme, der lå tæt omkring opvisningsbanen.

Det var her, der pludselig prustede et lokomotiv ind på en dæmning bag ved os og standsede op, hvorpå føreren og fyrbøderen samt deres fruer i stiveste puds med hatte (og hvide handsker!) interesseret fulgte hele opvisningen fra lokomotivet, hvorfra der åbenbart har været et glimrende udsyn over alt, hvad der foregik. Vi måtte dog først bede dem få skik på deres lokomotiv, der med den kraftige udblæsning overdøvede speakeren.

Videre fra Struer helt ned til *Aabenraa* — dengang en dagsrejse omtrent; her blev vi indkvarteret hos private, og sidste station på turen var *Glamsbjerg* på Fyn, der har et dejligt og smukt beliggende friluftsbad med et 50 m bassin.

Her i Glamsbjerg afholdtes danmarksmesterskaberne det følgende år (1944), og det kan De lige så godt høre om med det samme.

Vi tilbragte fire dejlige dage derovre under mesterskabsstævnet. Vejret var strålende, og over 200 svømmere fra hele landet havde sat hinanden stævne.

Glamsbjerg var festligt smykket med sommersol og smeldende flag, og noget mere idyllisk end Glamsbjerg kan vanskeligt tænkes. Bassinet omkranses af græsklædte skråninger, smukt beplantet med bjergfyr og vilde roser.

En festlig indmarch med Dannebrog i spidsen var optakten til stævnet; *Poul Ingholt* holdt tale, et telegram til kong Christian blev afsendt, og nationalsangen blev sunget.

Det var noget helt for sig selv, — netop dengang. Stemningen er vanskelig at beskrive; vi følte os nærmest som en stor familie, der her havde fundet sammen for yderligere at demonstrere vor danskhed og bekræfte vort sammenhold.

Mange timer tilbragte vi i de følgende dage rundt omkring det hyggelige bassin; i små klynger samlede vi os for at snakke om de sidste efterretninger fra den frygtelige krig, der formørkede verden omkring os. Vi måtte ustandselig tænke på vore kammerater i de krigshærgede lande, på den nød og elendighed, de måtte gennemgå, og på de meningsløse ofre, de måtte bringe.

4 år senere — på en lignende strålende sommerdag — stod på *Wembley* stadion i London verdens bedste idrætsungdom opmarcheret, 6000 drenge og piger, mænd og kvinder fra det meste

af kloden, for i fredløs kappestrid at øve deres sport. Da forekom krigens myrderier og ødelæggelser en så urimelige, at det hele gjorde oprør i en —.

I Glamsbjerg vandt jeg fem danmarksmesterskaber: 400 m, 100 m rygcrawl, 300 m medley samt to holdkapsvømninger, 4 × 50 m og 4 × 100m.

Det var iøvrigt i Glamsbjerg, jeg var indkvarteret hos en bager, der begyndte at arbejde kl. 3 om morgenen, så jeg fik ikke for megen søvn i de 4 dage.

På hjemturen til København standsede vi op i *Odense*, hvor 2000 tilskuere var samlet omkring friluftsbadet for at overvære kampen om bl. a. to rundskuepokaler, udsat i 200 m brystsvømning for herrer og 400 m crawl for damer, og det blev *Viggo Esmann* og jeg, der fik sølvtøjet med hjem.

Her vil jeg så slutte 2. afdeling af min fortælling. Den 4. maj havde jeg, som hundredtusind andre, hørt frihedsbudskabet over BBC, — vi kunde atter tænde lysene og føle os som frie mennesker.

Krigen havde spærret mig inde i mine bedste år, og nu, da grænserne åbnedes, følte jeg midt i den almindelige befrielsesglæde en ustyrlig længsel efter at komme ud, — ud og få revanche.

VIII

LANDSKAMPE EFTER KRIGEN

Scenen er banegården i *Lidköping*. Det er en sensommeraften med stille, silende regn, men Lidköpingborna er på benene, for der skal være modtagelse på banegården. Flagene hænger tungt ned over flagstængerne, »Blåsorkesteret« er marcheret op foran hovedindgangen, en modtagelseskomité med borgmesteren i spidsen har taget opstilling på perronen. Udenfor venter omkring 10,000 mennesker!

Det er »danska simtruppen«, der ventes til den første dansk-svenske landskamp efter krigen.

Vi var rejst over *Helsingborg* og *Göteborg* ind i det »forjættede land«, som vi under hele besættelsen misundelig havde spejdet over til, landet, som med de mange blinkende lys ofte synes at være os ganske nær, men som alligevel var så langt fra os.

De 40 danske »simgäster« blev budt velkommen af borgmester *Eldh*. Den danske og svenske nationalmelodi blev spillet medens fanerne sænkedes, og så satte hele processionen sig i gang med »blåsorkesteret« i spidsen, og en flok dyngvåde svømmere traskede troligt bagefter i takt over den menneskefyldte stationsplads og ned gennem byen. Folk kom til vinduerne, hidkaldt af den gjaldende musik.

Vi marcherede ad hovedgaden til hotel »*Ørnen*«, hvor en del af holdet (hovedsagelig lederne!) skulle afleveres; så fortsatte vi til hotel »*Svea*«, som skulle huse resten af holdet. Det var ikke noget særlig godt sted, men vi var ikke forvænte.

Middagen blev hurtigt overstået, for vi havde naturligvis kun

i tankerne at komme ud og kikke på forretningerne, så vi kunne orientere os lidt før den næste dags kapløb efter alle de rare sager.

Meget kunne man jo ønske at få med sig hjem, lige fra peber til kjoler og frakker, men desværre stod vor valutatildeling ikke mål med ønskerne, så i de fleste tilfælde måtte vi nok nøjes med at trykke næsen flad på butiksruden.

Men vi havde en lille hemmelighed i baghånden, som vi i bogstavelig forstand først ville lukke op for den næste dag.

Det var ost!

På dette tidspunkt var der stor mangel på ost i Sverrig, og af svømmere, der havde været over sundet før os, fik vi dette lille tip til at skaffe lidt ekstra valuta. Andre havde fået den idé, at kongemærker sikkert var noget for svenskerne, og derfor havde vi alle et nyslået mærke i opslaget.

Vi var ikke længe om morgenbordet den følgende dag; langsomt skiltes flokken i små grupper, de fleste med en pakke ost under armen — nu skulle vi ud i byen og handle!

Meget hurtigt blev den lille bys forretninger hjemsøgt på kryds og tværs, og mange af dem havde op på formiddagen gode forsyninger af ost, enkelte også af røget flæsk, og senere på dagen bemærkede man flere svenskere med danske kongemærker i knaphullet.

På byens torv lå en nydelig damelingeriforretning; den besøgte jeg i den tro, at ingen havde været her før mig.

Da vi havde »talt lidt sammen«, blev jeg vist ind i et baglokale, hvor handelen øjensynlig skulle foregå, men da jeg havde siddet og ventet lidt, mærkede jeg pludselig en ejendommelig lugt henne fra et bord i hjørnet af lokalet — der lå 5 store oste!

Ikke destomindre kunne jeg senere vandre ud af forretningen med en jumper og en nederdel.

Første halvdel af landskampen afholdtes samme aften i *»Framnøsbadet«*, og for mit vedkommende gjaldt det her 100 m rygcrawl, hvor jeg og Birte Ove-Petersen stillede op for Danmark, medens de svenske farver repræsenteredes af *Kerstin Åkerberg* og *Kierstin Sörenson.*

Det blev mig, der gik af med sejren i 1,19,2, og Birte blev nr. 2 før Åkerberg. Ved vendingen (50 m) var svenskerne en

anelse foran Birte; der blev kamp om andenpladsen til det sidste, men Birte var klart foran i mål.

Næste morgen sov vi længe, vi skulle fortsætte landskampen om eftermiddagen. Jeg lå på mit værelse i en syndig blanding af morgenmad, chocolade, appelsiner og bananer (svømmere har en god appetit!), da der meldtes telefon til mig. Der blev sagt, det var en journalist, der ville tale med mig.

Han spurgte mig ud på kryds og tværs, om mine chancer i eftermiddagens konkurrencer, hvor gammel jeg var, hvad jeg bestilte o. m. a., men da han begyndte at blive lidt for familiær med nogle nærgående spørgsmål, så vågnede jeg endelig op til dåd! Ved en af hotellets andre telefoner stod Paul Petersen og interviewede mig på uforfalsket svensk til højlydt morskab for de andre.

Landskampens sidste halvdel udkæmpedes som sagt om eftermiddagen, her startede jeg på 400 m sammen med Fritze Nathansen, og som modstandere havde vi *Yvonne Magnusson* og *Ellen Larsson.* De svenske piger satte straks fart på, men jeg tvinges til atter at fortælle, at det blev dansk dobbelt-sejr; jeg selv tog førstepladsen i 5,37,2. Jeg tror nok svenskerne her så småt ventede den sensation, at de skulle sprænge dobbeltsejren, men det blev der altså ikke noget af.

Endelig tog vi også 4 × 100 m fra svenskerne i 4,51,8 mod Sveriges 4,58,3, men alligevel tabte vi landskampen i det endelige resultat: Sverige 100 points, Danmark 91.

Og svenskerne var glade! Også arrangørerne; landskampen havde på de to dage samlet 4.500 tilskuere, og det var ovenikøbet under dårlige vejrforhold.

Efter kampen blev der budt på »skiva« på byens fineste og eleganteste hotel *»Stadshotellet«*. Borgmester *Eldh* holdt tale for svømmepigerne; han kunne ikke tro andet, end at de havde svømmehud mellem tæerne, men han havde ganske vist ikke kunnet se det, sagde han.

Det svenske simförbundets ordfører, Dir. *Backlund*, vovede sig efter middagen et øjeblik ud på gulvet, hvor vi dansede, og straks slog alle danskere kreds om ham og sang nogle danske sange til hans pris. De svenske svømmere var nærmest chokeret, for det »kunne man da ikke gøre, tænk, — selveste formanden«!

Men det endte med, at vi fik dem med på spøgen, for de kan nemlig godt, de gode svenskere, de skal bare trækkes lidt op.

Klokken 24 blev vi på en lempelig måde smidt ud, nu skulle der være ro, og vi fik besked om at gå pænt stille hjem til hotel »Svea«; det blev kraftigt understreget, at det skulle være *stille*; efter kl. 22 skulle der være ro i den lille by, ellers kom politiet, sagde de!

Da vi skiltes fra vore svenske venner efter en hyggelig og fornøjelig aften, undrede vi os over, at svenskerne ikke også skulle hjem til deres logi, — — indtil det gik op for os, at de selv *boede på* Stadshotellet — — —.

Nå — i sluttet trop travede vi gennem byen, men om det var helt lydløst, skal jeg lade være usagt.

På »Svea« blev vi modtaget i døren af værtinden, der med streng mine fortalte os, at nu var det sengetid, hun bad os om hurtigst at finde vore værelser.

Det var lovlig meget forlangt af 28 svømmere, der lige kom fra en god fest med et strålende humør, og det blev da også til, at en stor del af os samledes på det største værelse. Her sad vi overalt, på stole, borde, i senge og på gulvet. Snakken gik livligt, og efterhånden begyndte nogen at synge, og til sidst sang vi så allesammen, indtil en eller anden pludselig fandt tiden inde til at demonstrere anvendelsen af en håndbrandpumpe, der blev fundet på gangen. Men lige i det allermest spændende øjeblik stod værtinden pludselig i døren og så med truende blikke ud over forsamlingen. Det var nu ikke pæne ord hun slyngede ud over hovederne på os, specielt så hun hen på pigerne og sagde sådan noget som »tøjter« eller »tøser«, men Kirsten Ove-Petersen replicerede med den uskyldigste mine: »Jamen, vi er da ganske almindelige piger«.

Dagen efter var de svenske aviser mest imponerede af vort strålende humør efter nederlaget i landskampen. De gode svenskere havde sikkert bedre kunnet forstå os, hvis vi straks var dampet af med toget til tonerne af en sørgemarch, men det ligger nu ikke for os.

Tidligt mandag morgen gik toget mod Göteborg, hvor vi i *Lisebergbadets* åbne bassin om aftenen skulle svømme ved elektrisk lys, hvilket ingen af os havde prøvet før udendørs. Der var en egen hyggelig stemning over det, men det skarpe lys dannede stærke reflekser i vandet, som generede springerne en del, de kunne vist ikke rigtig se, på hvilken led de kom ned.

Men nederlaget til Sverige i landskampen måtte hævnes, og det ville der blive mulighed for den 3. og 4. november, hvor returlandskampen skulle finde sted i København.

Vi *fik* den revanche, med 85 points mod 79, ikke mindst fordi vore mandlige svømmere ydede en aldeles glimrende indsats; således fik den da kun 17-årige *Viggo Esman* kilet sig ind mellem svenskerne i 200 m brystsvømning.

Efter den første aften stod det lige — 41 mod 41 —; jeg og Birte Ove-Petersen vandt dobbeltsejr i 100 m rygcrawl, min vindertid var 1,16.

Forinden havde jeg været med i 100 m crawl, og det var vel nok et spændende løb! Fritze og jeg fulgtes ad hele løbet, men på de sidste meter kom Fritze foran mig. Vi havde presset hinanden, så vi røg ned på så fine tider som 1,06,2 og 1,06,6, godt et sekund fra Ragnhild Hvegers verdensrekord (1,05,1). *Ingegerd Fredin*, der dengang kun var 14 år, blev nr. 3.

Den næste dag var der enorm tilstrømning til svømmehallen, men hvor er der ikke tilstrømning, når man kan få chancen for at se svenskerne få klø? Der forekom ligefrem panikscener udenfor, da stævnet skulle til at begynde.

Jeg følte mig vældig oplagt til 400 meteren, — jeg tror, jeg på dette tidspunkt var i topform, — og jeg mærkede da også straks fra starten, at jeg var hurtigt svømmende. Fine mellemtider, som jeg fik opgivet ved vendingerne, gav yderligere blod på tanden, og vindertiden blev 5,15,5, kun Ragnhild Hveger havde gjort dette hurtigere.

Jeg vendte mig om for at se efter Fritze, men hun var først ved at vende nede i den anden ende, og de svenske piger var over 2 banelængder tilbage.

Jeg var dengang begyndt at læse til gymnastik- og svømmelærerinde på det Poul-Petersenske Institut, så jeg havde ikke regnet med at få lov til at deltage på en efterfølgende tourné til *Norrköping*, men min ellers så strenge lærerinde, frøken *Inge-*

borg Paul-Petersen, var åbenbart blevet blødgjort efter mine landskampesejre, for jeg fik som en »ekstrapræmie« lov til at gøre turen med.

Min tanke om at blive svømmelærerinde opstod med min stigende interesse for svømmesporten.

Allerførst ville jeg være smørdame. Det blev jeg helt klar over en dag, da min mor gav mig en smørske med over i sandkassen, så kunne jeg blande sandet med lidt vand og forme det og klappe det firkantet.

Så ville jeg være damefrisør, og lidt senere noget med jord og planter, det har altid haft min interesse at arbejde i en have. Men det var min mor ikke så begejstret for, det var et meget hårdt arbejde for en pige. Så opstod efterhånden interessen for at blive svømmelærerinde, men far ville have, at jeg udlærte mig i et mere solidt fag ved siden af, det andet var for usikkert. Det var der ikke noget at gøre ved, far var jo den klogeste af os to.

Så var det, jeg valgte buntmagerfaget —, og det valg har jeg aldrig fortrudt.

I 1944 var jeg udlært, og da jeg stadig havde stor lyst til gerningen som svømmelærerinde, måtte jeg begynde med at komme i gang. Men det kostede mange penge, — og dem havde jeg ikke.

Imidlertid tjente jeg lidt ekstra ved at tage nogle hjælpetimer på en danseskole, foruden at jeg var så heldig at få to legater, det ene var *rundskuedagens* (500 kr.), det andet *Kvindesamfundets* (200 kr.).

Det første år af min skoletid på det Paul-Petersenske Institut arbejdede jeg om eftermiddagen hos Birger Christensen, det andet år var helt helliget skolen og svømningen.

Jeg havde således efterhånden fået noget at se til; træning om morgenen, skolen til kl. 14, så i gang på danseskolen eller med syningen, og så hjem og læse lektier om aftenen.

2 år efter var jeg udlært lærerinde i svømning, dansk og gymnastik.

Vi svømmede to aftener for stop fuldt hus i Norrköping, og folk var vist meget begejstrede. Min 100 m tid var 1,09,2 og i rygcrawl 1,17,3, og det var jo ikke daglig kost for svenskerne.

»Det er saker, det, för en *flickal*« skrev aviserne dagen efter; — de var ikke vant til at se pigerne svømme lige så hurtigt som drengene.

Flere gange havde der været tale om, at hollænderne ville komme op og møde os, men hver gang havde det været blind alarm.

Men så blev det endelig alvor. Den 18. og 19. februar 1946 skulle der være landskamp i København, Holland-Danmark, så der var noget at glæde sig til.

Et par dage før stævnet ankom de i bus, og blev indkvarteret i studenternes roklub ude ved Svanemøllebugten. Søndag formiddag blev det udtagne danske landshold inviteret til frokost sammen med gæsterne, men sprogvanskelighederne forårsagede, at vi ikke rigtig kunne komme på talefod med hollænderne, og det er der noget vist irriterende ved, når man nu har så meget at snakke sammen om.

Mandag aften begyndte landskampen med den sædvanlige indmarch. Her så man med al ønskelig tydelighed, hvor stor en nød og fattigdom vore hollandske kammerater kom fra. Deres påklædning var en underlig blanding af alt muligt; — mest lagde vi mærke til herrernes sko, almindelig kameluldssutter, som sikkert var varme nok, når de var tørre, men på de våde gulve sugede de en masse vand til sig, så hver gang de trådte til, silede vandet ud af sålerne.

Efter nationalsangene og velkomsttalen takkede den hollandske minister *van Lennep* på hollændernes vegne, og så begyndte landskampen, der overværedes af *dronning Alexandrine*.

Jeg skulle med i første løb: 100 m crawl, sammen med Fritze, og stemningen kom straks op på de store højder da vi vandt dobbeltsejr, skønt det var med kniberi. Fritze vandt i 1,07,5, jeg blev nr. 2 i 1,08,2, *van Schaik* fulgte på tredjepladsen kun 2/10 sek. senere og *Termeulen* (der fyldte 17 år samme dag) blev nr. 4, 1/10 sek. efter sin landsmandinde. Som man kan se, var der hård kamp, det var på de sidste 5 m afgørelsen faldt.

Men i de følgende øvelser kom vi hurtigt ned på jorden igen; hollænderne tog føringen, det var ligesom de voksede med opgaven, og jubelen var stor i den hollandske lejr.

Så nåede man til 200 m rygcrawl, hvor jeg sammen med Birte

Ove-Petersen skulle op mod *van Feggelen* og *Gaillard*. Vi havde egentlig ventet den stærkeste modstand fra van Feggelen, men til alles overraskelse »døde« hun midt i løbet. Da jeg mærkede, at hun sakkede agterud, troede jeg først, det var mig, der svømmede for stærkt i starten, men mellemtiderne var ikke over normalen, og så var jeg mere rolig.

Efter den første aften førte Holland 65½ — 52/½, og det var vist noget af en skuffelse; der var mange, der havde ventet dansk sejr.

Skuffelsen mærkedes også i pressen: »Danmarks svømmepiger er ikke mere enestående i verden«. »Vore svømmepiger for svage«. Ikke opmuntrende overskrifter!

Den følgende dag var vi til reception hos minister van Lennep, bagefter var vi en tur rundt i byen med vore hollandske kammerater, og skønt butikkerne dengang ikke var særlig velforsynede med varer, så var de alligevel imponeret over, hvad man kunne købe heroppe. De har sikkert følt det på samme måde, som da vi var i Sverige.

Vi kom bl. a. ind i en forretning, hvor de til deres store overraskelse opdagede, at man kunne købe synåle, endda ligeså mange man ville!

Det kneb selvfølgelig også for dem med at få valutaen til at slå til, derfor blev danskerne enige om at foranstalte en lille tøjindsamling. Ganske vist var der ingen af os, der havde til overflod på det tidspunkt, men det blev vist til nogle pæne pakker alligevel.

Størst blev glæden over noget børnetøj og nogle børnesko; flere af deltagerne var gifte og havde børn, og en af dem fortalte mig, at hendes lille dreng aldrig havde haft et par sko på benene, skønt han nu snart var 3 år.

Tirsdag aften fortsatte landskampen, men med resultaterne blev det ikke bedre. Holland vandt landskampen med 134½ points mod 109½. Jeg selv vandt 100 m rygcrawl og 400 m crawl (1,16,2 og 5,26,6).

Næ, forspringet fra den foregående dag havde været for stort, vi havde ingen chance for at vinde.

»Der er utvivlsomt temmelig lange udsigter, før vi bliver i

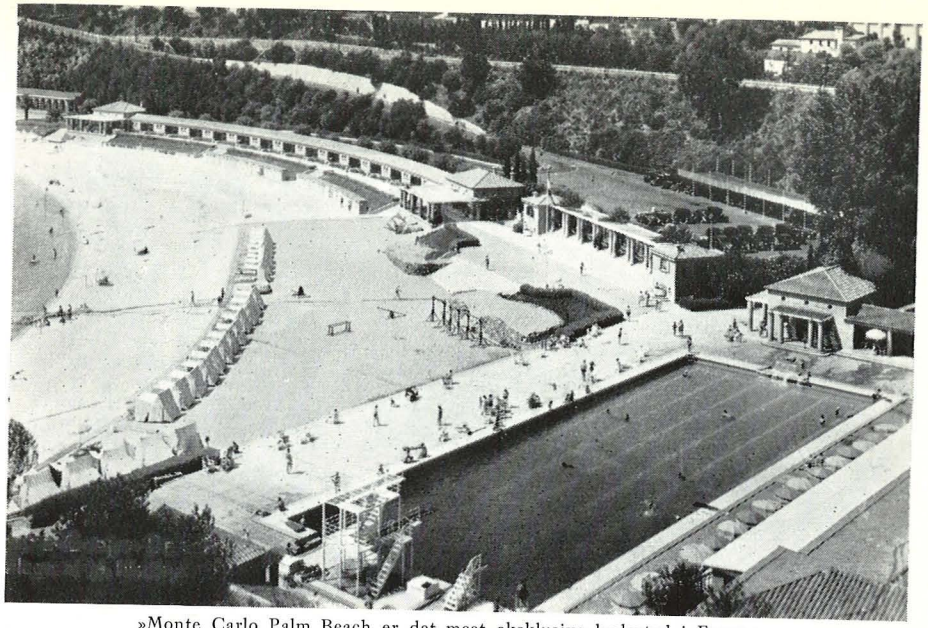

»Monte Carlo Palm Beach er det mest eksklusive badested i Europa.«

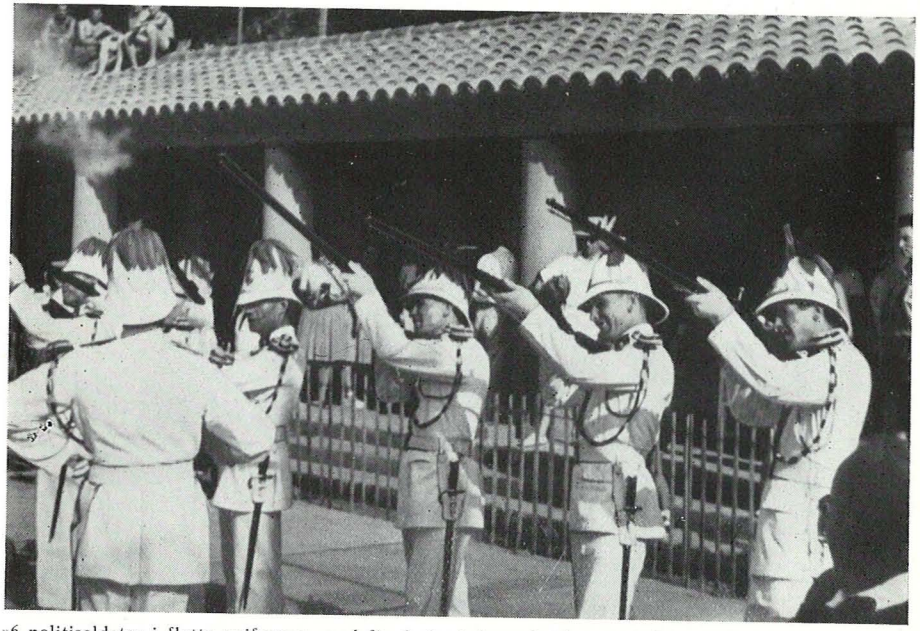

»6 politisoldater i flotte uniformer, med fjerduske i de snehvide tropehjelme, affyrede 3 geværsalver op mod bjergene.«

Europamesterskabsholdet fotograferet i Marseille.
Thomas, Inge Beeken, Elvi Svendsen, Fritze, Birte, Greta, K. M. H. og Grethe Sønnesen.

4×100 m holdet, der vandt Europa-mesterskabet i Monaco: Greta, Elvi, K. M. H. og Fritze.

stand til at erobre førerstillingen afgørende tilbage«, skrev pressen dagen efter, »dette er ikke pessimistiske betragtninger skabt af nederlaget, men resultater, man må komme til, når man betænker, at de hollandske landsholdspiger næsten alle var unge talenter på fremmarch, medens det danske hold udelukkende blev båret af gamle, prøvede navne, hvoraf de fleste har passeret zenith«.

Efter landskampen turnerede vi et par dage i provinsen, først i *Svendborg* og *Odense*, senere i *Aarhus*, og på disse rejser blev vi rigtig rystet sammen og lærte hollænderne at kende som nogle dejlige kammerater.

Fra Odense gjorde Fritze og jeg en afstikker tilbage til København. *Dansk Idrætsforbund* havde 50 års jubilæum, og i den anledning havde man ønsket at uddele medaljer til 50 idrætsmænd og idrætskvinder som en anerkendelse for deres indsats i det forløbne halvthundrede år, og Fritze og jeg nød den store ære at komme med blandt de udvalgte.

Om aftenen tog vi båden til Aarhus, hvor afskedsstævnet med hollænderne skulle finde sted. Vi boede sammen på hotel *»Norden«*, og da det faldt i med dårligt vejr, med sne og slud, fordrev vi tiden med at forsøge at lære hollandsk. Det er jo ikke sådan ligetil, men efterhånden kunne vi efterligne et par af de mærkværdige lyde.

Når alt blev så vellykket og fornøjeligt på denne provinstourne, så skyldtes det ikke mindst *grosserer Knud Danielsen*, der var vores leder. Han var faktisk altopofrende for såvel hollænderne som os. Intet savnede vi, alt blev der sørget for, selv i de mindste detaljer, og sådan har det altid været, når Danielsen stod for roret.

Danielsen fik hollænderne delvis ekviperet; i København fik de hver et par strømper, i Odense blev de trukket ind i en skotøjsforretning, hvor de hver måtte vælge det par sko, de syntes bedst om, og da Danielsen syntes det var synd, at vi andre skulle stå udenfor, så fik vi også et par hver.

I Aarhus fik »onkel Knud« en dag øje på en sending appelsiner, der blev båret ind i en frugtforretning. Straks gik der bud til forretningen om at levere nogle poser over til hotel »Norden«,

og søndag aften arrangerede han et improviseret bal på hotel »Royal«! Lagkage, sodavand og is i lange baner — —.

Se, sådan en onkel har vi!

Afskedsstævnet i Aarhushallen gik ikke stille af. Hollænderne havde åbenbart ønsket at give os en »varm« afsked, som tak for de dejlige dage, vi havde haft sammen!

Først gik det løs i 100 m crawl, hvor Termeulen og Fritze skulle mødes. Fritze var jo på »hjemmebane«, men Termeulen var meget opsat på at få revanche for nederlaget i København.

På de første 50 m lå de side om side — i vendingen havde Fritze måske en anelses forspring, og nu gik det mod mål i en rasende finish, vandet piskedes til skum, publikum rejste sig fra pladserne og råbte og skreg på deres bysbarn, de hollandske piger opførte en sand krigsdans — — 25 m fra mål var Termeulen nået frem på linie med Fritze — — 10 m fra mål ingen forskel, — — men på de sidste meter pressede Termeulen sig med en sidste kraftanstrengelse frem og vandt med få centimeter. Vindertiden 1,06,7 var den næstbedste, hun nogensinde havde gået på.

I 200 m rygcrawl var det lige ved at gå galt igen. Jeg svømmede mod Gaillard, som jeg kun fik slået med 3/10 sek.

Jo, det kan nok være, der var lagt i kakkelovnen til os. Desværre var Aarhushallen ikke helt udsolgt til dette stævne, der ellers godt kunne lede tankerne tilbage til de gode, gamle dage, men det skyldtes udelukkende, at snefaldet var begyndt at volde trafikken til Aarhus betydelige knuder. Fra hele oplandet var der bestilt billetter, men mange mennesker nåede ikke frem.

Næste dag skulle det gå løs på 400 meteren. Fritze, Greta Andersen og jeg skulle møde Termeulen.

På de første 200 m lå Fritze, Termeulen og jeg på linie, ingen af os ville miste følingen med konkurrenterne, og det skruede tempoet op.

Men efter 200 m kunne Termeulen ikke hænge på længere i det hårde tempo, og da Fritze opdagede det, så lod hun mig føre an i tempoet — jeg førte efter 300 m med ca. en længde, men det var stilhed før stormen.

På de sidste 50 meter satte Fritze i med en spurt så hektisk, at det fuldkommen tog vejret fra publikum. Stykke for stykke

kom hun mig nærmere, 25 meter fra mål steg spændingen til det yderste, — nu var hun oppe på siden af mig, i de sidste tag kæmpede vi side om side, og i målet var Fritze en anelse foran. Åh — det var spændende, men Fritze havde givet mig en dejlig kamp, og publikum gav hende et øredøvende bifald. Også Greta Andersen slog Termeulen, der vist efterhånden helt var gået »sur«, så det blev danske piger på de 3 første pladser, og tiderne blev 5,25, 5,25,5 og 5,35,1.

Så var de anstrengende, men dejlige dage overstået for denne gang, og anstrengende havde det været at starte næsten daglig i disse krævende løb, ofte lige ovenpå lange og besværlige rejser.

Om aftenen sejlede de københavnske svømmere tilbage med *»Hans Broge«*, og alle hollænderne var nede og tage afsked med os ved båden, de selv skulle afsted næste morgen med bus.

Det blev en vemodig afsked, vi var blevet vældig fine venner under besøget, og de befandt sig tilsyneladende dejligt heroppe, deres sidste ønske var i hvert fald, at snefaldet yderligere ville tage til, så de ikke kunne komme hjem igen.

De skulle have en ekstra rutebil efter sig på turen tilbage, deres egen kunne ikke bære de mange gavepakker, der tilsammen vejede 500 kg! Atter var det Danielsen, der var på spil og fik fremtryllet en reservebus.

Hjemme i København havde man gjort facit op efter hollænderbesøget. Vi manglede det »brede felt«, sagde man; der var ingen tvivl om, at man måtte se at skabe en ny generation indenfor svømningen. Men der ville efter al sandsynlighed gå nogle år, for vi manglede 4—5 årgange på grund af besættelsesårene med mørklægningen og de lukkede svømmehaller. »Der må en fast og energisk hånd til at føre dansk kvindesvømning frem i forreste række pány«, sagde frøken Ingeborg Paul-Petersen, »men det kan desværre næppe klares til de næste olympiske lege, de vil, ligesom sidst, blive domineret af hollænderne«.

Endelig landskampen mod Sverige i Stockholm april 1946. Den blev i et og alt en skuffelse for os.

Det begyndte allerede ved ankomsten til Stockholm. Det viste sig nemlig, at der ikke var bestilt hotelværelser til flere af

svømmerne, så de måtte selv rende byen rundt for at finde et logi; og da vi skulle begynde landskampen samme aften var det jo surt at skulle tilbringe timerne forinden på denne måde.

Landskampen endte med svensk sejr på 74 points mod 73, men vi burde ikke have tabt og havde heller ikke gjort det, om ikke Fritze var tyvstartet i 100 m crawl, og derfor blev diskvalificeret! På den måde fik svenskerne sejren meget billigt, for Fritze var aldeles suveræn på denne distance, hvad alle var fuldkommen klar over; men det rigtige havde jo så nok været at se gennem fingre med tyvstarten, som endda var diskutabel.

Publikum var også godt utilfredse med afgørelsen og gav højlydt deres mishag til kende.

Efter landskampen havde svenskerne vel ment, at vi kunne gå hjem og sove, i al fald så vi ikke noget til dem, og vi havde selv ikke mulighed for at tage nogen steder hen, de 20 kr., vi havde fået af nationalbanken, var forlængst opbrugt.

Men til alt held havde vi Danielsen med på turen, og han ville ikke have, vi skulle sidde på hotellet og ærgre os over nederlaget, så han inviterede hele striben i biografen!

Den næste morgen rejste vi hjem; humøret var knapt så højt som på udturen, vi ærgrede os vist en del over det dårlige arrangement og den utilfredsstillende afgørelse i landskampen.

IX

DEN STORE HOLLANDSTURNÉ

Tirsdag den 2. juli 1946 kl. 12 mødtes det danske og svenske svømmelandshold i Reventlowsgade for en halv time senere at drage ud på en 14-dages turné til Holland. Først skulle der være triangel-landskamp i Amsterdam, og derefter skulle vi rundt i Holland og give opvisning.

Vi var 25 svenskere og 27 danskere samt 8 ledere, der med stor oppakning og bagage blev stoppet ind i en hollandsk bus. Særlig svenskerne havde meget bagage; foruden deres kufferter havde de hver en standardæske med forskellige fødevarer, noget det svenske svømmeforbund havde givet dem med hjemmefra. Det fyldte en farlig masse, og selv om der var stillet stole op i midtergangen, så var det vanskeligt at finde plads til arme og ben.

Nu skulle solen selvfølgelig netop i de dage skinne fra en skyfri himmel og gøre det trykkende varmt, og så er det nu ikke morsomt at sidde sammenstuvet i en rutebil. Vi måtte være tre om et sæde til to, og da vi endelig var blevet trykket sammen på vore pladser, var det umuligt at få armene fri, så vi fik ikke vinket farvel til de mange pårørende, der var nede for at tage afsked med os.

Nu blev døren låst forsvarligt, og den store bus satte sig i bevægelse ud mod Roskilde landevej.

Til alt held var der et hul i taget til ventilation, og så snart vi havde sat farten op, hjalp det lidt på den ulidelige temperatur i den til randen fyldte bus.

Vi havde nær glemt, at der skulle være plads til et par styk-

ker til! I Odense ville *Sigurd Weber* og *Niels Aage Madsen* hoppe på, og i Kolding skulle vi have *Fritze Nathansen* og *Viggo Esman* med.

Vi måtte foretage en ombygning, men lige meget hvordan vi end vendte og drejede det, mere plads blev der ikke; det var et puslespil, hvor vi blot byttede om på brikkerne.

Så greb vi til den sidste udvej og løftede et par mand op gennem hullet i taget — så var de af vejen, og så fik vi plads til de to fra Odense. I Kolding var vi åbenbart smeltet så meget, at der også blev plads til Fritze og Viggo Esmann.

Over midnat nåede vi til *Padborg*, hvor der var skaffet sovepladser i Røde Kors-lejren. Næste dag kørte vi over grænsen ved Krusaa, og så blev farten sat op, for vi skulle nå *Groningen*, der ligger 50 km inde i Holland, samme dag.

Nu var vi altså i Tyskland; den første strækning afveg ikke meget fra det danske landskab, vi lige var kørt igennem, men når vi passerede de små byer, viste de første tegn på nød og fattigdom sig. Folk gik dårlig påklædt og så undernærede ud.

Hen ad frokosttid begyndte vi at spejde efter en god grøftekant, hvor vi kunne indtage de frokostpakker, vi havde fået med fra lejren i Padborg. Der blev nu ikke megen tid til overvejelse, for pludselig punkterede vi, og så myldrede vi ud med madpakken i hånden.

Nogle få skridt fra os stod nogle forskræmte børn og betragtede skiftevis os og bilen, — blege, tynde og næsten uden tøj på kroppen. De fik nogle tiloversblevne madpakker, men de stod og så på os, som de ville sige: »Er det nu også rigtigt, at vi må få alt det der — ta'r I det ikke fra os igen?«

Af svenskerne fik de chocolade, og pludselig proppede de hele forsyningen ind under skjorten og stak af i vildt løb.

Ved 4-tiden nåede vi *Hamborg*, og vi havde nu indstillet os på det første møde med de frygtelige ødelæggelser; vi havde jo nok set billeder og film, men der har man det alligevel mere på afstand.

Synet af disse uendelige ruinhobe og tanken om, hvad mennesker her havde lidt og udstået, gjorde os helt stumme. Det værste og mest afskrækkende var dog den grusomme lugt. Der

var ca. 30° varme, og så snart vi kom ind i Hamborg, følte vi en kvælende stank stige op af de tusinder af ruiner. Vi kørte igennem dette rædselsskue i ca ½ time; med gru tænkte vi på de mennesker, der dag ud og dag ind måtte gå omkring i denne ruin af en by.

Da vi kørte ud af Hamborg, følte jeg mig dårlig tilpas; jeg kunne næsten ikke finde mig selv igen — det havde gjort et alt for voldsomt indtryk på mig.

Vi måtte et stykke uden for Hamborg holde lidt for at trække frisk luft og få noget at slukke tørsten med.

Ad autostrada gik det i stygende fart videre mod *Bremen*, hvortil vi nåede i løbet af 3 timer, og henad aften passerede vi så den hollandske grænse. På det tidspunkt var vi mere døde end levende; man hørte af og til nogen skælde ud over, at nu sov en arm eller et ben, eller nu var den og den blevet øm der og der. Ellers var der efterhånden blevet ro i bussen, og hvor før en arm eller et ben havde sovet, hørte man snart efter umiskendelige tegn på, at hele kalorius var faldet i søvn.

Søvndrukne, sultne og gnavne nåede vi kl. halv fire om morgenen *Groningen*. Den kompakte menneskemasse opløstes, man vred sig løs og tumlede ned på fortovet for at blive rettet ud. Ah — det var dejligt, men endnu bedre var det, da man få minutter efter kunne slumre ind på sit hotelværelse.

Da jeg vågnede tidligt den næste formiddag og stak hovedet ud af vinduet, så jeg egentlig Holland for første gang, — morsomme små huse med spidse gavle og skinnende rene vinduer. Det hele tegnede sig for mig som et fint lille prospektkort; skulle en tur rundt i byen nås, så måtte man skynde sig, for allerede kl. 11 skulle vi videre.

Groningen er en gammel provinshovedstad, beliggende midt i det grønne, flade marskland. Mange af husene har små kraner øverst oppe, som bruges til at hejse møblerne op med! Trapperne var overalt så snævre, at intet bohave kunne passere den vej. Overalt vrimlede det med frugtvogne bugnende fulde af ferskner og kirsebær, alt duftede af renhed og friskhed, og de nymalede husfacader med de blomsterfyldte vinduer strålede i det dejligste solskin.

Fra Groningen fortsatte vi turen vest på mod havnebyen *Har-*

lingen; solen begyndte atter at stege, men nu var vi efterhånden blevet akklimatiseret i bussen. Svenske og danske sange blandedes i den tunge luft, af og til afbrudt af øredøvende latter, når en eller anden vittighed var blevet serveret.

Udenfor øjnedes kun milevide strækninger af grønne enge med græssende kvæg; skov så vi næsten aldrig.

I Harlingen fik vi 1/2 times hvil samt — og det var det bedste af det hele — et bad, og så gik turen videre mod *Zuidersøen,* hvor vi skulle over den 32 km lange dæmning. Det var imponerende at se dette lange, snorlige havdige; det strækker sig fra Frislands kyst til *Wieringen* ved den modsatte kyst. Midt på dæmningen har man en pragtfuld udsigt fra et højt udsigtstårn.

Videre syd på mod *Amsterdam,* som vi nåede ved syvtiden samme aften. Den store, tunge bus svingede op foran hotel »*Lydia*«, og turens mål var nået.

Stive i kroppen og ømme i alle lemmer og led hoppede vi ud og fik fordelt de mange værelser mellem os, 2—3 på hvert, og efter middagen blev vi sendt på hovedet i seng, vi havde søvn til gode, og vi måtte være helt udhvilede til de følgende dages anstrengende dyster.

»*Amstelparkbadet*« hed det dejlige, store svømmeanlæg i byens udkant, som vi næste formiddag tog ud til. Landskampen skulle afholdes i det store 50 m bassin, men herforuden fandtes specielle bassiner for damer og herrer samt små, lave bassiner for børn.

Vi blev hurtig omklædt, og en for en sprang vi så i for at prøve vandet og vendingerne.

Det var ferskvand — det virker altid tungt og svier i næse og øjne, men det vænner man sig dog hurtigt til.

Amsterdam er en malerisk by med en egen gammeldags charme. De træbevoksede kanalgader snoer sig i de ældste bydele ind imellem smukke, røde gavlhuse, og overalt vrimler det med travle og foretagsomme mennesker.

I butikkerne var der på daværende tidspunkt ikke meget at få, men ved at aflevere noget af det sukker, vi havde med hjemmefra, fik vi dog købt en hel del chocolade. Det fine danske krystalsukker gjorde man store øjne over; det hollandske var nærmest gråt, og det havde de tilmed yderst strengt rationeret.

Den sorte børs florerede stærkt selv i forretningerne. En cigar kostede 50 c. inden for rationeringen, udenfor kostede den 1 gylden, frit over disken.

7—1 vandt Sverige over Danmark med i den vandpolokamp, der samme aften indledte landskampen. Lige meget hvor højt vi hylede og skreg, bolden ville kun ind i det danske mål. Ganske vist havde vi ikke ventet at vinde kampen, men 7—1 var for meget af det gode, syntes vi.

Hollænderne spillede dame-vandpolo! De kan tro, der blev brugt negle både over og under vandet!

Næste dag skulle 400 m crawl og 100 m rygcrawl for damer afvikles, og her fik jeg tjent nogle points hjem til de danske farver ved at vinde begge disse løb. Fritze var vist meget nervøs i 400 meteren, hvor Termeulen fik andenpladsen. I rygcrawl blev *van Feggelen* nr. 2 og *Gaillard* nr. 3. *Birte Ove-Petersen* fik fjerdepladsen.

Efter denne dags konkurrencer førte Holland i landskampen med 50 1/2 points mod Sveriges 44 1/2 og Danmarks 41, men vi satte vor lid til, at vi den sidste dag kunne høste flere points.

Et organiseret dansk hylekor af dimensioner hjalp os imidlertid ikke bort fra sidstepladsen. *Esmann* blev nr. sidst i brystsvømning, *Erik Christoffersen* nr. 2 på 400 meteren, medens *Thomas Christiansen* vandt udspringene.

I 100 m crawl for damer fik Termeulen hævn for nederlaget i København. Jeg fik anden- og Fritze tredjepladsen, og landskampen sluttede med hollandsk sejr.

Iøvrigt var vi danske nær aldrig kommet med til stævnet den sidste dag. Sporvognene havde hviledag, og de vogne, vi havde bestilt, udeblev uden videre. Vi blev urolige, efterhånden som minutterne gik, men endelig langt om længe fik vi standset en flyttevogn, der var villig til at »flytte« os ud til Amstelparkbadet. Vi stod op som sild i en tønde, men nåede dog frem i sidste øjeblik!

Efter landskampen afholdtes en fest på hotel »*Astoria*« for alle tre landshold og lederne. Landsholdene sad bænket ved tre lange borde i salens ene ende, medens lederne samledes i den anden. Plads havde vi ikke meget af, — vi sad bogstavelig talt på skødet af hinanden; til gengæld havde vi overskud af humør, og snart lød sangene fra bord til bord, hollandske, svenske og

danske — men også mange engelske — dem kunne vi allesammen. Talerne fra den anden ende af salen var der ingen, der hørte.

Vi kunne ikke rigtig blive mætte af den hollandske mad; den fyldte måske meget godt i øjeblikket, men kort efter at man havde spist, var man hundesulten igen. Vi måtte derfor, efter tilbagekomsten til hotellet, se at få »organiseret« noget mad.

Vi samledes hurtigt på et af de største værelser, en kom med ost, en anden med smør, en tredje med pølse, en fjerde med brød — efterhånden havde vi fået et helt festmåltid ud af det, og så begyndte vi at fylde i hovederne.

Disse nattesene »sammenskudsgilder« på hotellerne blev os efterhånden en tradition.

Efter en sejltur på kanalerne blev vi nu næste dag delt i to rejsehold, således at de svenske svømmere og det danske vandpolohold udgjorde det ene, og de danske svømmere og det svenske vandpolohold det andet, og så skulle vi — hver sin vej — ud over det ganske Holland.

Nården var første station for mit holds vedkommende. Vi var på rådhuset for at blive budt velkommen af borgmesteren, hvorefter vi blev kørt ud til *Loostdrechtsee-Plasse*, et udflugtssted ved en skovsø med små sejlbåde og sådan noget.

Svømmestadion i Nården var helt udsolgt til stævnet om aftenen, og vi fik nogle gode løb ud af det. Senere var vi til bal i svømmeklubben, d. v. s. først skulle vi spises af, og det foregik i et ægte forsamlingshus, hvor der var dækket til os oppe på scenen, højt hævet over folket!

Else Jacobsen og jeg blev indkvarteret hos en blomstergartner, der holdt et langt foredrag for os om pasning af blomster, og da vi næste morgen forlod Nården, var det med kufferten fuld af opskrifter af vejledninger samt flere glas gødning!

Utrecht er en meget stor by og et vigtigt trafikcenter i Holland. Bussen førte os hertil næste formiddag. Som sædvanlig måtte vi først op på byens rådhus for at blive officielt modtaget og nedsvælge den efterhånden lige så traditionelle Bouillon, men snart efter var hotel *Noord-Brabrant's* facade smukt dekoreret med badedragter, håndklæder og træningsdragter i alle de åbentstående vinduer. Det var nu vores måde at flage på; vi måtte jo have badetøjet tørt fra den foregående dags stævne.

Utrecht havde turens mest kedelige og udelikate svømmeanlæg. En ækel gammel træbadeanstalt, der var bygget op over en af de mange kanaler fyldt med snavs og affald. Det hele mindede meget om københavnske svømmeres skræk: Sønderstrand.

Termeulen skulle her svømme 100 m crawl med Fritze og mig; det var revanchematch for landskampen, men Termeulen vandt klart. Senere på turnéen blev det til fornyede opgør mellem Fritze og Termeulen (medens jeg fortrinsvis koncentrerede mig om 400 m og rygcrawlen). Jeg syntes, de var meget jævnbyrdige; Termeulen vandt de 3 af 6 opgør under turen og eet endte som dødt løb.

Her i Utrecht var jeg altså med i opgøret, skønt jeg også havde min 100 m rygcrawl at tænke på.

Jeg startede på bane 1, således at jeg på de første 50 m så ind mod bræddevæggen, da jeg foretrak vejrtrækning til højre. Et par gange skiftede jeg til venstre for at se, hvor jeg havde mine konkurrenter, og det så i begyndelsen ud til, at vi fulgtes pænt ad.

Nu nærmede vi os vendingen ved 50 m, — det plejer at føles langt, når man er vant til en 25 m bane, men aldrig var det dog forekommet mig så uendeligt langt som denne gang; jeg syntes slet ingen ende, det ville tage. Jeg spejdede fremefter, men der var ingen planke at se. Jeg fortsatte — jeg syntes, jeg havde svømmet i flere minutter — men der kom stadig ingen vending. Så så jeg over efter konkurrenterne, — — de var væk! Så op på tilskuerne — — — der var ingen!

Til min store skræk opdagede jeg så, at jeg var svømmet ind under broen og var kommet ind i det tilstødende bassin. Vendeplankerne nåede kun 50 cm ind på min bane!

Næste morgen slæbte vi afsted til banegården med vore kufferter; med toget skulle vi tibage til Amsterdam for pr. båd at fortsætte gennem kanalerne til *Alkmår*.

En sejltur som denne er en enestående oplevelse. Det flade marsklandskab er gennemskåret på kryds og tværs af kanaler, og ad disse sejler flodpramme og småskibe ind mellem græssende kvæg og forbi små huse med storvask på tøjsnorene. Ved solnedgang nåede vi Alkmår, — og sikken en modtagelse! Der var stopfyldt med vinkende mennesker på kajen, — vi vin-

kede igen — indtil det viste sig, at Alkmårs husmødre var med samme båd; de havde været i Amsterdam, og nu var mændene og børnene nede for at modtage dem.

Alkmår er en smuk, lille by med kanaler, vippebroer, små hestekøretøjer og dejlige, gamle huse. Vi oplevede det berømte ostemarked, hvor ost i alle størrelser og faconer ligger stablet op på en på jorden udbredt pressenning. Man kunne gå og more sig over deres måde at handle på og nyde synet af de maleriske dragter, bredskyggede stråhatte og rigtige langsnablede træsko.

De havde sans for penge! Da *Svend Aage Nørregaard* knipsede et billede af de omtalte ostemænd, strakte en af dem straks hånden ud og sagde: »Tak, det er 10 c.«.

En biltur blev planlagt til byens omegn, men vi var alle så trætte og udkørte, så vi kom en efter en og bad om lov til i stedet at blive på hotellet og hvile, da vi skulle svømme tidligt på aftenen.

Arrangørerne blev synligt fornærmede over, at vi ikke ville efterkomme deres invitation, men det var der ikke noget at gøre ved; vi orkede ganske simpelt ikke mere, hvis vi skulle vise noget ordentligt i vandet.

Næste formiddag fortsatte vi mod *Haag*. Lad os ikke tale for meget om den tur. Vi kørte med noget, der måske engang var blevet kaldt en bus, men nu var et gammelt, forhistorisk lig af et befordringsmiddel.

Vi var 4 timer om ca. 25 km! Allerede på begyndelsen af turen hostede den slemt, og Thomas Christiansen — som er mekaniker af profession — måtte skiftevis ligge på ryggen under bilen og have begge arme dybt begravet i motoren, hvorefter den kunne tøffe et stykke videre.

Da vi var nået halvvejs til Haag, opdagede vi, at grammofonpladen med den danske nationalsang samt det danske flag, som vi havde bragt med hjemmefra, var glemt på badeanstalten i Alkmår. Under højlydt protest måtte vi så forlade bussen, så den kunne vende om og hente de glemte ting; vi smed os i en grøftekant, mens bussen hostede tilbage.

Haag er den internationale storby. Den har helt igennem et moderne præg med smukke, hvide bygninger. Nær ved ligger det mondæne badested *Scheveningen*.

Svømmestadion er meget imponerende, det hedder sådan noget som »arbejdernes bad«, og her kunne koner og børn for næsten ingen penge — jeg tror, det var 5 øre — tilbringe hele dagen i smukke og behagelige omgivelser.

Til lidt forandring ville byens honoratiores ikke her modtage os på rådhuset, og det var også godt det samme, for vi var på dette tidspunkt alle så trætte, at vi intet sansede af den slags. Så snart jeg satte mig ned på en stol, faldt jeg omgående i søvn!

Vi fik anvist værelser på hotel »*Central*«, pakkede badetøjet ud og fik et stærk tiltrængt hvil.

Jeg deltog den aften i tre løb, men efter hvert løb gik jeg straks ind og skiftede dragt, hvorefter jeg lagde mig ned og sov (!), lige indtil jeg skulle starte i det næste. Så trætte og udasede var vi.

Det havde jo heller ikke i de sidste 10 dage været andet end rejser, modtagelser, udflugter, stævner og festligheder, og det kan man blive træt af, særlig når man næsten daglig skulle slås med de skrappe hollændere og svømme på gode tider.

Det var derfor rart at tænke på, at vi nu skulle afsted til den sidste by, nemlig *Groningen*. Det var også en anseelig tur — på henved 300 km —, men efter 8 timers kørsel nåede vi velbeholdent vort bestemmelsessted, hvor vi tog ind på det samme hotel, som havde huset os på udvejen.

Middagsbordet stod dækket, og i største hast fik vi spist, hvorefter det i strakt galop gik til svømmehallen, hvor publikum troligt ventede.

Efter præsentationen skulle nationalsangen afspilles, men i stedet for »Der er et yndigt land« lød til alles forbavselse en smægtende Hawaii-melodi, til hvilken fanerne efter programmet langsomt sænkedes!

Derefter kom en lille hollandsk dreng hen til mikrofonen. Han havde været på sommerferie i Jylland, og nu tolkede han — på ravjydsk! — sin taknemmelighed over den danske gæstfrihed. Mange drenge og piger kom senere med strålende øjne til os og fortalte, at de havde været i Danmark på ferie; man kunne se på dem, at det havde været den helt store oplevelse.

Stævnet blev et af de bedste på hele turen, dels fordi vi følte os bedre hjemme i et 25 m bassin, men vel også på grund af tanken om, at nu var det sidste gang, vi skulle svømme.

Da vi henad 3-tiden kom hjem til hotellet efter det bal, der satte punktum for denne Hollandstur, forsømte vi ikke den traditionelle natmad.

Alle mødte med, hvad de havde tilbage af den medbragte proviant, det var udelukkende knækbrød, fedt og stødt melis. Jo, så var der en, der havde gemt en dåse med tunger.

Den følgende aften stødte det andet rejsehold til, og vi måtte naturligvis udveksle oplevelser og beretninger til langt ud på natten.

Næste morgen kl. 7 vendte vi næsen hjemad, og nu var der bedre plads til ben og arme, vi havde jo fået fortæret en hel del af den oppakning, der fyldte så meget på udturen. Vejret var også behageligere.

Alligevel var vi alt for trætte til at nyde noget af hjemturen — det hele bare gled forbi os — der var intet, der rigtig kunne interessere os mere.

X

TIL GRAND PRIX DE PARIS (1946)

Den franske hovedstad var i den første uge af september 1946 i strålende feststemning; det var to år siden Paris' befrielse, og der blev i den anledning afholdt en hel række idrætsstævner. På det olympiske stadion »*Tourelles*« var arrangeret et 2-dages svømmestævne med deltagelse af svømmere fra 9 forskellige nationer.

På anden-dagen skulle det klassiske *Grand-prix* (100 m crawl for herrer) afvikles; det har, med enkelte afbrydelser, været afholdt lige siden 1922, og på vinderlisten finder man berømtheder som *Barny* og *Czik* fra Ungarn, japaneren *Takahise*, franskmanden *Taris* o. m. a.

Fritze og jeg var så heldige at blive inviteret til dette stævne, og vi skulle ovenikøbet flyve frem og tilbage.

Det der med flyvningen havde jeg aldrig prøvet før, så det forøgede spændingen yderligere, skønt Fritze i dagene før afrejsen var så venlig at beskrive for mig, hvor forfærdeligt det var, og hvor dårlig man kunne blive.

På turen derned fik jeg nu mere end nok at gøre med at sidde og holde Fritze for panden og trøste hende det bedste jeg vidste, og det blev iøvrigt senere mit faste job på mange følgende flyveture

Fru Grethe Møller var med som leder for Fritze og mig. Hun havde tidligere tilbragt et par år i Paris, så i hende havde vi en fortrinlig fremmedfører. Vi blev indlogeret på et lille hotel *Gare St. Lazare*, og her traf vi vore hollandske konkurrenten med *Galliard* og *Termeulen* i spidsen.

De hollandske piger blev imidlertid holdt stramt i tøjlerne, så dem så vi ikke så meget til, derimod var på samme hotel indkvarteret de mandlige deltagere fra Marokko, Algier, Belgien, Schweitz, Ægypten, Hawaii og Sverige, så det blev nogle livlige og interessante dage på det lille hotel.

Per Oluf Olson fra Sverige, som skulle deltage i selve Grand Prixløbet, kendte vi i forvejen, og han blev straks optaget i den lille danske kreds. Hver morgen samledes vi til morgenmad på Fritzes og mit værelse, vi havde lidt proviant med hjemmefra, for maden var endnu på det tidspunkt lidt sløj i Frankrig. Bagefter gik snakken livligt, Per Oluf fortalte om mange dejlige oplevelser fra svømmeturneer før krigen, og fru Møller fortalte om Paris, som for os i øjeblikket var det mest spændende.

Der blev arrangeret nogle gode udflugter for os, og fru Møller viste os rundt i stormagasinerne, *Printemps, La Fayette* o. s. v., og skønt der ikke var nogen varer at kigge på, så var det alligevel noget af en oplevelse at se på livet der. Og så var vi naturligvis i *Eiffeltårnet* og i *Notre Dame.*

Så var vi egentlig kommet der ned for at svømme. Den første dag skulle jeg deltage i 100 m crawl og 200 m rygcrawl. Aviserne tippede skiftevis Fritze og Termeulen som vindere, de havde jo ved tidligere kampe delt sejre og nederlag ligeligt mellem sig, så spændingen var selvfølgelig stor.

Da Fritze og jeg et par timer før stævnets begyndelse lå på vores værelse for at hvile os, blev vi enige om, at nu skulle arvefjenden fra Holland have kløl Termeulen havde vist vundet de to sidste opgør, nu skulle det være Fritzes tur, og jeg skulle forsøge at hænge på, for om muligt også at narre den hollandske pige for 2. pladsen.

Vi kørte så til *»Tourelles«*, og før løbet blev banerne fordelt, Fritze fik 4. og Termeulen 5. bane, og uden om dem blev vi andre mindre påagtede anbragt, jeg selv på yderbanen.

Fritze var som altid nervøs før starten, Termeulen manglede heller ikke noget i den retning, jeg selv tænkte egentlig mest på 200 m ryg-crawl, som senere skulle udkæmpes, og som jeg meget nødig ville tabe.

Så lød endelig startskuddet, banen var 50 m, og jeg følte mig straks ganske godt svømmende. Ved vendingen opdagede jeg, at

Fra receptionen i de eksotiske haver: Fritze, jeg selv, Birte, 2 »sheiker«, Sønne, Elvi og Greta.

»Lidt efter kravlede jeg så op på den øverste skammel.« (Europamesterskaberne i Monaco 1947).

jeg egentlig fulgte godt med, kun ca ½ meter var jeg bagefter. På vej mod målet havde jeg kun udsyn til højre, hvilket vil sige mod bassinvæggen, jeg satte tempoet en tand op og fik endda en spurt, hvad der ellers ikke er almindeligt for mig.

Stor var min forbavselse, da jeg kort efter at have slået hånden i mål så fotograferne styrte over mig. — Jeg så over til Fritze og Termeulen — de lignede to store spørgsmåstegn, og jeg har sikkert selv lignet et tredje, da fru Møller bøjede sig ned mod mig og råbte: »Du vandt«. Fritze var blevet nr. 2 og Termeulen nr. 3. De havde åbenbart haft så travlt med at passe på hinanden, at de slet ikke fik tid til at tænke på mig! Tiderne blev henholdsvis 1,08 — 1,08,5 — 1,09,4.

200 m rygcrawl gik ret let for mig; Gaillard gjorde ganske vist lidt modstand i begyndelsen af løbet, men da jeg bliver stærkere, så snart 100 m er passeret, fik jeg rystet hende af og vandt sikkert i 2,48.

En lille forhenværende fransk mester i spring styrtede lige hen til mig efter løbet og fik med stort besvær stablet sig op, så han kunne nå at kysse mig på begge kinder. Jeg følte mig overrumplet og forbavset, men fru Møller trøstede mig med, at det i Frankrig ikke var en ualmindelig måde at give sin begejstring til kende på.

Samme aften fik alle deltagerne invitation af forbundet til »*Folies Bergère*«. Det var ganske vist en lang revy, men fru Møller syntes, vi skulle have den opmuntring og gav os lov til at gå med. Hollænderne derimod måtte gå pænt hjem i seng, hvad de selv var rasende over, men deres leder fandt, at pigernes svømning havde været sløj og regnede vel med, at resultaterne næste dag ville blive bedre, hvis de blev puttet tidligt i seng.

Da vi den aften kom hjem til hotellet og var gået hver til sit kom fru Møller pludselig styrtende ind til os med rædslen malet i ansigtet.

»Der er *bestemt* en mus på mit værelse, jeg går ikke derop alene, I må komme og jage den ud«.

Efter moden overvejelse blev vi enige om, at det var et job for Fritze; hun mente at have et vist kendskab til mus, og fulgte fru Møller tilbage til værelset, men da var den lille mus allerede væk.

Et hyl på gangen, der gik gennem marv og ben, fik mig til at

rive døren op, men i det samme kom Fritze styrtende fra gangens mørke ind i værelset og smækkede døren i efter sig. Hun var på tilbagevejen snublet over en stor kat, der havde lagt sig midt på den bælg-mørke gang.

Det var sommer og varmt i Paris i de dage, men vi måtte alligevel sove med lukkede vinduer, for de vendte ud til en snæver gård, hvor restauranten havde et glasoverdækket køkken, og her fra steg der hele dagen en odeur af franske bøffer og andre lækkerier op forbi vore vinduer, så vi foretrak at lide i varmen.

Næste dag løb Grand Prix'et af stabelen. Spændingen var stor, for dagen i forvejen havde Per Oluf vundet 50 meteren en anelse foran Jany og Hirose. Nu fulgtes de ad alle de 100 m, og det var umuligt at se, hvem der havde vundet. Jany blev erklæret for vinder i 58,7, Per Oluf fik samme tid.

Alex Jany var den gang 18 år, en stor stærk dreng. Publikum kom i ekstatisk begejstring over hans sejr, de stod i tætte rækker uden for »Tourelles« for at få et glimt af deres afgud.

Så var det min tur i 100 m rygcrawl. Det spændende Grand Prix havde afledt mine tanker og fået nervøsiteten til at forsvinde for en stund.

Her havde Galliard sikkert ventet at slå mig, men da jeg allerede på det tidspunkt var en gammel rotte med hensyn til rygcrawl og Hollændere, så vidste jeg, at man blot skulle køre på fra starten, og forsøge at ryste modstanderen af med det samme. Jeg tror, man i mange tilfælde psykisk kan slå en konkurrent ud. Af egen erfaring syntes jeg, det går godt, så længe man ligger foran, man kan hele tiden give den en lille tand til, hvis man skulle føle sig presset. Ligger man på linie med modstanderen hepper det kun en op til at forsøge at komme af sted og finde et øjeblik, hvor han eller hun er svag. Er man derimod kommet bag ud med det samme, er det vanskeligere at nå op igen, særlig på kortere distance.

Altså gik jeg fra hende fra starten og beholdt forspringet løbet igennem. Min vindertid blev 1,17,3.

200 m crawl skulle gå som de 100 m den foregående dag, havde vi aftalt. Termeulen, Fritze og jeg fulgtes ad de første 100 m, så gav jeg alt, hvad jeg havde i mig; Fritze fulgte efter, og så gled

vi ganske langsomt fra hollænderen. I spurten holdt vi de samme pladser alle tre, jeg vandt på tiden 2,33,5.

Så var svømningen forbi for vort vedkommende, og franskmændene var meget begejstrede. Det franske blad »Ce Soir« bragte overskriften: *Quatre victoires en 24 Heures. La danoise Karen Harup est la meilleur nageuse du monde.* (Fire sejre på 24 timer. Danskeren Karen Harup bedst i verden). Det var jo næsten for overstrømmende, men glad var jeg over at have vundet alle mine løb.

Men stævnet var ikke forbi endnu; vi fik set mange spændende løb og gode vandpolokampe, og det var første gang i mit liv, jeg overværede et stævne i større international stil, så der var jo meget at se på og meget at lære af.

Per Oluf fik et rejsevækkeur i præmie, og jeg sad netop og så på det, da der blev gjort klar til et løb. Svømmerne indtog deres pladser, stilheden sænkede sig over det store stadion — så begyndte uret pludselig at kime! Jeg må åbenbart have pillet ved det, men det var mig ikke muligt at få det standset igen, og starten måtte udsættes, til uret havde kimet ud. Det var frygtelig flovt.

Den sidste aften afholdtes en dejlig fest for alle deltagerne et sted i udkanten af Paris. Efter en meget fin middag, sluttede alle nationerne kreds og underholdt hinanden. Sange fra Afrika, jodlen fra Schweitz, smægtende Hawaii-toner lød til langt ud på aftenen. Senere fortsatte vi til *Montmartre* for også at få et glimt af det parisiske natteliv.

De dejlige dage måtte slutte, og morgenen efter tog vi flyveren hjem. Jeg var selvfølgelig glad og lykkelig for de fine resultater og de smukke præmier, men det allerbedste jeg kunne stoppe i kufferten var en fin invitation til det kommende forår. Til den tid skulle vi længere syd på i Frankrig, en turné med *Marseille* som hovedkvarter; det lød vel nok spændende!

Imellem rejser og svømmestævner fik jeg bestået min svømmelærerindeeksamen, og det var jo meningen, at den skulle bruges til noget. Nu er reglerne imidlertid sådan, at man ikke engang må tjene penge som gymnastiklærerinde, hvis man vil bevare sine rettigheder som amatør.

Nu havde jeg efterhånden svømmet i 10 år og følte mig i virkeligheden ældgammel. Jeg havde ofte tænkt på at holde op og begynde min undervisningsvirksomhed, men på den anden side ville jeg også meget gerne med til Europamesterskaberne i 1947, — hvis jeg da stadig kunne holde mig i toppen, — ligesom det naturligvis altid havde været min drøm at komme til at deltage i de olympiske lege, der skulle afholdes i London året efter.

Jeg besluttede derfor at se tiden lidt an og gik tilbage til mit gamle arbejde som buntmagersyerske; ved siden af passede jeg min daglige træning, det var da i al fald den første betingelse, hvis man skulle gøre sig nogen forhåbninger om fremtiden.

XI

PÅ MIDDELHAVSTUR

»Karen Margrethe Harup ligger i øjeblikket klart i spidsen, hun har sikret sig et forspring, som det bliver meget vanskeligt at indhente. Næstbedst ligger Niels Petersen fra »Dan«, så kommer Fritze Nathansen (A. G. F.), Aage Leidersdorff (fægteklubben Cirklen) og Christian Petersen (Dansk Cyklering)«.

Jeg må berolige læserne med, at det ikke drejer sig om en hektisk 100 m crawl eller om opløbet i en blandet holdkapsvømning.

Heller ikke drejer det sig om et referat fra fagenes fest el. lign., men derimod om *Idrætsbladets* spændende konkurrence i 1946, der gik ud på — ved hjælp af et særligt pointssystem — at finde årets topscorer i dansk idræt.

Det var vist særlig mine gode resultater i Paris, der bragte mig øverst på scorerlisten i det endelige resultat, og gennem dansk Idrætsforbund fik jeg udbetalt førstepræmien, et rejselegat på 500 kr.

Skulle jeg nu ikke blive udtaget til Europamesterskaberne i august, så havde jeg i alt fald mulighed for at rejse for egen regning, men iøvrigt var der hundrede af steder, jeg havde lyst til at tage hen.

Efterhånden blev det på tide at tænke på de kommende Europamesterskaber. Vi havde her stolte traditioner at hævde; der er vist mange, der endnu husker, da de danske piger i 1938 i London vandt næsten alt, hvad de deltog i: 100 m og 400 m crawl (Ragnhild Hveger) 200 m brystsvømning (Inge Sørensen), tårnspring

(Inge Beeken) samt 4 × 100 m crawl (Ragnhild Hveger, Birte Ove-Petersen, Gunvor Kraft og Eva Arndt).

Det var første gang siden da, at mesterskaberne skulle afholdes. Først var det meningen, at det skulle være i *Lausanne*, men man fandt så ud af, at vandet var for koldt der sidst i august, og så blev de henlagt til *Monaco*.

Nu skulle man jo tro, at svømmeforbundet var interesseret i, at vi skulle gøre en lige så fin figur som sidst, men her, — mindre end trekvart år før Europamesterskaberne, — var der ingen, der havde gjort nogetsomhelst for at samle svømmerne til fællestræning eller i det hele taget gjort noget for at sætte forberedelser i gang. Nu, som senere, var det igennem aviserne, at man bragte sig i kundskab om, at nu stod de og de store begivenheder for døren, og så luskede man alene over i svømmehallen og forsøgte efter sit eget træningsprogram at få bragt sig i en anstændig form.

Fritze Nathansen var ganske vist nu kommet til København og var blevet indmeldt i D. K. G., men hun trænede i Frederiksberg-hallen, derfor havde jeg kun den mulighed at svømme med de mandlige crawlere, og der er nu engang forskel på, hvad kraftige mandfolk og en spinkel pige kan byde sig.

Men det blev værre endnu! Den 25. marts, 5 måneder før Monaco, lukkede svømmehallerne i København på grund af brændselsmangel, og vi måtte forberede os på en lang og ufrivillig pause.

Nu fik jeg brug for mit rejselegat, jeg valgte at rejse op til Norge for at træne i 3 uger. Det var midt i den dejlige vintersportssæson, og det gjorde ikke opholdet mindre behageligt.

Jeg fik tid til at deltage i et stævne arrangeret af den norske klub: *Speed*, hvor også svenske svømmere deltog. Min svenske »arvefjende« *Ingegärd Fredin* var mig for hurtig på 50 m, men i 100 m rygcrawl vandt jeg i 1,20,1, hvilket var under den bestående norske rekord.

Da jeg kom hjem fra Norge, måtte jeg til at finde nye udveje for ikke at få min træning afbrudt.

Det første, jeg fandt på, var sammen med nogle kammerater at tage over til Helsingborg om søndagen for at træne i svømmehallen der, men det var jo ikke nogen billig fornøjelse.

I maj måned viste der sig et større lyspunkt. Vi fik lov til

at træne i svømmehallen på statens gymnastikinstitut i Nørreallé, her havde de studerende selv været ude i tørvemoserne og grave de tørv, der var nødvendige til opvarmning af vandet og hallen.

Hver eneste morgen kl. 7 mødtes Fritze Nathansen, Grethe Sønnesen og jeg med fru Møller, og så gik det løs en time i bassinet, som vi på dette tidspunkt havde helt for os selv.

Det var nu ikke altid lige friske ansigter, man mødte på den tid af dagen, Fritze skal man helst ikke henvende sig til lige med det samme, hun er nemlig, hvad man med et pænt ord kalder for »morgenstille«. Men når der alligevel blev lagt en voldsom energi for dagen ved disse træningsmorgener, så skyldtes det ikke mindst den forestående middelhavstur, som vi var blevet inviteret på under stævnet i Paris det foregående år.

Det var fru Møller, der havde fået denne tur i stand. Hun havde i Frankrig truffet en gammel bekendt, *Monsieur Oppenheim*, der boede i Marseille, et af Frankrigs største svømmecentrer. Det er således her Jany har sat de fleste af sine verdensrekorder.

Samme Monsieur Oppenheim var meget interesseret i at få de danske svømmepiger til Sydfrankrig først på sommeren, og så var valget faldet på os tre, som fru Møller nu havde taget i hård træning.

Den 6. juni fløj vi så til *Marseille* over Frankfurt og Zürich; vi kom på turen ned ind i et slemt uvejr med storm og hagl, Fritze måtte på langs et lille stykke tid, men da vi var kommet over Alperne, blev det fint vejr igen, og vi begyndte nu at spejde efter det højt besungne Middelhav.

Og så viste det sig med ét derude i horisonten — som en lang, blå stribe! »Middelhavet«, — stråler ikke navnet alene af sol og glæde?

Med en times forsinkelse landede vi i Marseille, og her stod vore værter og tog imod os med blomster og smil.

I 2 store åbne biler kørte vi så ind til selve Marseille, forbi ejendommelige fladtagede huse med skodder for små åbninger, der gjorde det ud for vinduer, hist og her en tohjulet kærre med et søvnigt æsel foran.

Vi blev indkvarteret på hotel »*Mediterranée*«, og her var der i baren arrangeret en velkomst-drink. Monsieur Oppenheim var

hovedmanden i foretagendet. Han var træner for »*Cercle des Nageurs de Marseille*«, og det var, som tidligere omtalt, ham, der havde arrangeret hele turen for os.

Ham må De høre om.

En lille, tynd mand med krum næse, lidt grå tindinger, lille moustache og så nogen charmerende spillevende øjne.

Skønt vi ikke kunne et muk fransk, så forstod vi ham altid på hans gestikulationer; når han agerede med begge arme ud til siden og en skulderløftning, så stod alt tydeligt at læse i hele hans person.

Ham kom vi alle til at holde af; han var vor opvartende kavaler, altid til tjeneste med, hvad vi ønskede og manglede.

Efter at vi på hotellet hver havde fået anvist et værelse med en dejlig udsigt over den gamle havn, tog vi straks ned til svømmestadion.

Bassinet var 25 m, støbt ind i klipperne — lige ud til Middelhavet. Hver aften blev vandet i bassinet tømt, for tidligt næste morgen at blive fyldt med dejligt frisk havvand. Op om bassinets ene side hævede sig en terrasse med plads til mange tilskuere, og i tilknytning til badet var der indrettet en lille restaurant.

Kan De nu forestille Dem det hele, så kan De måske også forstå, at alt dette var et sandt paradis, som overgik selv vore dristigste forventninger.

Herude tilbragte mange af medlemmerne deres fritid, koner og børn var der ofte hele dagen. I middagspauserne kom så deres mænd fra arbejdet eller kontorerne og spiste deres frokost; sent på eftermiddagen kom de igen, og så begyndte et broget folkeliv at røre sig. Nogle strakte sig i solen, andre sprang i vandet til en vandpolomatch, atter andre samledes til et slag kort eller hyggede sig med en aperitif i restauranten, hvis opvartende fé »*Yvonne*« — en sort pige med bare ben i et par sandaler — næsten fløj hen over fliserne; hun vidste nøjagtig, hvad hver enkelt skulle have, og vi blev hurtigt optaget blandt hendes stamgæster.

Luften, solen, havet, de maleriske omgivelser og alle de livsglade mennesker — det hele fortættedes til et sandt skønhedsindtryk, der på en gang virkede storslået og fortryllende.

Vi indtog alle vore måltider i svømmeanlæggets restaurant, hvor de faste spisegæster havde hver deres stambord. Middagen spiste vi hver dag sammen med klubbens formand Monsieur *Alizard*, som vi gav navnet: Svigerfar, — et hjerteligt menneske og en altopofrende vært for os.

Overfor os sad kartoffelmanden og van Gogh. Ja, det vil altså sige, sådan omtalte vi altid to unge mennesker, der havde deres bord ved siden af vort, af hvilke den ene altid proppede i hovedet af franske kartofler fra en cellophanpose, medens den anden var den omtalte kunstners udtrykte billede.

Den første morgen blev jeg vækket kl. 7 af musik og råb nede fra den store plads for enden af »*La Cannebière*«. Det var en radiovogn, der allerede var på færde.

Jeg slog skodderne til side, — solen var højt på himlen, den friske salte luft slog mig i møde, folk myldrede af sted til deres arbejde, mens to gadefejere var ved at spule den store plads ren med et par vandslanger.

Jeg blev uvilkårligt stående for at få hele dette vidunderlige syn til at fæstne sig. Så blev skodderne fra værelset ved siden af pludselig slået til side, og Grethes hoved kom til syne. »Go, morgen — ihhh, sikken en udsigt, hvad?«

Trafikken begyndte at blive livligere, — sporvogne, biler, cykler ind mellem hianden, tilsyneladende uden hensynstagen til bestemte færdelsregler, — venstre og højre om, det var lige meget, bare komme fremad, det var det vigtigste. 2 biler holdt midt på gaden; de to førere hang med det halve af overkroppen ud af vinduet for at få sig en morgensludder, og det var der ingen, der fik ondt af; man kunne jo bare køre udenom.

Skodderne blev nu også slået fra værelset nedenunder, og fru Møllers hoved kom til syne. Fru Møller og Fritze boede i de to tilsvarende værelser på etagen under neden, og efterhånden gik snakken så livligt fra de tre åbentstående vinduer, at vi også fik det fjerde sæt skodder til at åbne sig.

Hver morgen gentog den samme ceremoniel sig; fra hver vort vindue nød vi den dejlige udsigt, før vi klædte os på.

Lørdag aften skulle det første stævne afholdes. Formiddag og eftermiddag tilbragte vi i solen og tog af og til en svømme-

tur i bassinet, og blev det for ensformigt, så sprang vi i Middelhavet og tog en lang forfriskende tur.

Som afslutning på det første stævne gav vi en opvisning i kunstsvømning, og det var noget, der tog kegler, det var vist noget helt nyt på disse breddegrader. Iøvrigt formede stævnerne sig hernede som en slags opvisning, for der var ingen franske piger, der kunne svømme på vore tider. Ofte arrangeredes løb med de mandlige svømmere, men ellers måtte vi nøjes med at »slås« indbyrdes.

En af de følgende dage var vi rigtig ude at se på byen. Det gamle havnekvarter udgør byens ældste del, og her rører der sig et broget liv fra morgenen til langt ud på natten. Havnekajerne er opfyldte af småbåde, skuder og pramme. Både kommer ind, lastede med bananer og appelsiner, overalt dufter der af tang og tjære, men fra havet mærker man den friske, rene luft komme strømmende.

Her i de snævre krogede gader møder man folk af næsten enhver race og nationalitet, og om aftenen, når de tusinder af lys tændes, hører man musiken inde fra de utallige havneknepjer og barer, så vågner den berygtede underverden.

De skal lige have historien om den taxachauffør, der kørte os rundt i Marseille og omegn.

Vi kom forbi en traverbane, og her holdt han stille, øjensynlig for at vi kunne få et glimt af løbene. Vi kunne imidlertid derfra, hvor vi holdt, kun se en støvsky en gang imellem, og det var, når hestene kom farende forbi indgangen. Vi bad ham køre videre, men han havde holdt 200 fr. på nr. 7 i det løb, og ikke ti vilde heste kunne få ham til at sætte vognen i gang, før han havde hørt resultatet bekendtgjort i højtaleren.

Fra den gamle havn, *»Vieux Port«* hvor fra den pragtfulde Boulevard *Rue Cannebière* fører ind gennem byen, tog vi en motorbåd over til øen *»Chateau d'If«, berømt* fra Greven af Monte Christo. (Det fortælles, at han her sad fængslet for til sidst at blive kastet i havet i en sæk.)

Vandet her ved Chateau d'If er noget af det klareste, jeg har set — krystalklart er ikke ordet — det var helt ubeskriveligt dejligt.

Aix-en Provence er en yndig fransk provinsby beliggende ca.

30 km nord for Marseille. Vi kørte dertil i åben bil for at deltage i et stævne samme aften.

I Aix var der grusomt hedt, luften er her mere stillestående end i Marseille, så straks ved ankomsten sprang vi på hovedet i baljen.

Det var nu ingen helt almindelig balje. Det var et 25 m bassin, bygget i forbindelse med et stort hotel, der samtidig var kuranstalt.

Ved siden af svømmebassinet fandtes et lille bassin, 8 × 8 m, med 32° varmt vand, der kom fra en helsebringende kilde. Skønt ingen af os følte sig udpræget svagelige, måtte vi jo prøve det med, men det var rigtig ækelt, det tog helt vejret fra os.

Eftermiddagen tilbragte vi i hotellets store park, hvor der var dejlig skygge og fred og ro til at hvile. Vi skulle holde længe ud, da stævnet først skulle begynde sent på aftenen.

Kl. 22 var tilskuerpladserne fyldte. Projektører spillede hen over bassinets spejlblanke vand i den stille lune sommernat, og oven over det hele tændtes i tusindvis af stjerner. Folk i de omkringliggende beboelseshuse samledes i de åbentstående vinduer, det var den helt store oplevelse.

Først kl. 1 om natten sluttede opvisningen, og med favnen fuld af blomster kørte vi tilbage til Marseille. Atter havde kunstsvømningen fremkaldt det største bifald, og aviserne var overstrømmende den følgende dag.

I Marseille var vi en dag på indkøb i en arabisk læderforretning. Vi blev ekspederet af en lille sortsmusket araber, der straks kom i snak med madame Møller, medens vi andre gik rundt og så på varerne. Han var meget interesseret i at få at vide, hvor vi kom fra, han gættede på England, Holland, U. S. A., — men da fru Møller til sidst nævnte ordet Skandinavien — så måbede han, — så langt var han åbenbart ikke nået i geografien. Derimod havde han mere sans for piger; hans øjne veg ikke fra Grethe Sønnesen, med hvem han var meget ivrig efter at komme i snak. Han spurgte fru Møller, om alle piger i Danmark var lige så høje og lige så lyse som Grethe, og da hun svarede, at de fandtes endnu højere og endnu lysere, så erklærede han, at han straks ville rejse til Danmark. Da vi forlod forretningen, ville han give os et kort med sit navn, men da kneb det for den lille araber, —

han kunne nemlig hverken læse eller skrive! Vi blev enige om, at det ikke var mange dage siden, han var blevet indfanget med lasso.

Vort næste besøg gjaldt *Toulouse.*

Monsieur Oppenheim fulgte med os på turen, der foregik pr. tog.

Ved ankomsten var der ikke en sjæl til at modtage os, og vi tog derfor en taxa og begyndte en jagt fra den ene café til den anden for at finde præsidenten for den stedlige svømmeklub. På en af dem måtte han jo ganske givet sidde, sagde man.

Og ganske rigtigt, — Monsieur Oppenheim fandt præsidenten på en café nærved torvet. Af ham fik vi at vide, hvilket hotel vi skulle bo på, og så dampede vi af igen, taknemmelige over den rørende modtagelse.

Det var som at komme fra en 8-værelsers villa til 2. mellembygning over gården. Mørke, triste og snavsede værelser, men vi havde undertiden prøvet noget, der var værre, så vi tog det med godt humør.

Svømmeanlægget i Toulouse var noget af det flotteste, jeg nogensinde har set. Jeg skal prøve, om jeg kan beskrive det.

Selve anlægget var et led i en stor sportspark »*Le Parc Municipal des Sports*«, og bestod af 3 udendørs bassiner og et indendørs, alt omkranset af de dejligste græsplæner med farverige blomsterbede, skyggefulde palmetræer og kunstige vandfald.

Størst var det store familiebassin på 200 × 50 m! Dybde 1 m over det hele. Ved siden af et dejligt 50 m bassin til konkurrencesvømning med tårn og vipper og vidunderlig klart vand, og så endelig på den modsatte side et mindre børnebassin på 50 × 10 m, kun ½ m dybt.

Skulle det hænde, at vejret blev dårligt, kunne man rykke indendørs i et 33⅓ m Bassin, der lå helt op til det åbne anlæg — — jo, her i Toulouse var der alt, hvad vi svømmepiger kunne drømme om.

Stævnet om aftenen blev knapt så vellykket. Det var blevet dårligt vejr med regn og blæst, og det holdt folk borte. Som så ofte før måtte vi konkurrere med nogle af de mandlige svømmere, og det vakte som sædvanlig begejstring.

Pâny gav vi efter konkurrencerne vor lille opvisning i kunstsvømning, jeg burde måske ha' fortalt Dem, hvad kunstsvømning går ud på. Det er svømning i formation, såvel over som under vandet, — man danner figurer på den ene eller anden måde, vi tre havde mange forskellige numre, f. eks. vandrotten, marsvinet, ottetallet, skibsskruen, hjulet, undervandsbåden o. m. a. Det var noget, der altid kaldte det store bifald frem.

Midt under stævnet holdtes der iøvrigt en pause, så folk kunne få deres drinks ved baren, i det hele taget farer man i Frankrig ikke afsted, som ved de hjemlige stævner, hvor folk skal underholdes fra de kommer til de går, — absolut uden pause.

Turen mellem Toulouse og Marseille var meget afvekslende mellem storslåede bjerglandskaber, små idylliske byer, store arealer med oliventræer og vinmarker.

Så oprandt den sidste dag i Marseille, — vi måtte, hvor nødigt vi end ville, tage afsked med det hele.

For sidste gang åbnede vi den morgen vore skodder og kastede et blik ud over det blånende Middelhav; dagen i forvejen havde vi med tungt hjerte sagt farvel til solpladsen, til bassinet, til stranden og til alle de mange rare mennesker, vi havde truffet hernede.

Der var stilhed i bussen, der førte os ud til flyvepladsen. Ingen havde lyst til at sige noget; vi sad blot og stirrede tilbage på paradisets kyst, der langsomt forsvandt for vore øjne.

XII

3 GULDMEDALJER I MONACO

Finlands »Festspel« i juli 1947 var en slags generalprøve på de olympiske lege, der skal afholdes i Helsingfors i 1952. I svømmekonkurrencerne deltog *Grethe Sønnesen, Fritze Nathansen* og jeg, og turen hjem lagde vi over Stockholm, hvor vi mødte Fredin på 100 m, Fritze vandt, og jeg blev nr. 3.

Men ellers var det Europamesterskaberne, der nu var den altoverskyggende begivenhed det år, og herom vil jeg nu fortælle.

Holdet til Europamesterskaberne kom til at bestå af *Grethe Sønnesen, Greta Andersen, Birte Ove-Petersen, Fritze Nathansen, Elvi Svendsen, Inge Beeken, Thomas Christiansen* og mig selv, samt fru *Grethe Møller* som leder.

Vi havde naturligvis allerede måneder i forvejen lagt vor træning an på disse mesterskaber, det gjaldt om at nå topformen til september, hvor det skulle gå løs i Monaco.

I slutningen af juli måned opnåede de udtagne svømmere den fordel at komme gratis i svømmehallen til træning. Det var jo heller ikke en hel billig fornøjelse at træne hver dag, når man skulle betale 65 øre for at komme ind. Jeg ved ikke, hvad f. eks. vore tennisspillere ville sige, om de skulle betale baneleje, hver gang de trænede til en landskamp eller en international turnering.

Og mens vi er ved klagesukkene: Hvor lang tid vil der endnu gå, før København får et udendørs svømmebassin, som vi kan være bekendt? Alt for længe har kommunen ladet det blive ved de smukke ord, som har lydt til os, når vi vendte hjem fra udlandet med friske laurbær.

Som den eneste hovedstad i Europa byder København ikke

sine svømmere anstændige forhold, og det til trods for, at dansk svømmesport til stadighed har hævdet sig blandt de bedste i verden.

I august svømmedes danmarksmesterskaberne, og de gav et godt fingerpeg m. h. t. chancerne i Monaco.

På 400 meteren i Østerbro svømmehal var Fritze, Greta Andersen og jeg alene om budet, — Fritze fik som sædvanlig en fin start og kørte på med det samme, men efter 100 m rykkede jeg, og så var Fritze ikke i stand til at nå op igen.

Derimod blev Greta mig en slem overraskelse, hun kom igen på de sidste 100 m og fik føling med mig, uden dog at kunne fravriste mig sejren. Hendes tid blev 5,21,6, og det var det bedste, hun nogensinde havde svømmet på. Min vindertid blev 5,18,9.

Til sammenligning havde vi nu tider fra England, Holland og Sverige. *Cathie Gibson* havde kort forinden fået noteret 5,23, og *Termeulen* svømmede omkring 5,20, medens *Gisela Tiedholm* fra Sverige lå i nærheden af 5,30.

Her var altså ret lyse udsigter.

I 100 m rygcrawl havde *Gaillard* vundet sit mesterskab i 1,16,5, medens jeg selv ved et stævne kort forinden gik på 1,14,2, kun $^1/_{10}$ sek. fra den danske rekord.

Også her var der således gode udsigter, Gaillard havde jeg mødt 4—5 gange, og hun havde aldrig slået mig.

I 100 m crawl havde Fritze fået en farlig konkurrent i Greta Andersen, som kort før afrejsen slog hende på de sidste 10 m i en rasende spurt, tid: 1,06.

Grethe Sønnesen havde svømmet 200 m brystsvømning på 3,02,8, også det gav gode løfter.

Endelig 4 × 100 m, hvor vi mest frygtede hollænderne, der efter sigende alle 4 skulle være gode for 1,08.

Nå, det var jo altsammen sammenligninger på papiret, — ved et så omfattende stævne kan ukendte navne pludselig dukke op og kuldkaste alle beregninger.

Før Monaco trænede jeg fra 7 til 8 om morgenen. Om aftenen var der nemlig så mange mennesker i hallen, at det var vanskeligt at komme frem. Det er jo ikke morsomt 5—6 gange på en bassinlængde at rende hovedet ind i maven på folk, og overikøbet skulle sige: »åh, undskyld« hver gang.

Derfor valgte jeg den stille morgentime, hvor jeg fik en rationel og effektiv træning — under ledelse af Karen Margrethe Harup! Kl. 9 mødte jeg på mit arbejde, frisk og veloplagt efter 1500—2000 m's svømning.

Jeg havde egentlig ikke noget fast program for min træning. Jeg fulgte mine indskydelser — vekslede mellem brystcrawl og rygcrawl og skiftede mellem temposvømning, sprint og mere rolige ture.

Når vejret var godt, tog jeg mig en ekstra omgang om aftenen ude på Charlottenlund badeanstalt, hvor bassinet er 50 m, og ifølge bestemmelserne skal såvel europamesterskaberne som de olympiske mesterskaber afvikles i et bassin af den længde. Man måtte passe på ikke at falde for godt til på de 25 m i svømmehallen, men træne sin afstandsbedømmelse op på den længere bane. På ethvert sted i bassinet må man have på fornemmelsen, hvor langt der er igen til nærmeste vending, ellers er det umuligt at følge sin taktik og økonomisere med sine kræfter.

En landskamp mod Sverige i *Långviksbadet* i *Kalmar* blev den sidste internationale konkurrence før afrejsen til Monaco, og den landskamp tabte vi stort med 81—110. En af skuffelserne i denne landskamp var Greta Andersens sidsteplads på 400 meteren. Hun spurtede afsted fra starten, øjensynlig for at hægte mig af med det samme — fra de svenske piger behøvede hun ikke at frygte nogen konkurrence — men følgen blev, at hun var fuldkommen »død« allerede efter 100 m. Så tog jeg føringen og trak herved *Gisela Tiedholm* og *Ellen Larsson* med i kølvandet, hvilket førte til en ny svensk rekord for Tiedholm i 5,34.

Mon ikke Greta burde have opsat sin private duel med mig til en anden lejlighed end i en landskamp, hvor hvert point var kostbart? At dette i alt fald var Svømmeforbundets mening, fremgik klart, da man et par dage senere satte Greta af holdet til 400 meteren i Monaco til fordel for Fritze, skønt Fritze var blevet slået af Greta ved mesterskaberne.

Dispositionen vakte naturligvis stort røre i pressen; således skrev Idrætsbladet:

»Efter Greta Andersens totale sammenbrud på 400 m i Kal-

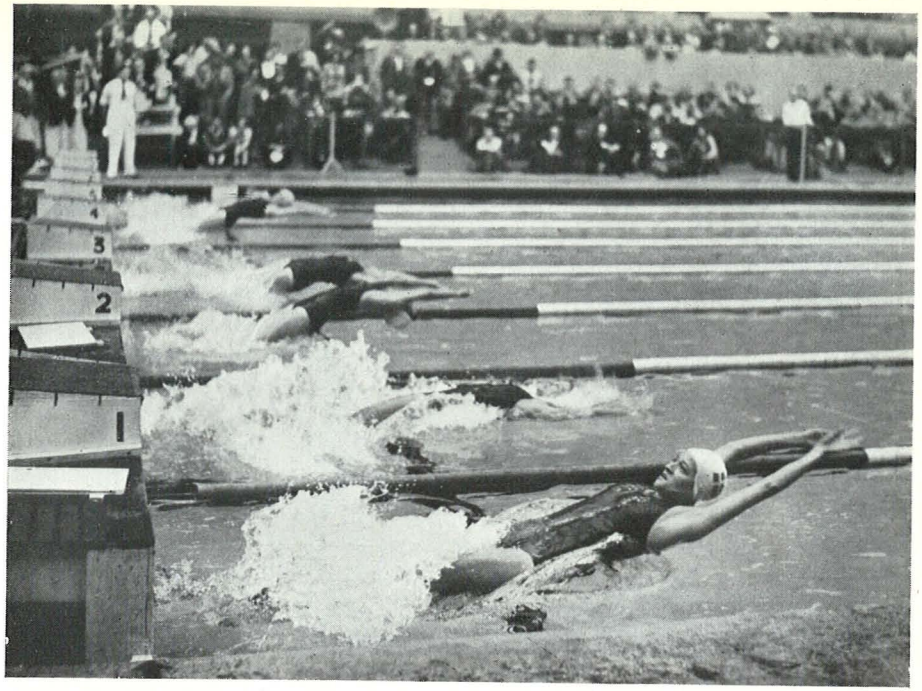

Jeg starter på bane 1 i mit indledende heat i 100 m rygcrawl. (Olympiske Lege 1948).

Vi blev fine veninder i London, Ann Curtis og jeg.

4×100 m holdet fotograferet på Southland: Eva, Fritze, Greta og K. M. H.

»Tillykke med sejren,« sagde prins Axel, »jeg håber ikke, det bliver den sidste.«

»— og så kom det store øjeblik, da jeg modtog min guldmedalje på sejrsskamlen« (tv.: Suzanne Zimmermann, th.: Davies.

mar har Dansk Svømme-Forbund besluttet at lade Fritze Nathansen træde ind som Karen Margrethe Harups partner på distancen i Monaco. Det er en beslutning, man vanskeligt kan kritisere; man ved, at Greta Andersen på gode dage kan svømme nogle sekunder hurtigere end Fritze Nathansen ... men man ved også af særdeles smertelig erfaring, at hun kan overraske negativt, fordi hendes taktiske evner synes utilstrækkelige.

Alligevel havde vi foretrukket Greta Andersen på 400 m. På en vellykket dag ville hun ganske givet kunne placere sig bedre end Fritze Nathansen, men det, der i dette tilfælde får os til at foretrække det usikre for det sikre er hensynet til Fritze Nathansens chance i 100 m crawl.«

Det spørgsmål var vist meget vanskeligt at løse.

Stævnet den 5. september var afskedsstævne for det udtagne hold; det var her, Greta slog Fritze efter den drabelige opløbskamp og fik noteret 1,06, medens jeg svømmede mit livs 100 m rygcrawl i 1,14,2. Det lovede jo godt for fremtiden, og opstillet i vore rød-hvide dragter, som Knud Danielsen havde foræret os til lejligheden, tog vi afsked med københavnerne. Den 7. september fløj vi via *Frankfurt* og *Genève* til *Nice*, medbringende Brediuspokalen, som var vundet i London 1938 (for bedste kvindenation).

I biler gik det videre fra Nice langs Rivieraen til *Monaco*; det var blevet mørkt, de strålende oplyste hoteller sendte deres tusinder af lys ud over vandet, og op ad bjergskråningerne kunne man følge de oplyste veje, der bugtede sig ud og ind som snoede perlekæder.

Så nåede vi Monaco, der vist er et af de mindste lande i verden, en udskilt lille stump af den franske Middelhavskyst, bestående af de 3 bydele: *Monaco*, *La Condamine* og *Monte Carlo*, tilsammen kun 1,5 km².

I Monaco blev vi indkvarteret på hotel »*Helvetia*«; værelserne var ikke særlig hyggelige, det var rent ud sagt nogle mørke, snævre huller, — men en lille trivelig og livsglad hotelvært stod på hovedet for at gøre det så godt som muligt, og så kunne vi ikke nænne at være utilfredse.

Ja, nu var vi altså i begivenhedernes centrum, det, som man gennem måneder havde set hen til med så stor en spænding.

Gennem et halvt år havde aviserne været præget af mere eller mindre sensationelle artikler om vore chancer, men hverken denne »presse« eller de hundreder af velmenende skulderklap med: »Gør nu, hvad du kan!« eller »Vind nu alt, hvad du starter i« og lign. havde fået mig til at føle nogen større nervøsitet — jeg dannede min egen mening om løbene og om mine chancer.

Vi havde fået tildelt træningstid fra 8—9 den følgende morgen, så vi måtte tidligt på benene. Vi fik udleveret kort til de specielle busser, der var sat ind i anledning af stævnet, så vi når som helst kunne blive transporteret til *Mote Carlo. Palm Beach*, hvor løbene skulle foregå.

Der var 20 minutters kørsel til the Beach, forbi store, prangende luksushoteller, brede, palmebevoksede avenuer; i baggrunden havde vi de farverige bjergskråninger og forude det dejlige blå Middelhav. Overalt vrimlede det med turister fra alverdens lande; selve Monaco har kun ca. 25,000 indbyggere, men landet besøges årligt af henved 200,000 turister.

Monte Carlo Palm Beach er det mest eksklusive badested i Europa. På en strand med det fineste sand, man kan tænke sig, myldrer det med solbrændte mennesker.

Bag strandbredden lå svømmebassinet, 50 m langt og fyldt op med friskt havvand, pumpet lige ind fra Middelhavet; andetsteds har De et billede, der måske kan give Dem et indtryk af, hvor pragtfuldt det hele var.

Samme eftermiddag fandt der en reception sted i de *eksotiske haver*, der ligger højt oppe på en bjergskråning, hvor smalle stier snor sig ud og ind mellem kaktusser og palmer, og heroppefra havde man en storslået udsigt over hele Monaco.

Efter en velkomsttale, som vi naturligvis ikke forstod et ord af, fik vi lejlighed til at hilse på vore hollandske konkurrenter, og senere blev vi præsenteret for den amerikanske svømmepræsident; han var kommet for at deltage i den internationale svømmekongres, der samtidig skulle afholdes.

I 40° varme fandt åbningsceremonien sted den 10. september. 300 svømmere fra 16 forskellige nationer stod opstillet udenfor svømmestadion. Indmarchen var averteret til kl. 15, men først efter forgæves at have ventet i en halv time på fyrsten, *prins Louis II*, der skulle have åbnet stævnet, kunne processionen sætte sig i bevægelse.

Det var en streng ventetid midt i den stegende sol; en af ungarerne faldt besvimet om, inde fra stadion lød en pibekoncert som protest mod forsinkelsen.

Vore rød-hvide dragter gjorde lykke blandt publikum. »*Bravo, le Danemark*«, lød det ned mod os; man følte, at der blev lagt mærke til os, selv om vi kun var en lille gruppe på 8 midt i de andre nationers kæmpehold.

Til at udfylde æreslogen havde man i sidste øjeblik fået fat i en eller anden reservefyrste, og han fik erklæret mesterskabsstævnet for åbnet, hvorpå 6 politisoldater i hvide uniformer med fjerduske i snehvide tropehjelme affyrede tre geværsalver op mod bjergene.

Så var stævnet straks i gang; man lagde for med et par vandpolokampe, men kort efter blev der gjort klar til 100 m rygcrawl, hvor jeg havde trukket *Gaillard* og *Fredin* i det indledende heat; jeg fik føringen med det samme og beholdt den til mål, min tid blev 1,17,6.

I andet heat måtte Birte Ove-Petersen lade livet overfor *Gibson*, *Novak* og *van Veggelen*, men det var jo også et strengt selskab at gøre sig i.

Gibsons vindertid var $^4/_{10}$ sek. bedre end min, og det forårsagede nogen nervøsitet i den danske lejr, men jeg kunne ikke lide at fortælle, at jeg ikke havde svømmet mig ud — det kunne let virke noget overlegent.

Finalen skulle svømmes dagen efter; ingen af de andre skulle iøvrigt i ilden før den følgende dag igen, så medens mine kammerater kunne blive på stadion om aftenen og se de mange spændende vandpolokampe, blev jeg sendt hjem i seng kl. 9.

Jeg sov sjældent længere end til kl. 5 om morgenen; på det tidspunkt var det allerede blevet ulideligt varmt.

Busserne ud til stadion var altid så overfyldte, at man kunne være sikker på at måtte have en passager på skødet, men hvem trådte straks beredvilligt til med sin bil og transporterede os frem og tilbage: Danielsen!

Næste dags formiddag sprang Thomas Christiansen fra

3 meteren og placerede sig som nr. 4. Franskmanden *Heinkele* vandt til stor glæde for publikum; de hylede og skreg af begejstring, medens Heinkele med fuldendt fransk ynde tog mod bifaldet med buk og enorme hånd- og armbevægelser. Det var i det hele taget en værre forestilling, hver gang en af deres »egne« vandt dernede, så blussede hele det sydlandske temperament op på fuldkommen ekstatisk manér.

Om eftermiddagen skulle så finalen i 100 m rygcrawl svømmes; her deltog de 3 første i hvert af de indledende heats, d. v. s. *Gibson, van Veggelen, Gailliard, Novak* (Ungarn), *Berlioux* (Frankrig) og jeg selv.

Det var jo den første »danske« finale, så spændingen var på kogepunktet, og nervøsiteten stod malet i mine kammeraters ansigter, de vidste ikke alt det gode, de ville gøre for mig: »Skal jeg ikke hente det eller det til dig?«, »Er der ikke noget, du vil ha'?«, »Tror du nu ikke, det var klogt af dig?« o. s. v., o. s. v. Jeg havde virkelig ondt af dem; de må ha' haft det rædsomt.

Da jeg kom til starten, mødte jeg endnu mer' elendighed. Gaillard og van Veggelen sad og stortudede, medens deres træner *Stender* forsøgte at få ro over dem; hollænderne er fyldt med nerver, og det ødelægger ofte mange løb for dem.

Så indtog vi vore pladser i vandet. Så snart starten var gået, lagde jeg mig frem i spidsen, jeg havde Gibson på min højre side og kunne hele tiden holde øje med hende; hun var jo nok den farligste af hele bundtet.

Ved vendingen var jeg trukket lidt for langt over mod højre, og min vending blev noget mislykket.

Samtidig begyndte Gibson så at spurte! Hun piskede vandet til skum, og jeg kunne mærke, at hun var ved at komme op; men 25 m fra mål svarede jeg igen; jeg satte de sidste kræfter ind, og det kunne hun ikke klare, og dermed vandt jeg mit første europamesterskab.

Der var afspærret omkring startstederne; her måtte kun deltagere i det følgende løb samt tidtagere opholde sig — men udenfor rækværket fik jeg øje på mine kammerater, der stod og skreg *»til lykke, til lykke«* i munden på hinanden, alt medens tårerne løb pigerne ned af kinderne.

Fru Møller, som ved løbets start håndfast var blevet bortvist fra sartstedet, måtte nu hentes frem igen, og lidt efter kravlede jeg så op på den øverste skammel med Gibson på min højre og van Veggelen på min venstre side. Mens tonerne til »Kong Christian« lød ud over stadion, blev Dannebrog hejst på sejrsmasten — man fik en klump i halsen, og ens knæ blev underlig slappe. Men hvor var det et pragtfuldt øjeblik!

»Sofus« var navnet på vor mascot, en lille hvid bjørn med rødt bånd om maven og Fritze's lykke-hestesko i pelsen; den fulgte os overalt og så til, at alle løb blev afviklet, som de skulle. Nu mødtes vore øjne.

Men den dejlige dag var ikke til ende. Pigerne var taget i forvejen hjem for at pynte bord; jeg måtte op for bordenden, hvor der allerede lå telegrammer til mig hjemmefra: *»Bravissimodacapo«* lød et af dem, *»Tillykke, det var det første«* etc. Der blev holdt taler og råbt hurra, og pigerne måtte ustandselig have lommetørklæderne frem. Ja, jeg skal vist egentlig selv ikke tale om nogen, jeg var selv med i vandpantomimen, der fik *»Ærbødigst«* til at digte:

Men holdets leder
og svømmelærerne,
de hulkede noget
så hjerteskærende,
og svømmepigerne
li'sådanne,
så de formelig stod
og trådte vande.

Når en ny europa-
mester man kårer,
så svømmer hele
holdet i tårer.
Der synes dog ingen
grund til at skråle,
at Karen Margrethe
er flink til at crawle.

Næste dag var hviledag for mig; jeg var ude og se de indledende løb i 100 m crawl, og her gik både Fritze og Greta fint igennem til finalen, der skulle svømmes den følgende dag.

Det var nu ikke meget, jeg fik at se af de første løb, thi de pladser, vi fik anvist, lå så langt bag mål, at man måtte gætte sig til, hvem der kom først. Men så viste det sig, at man kunne kravle på maven ind under tilskuerpladserne og dermed komme helt frem i forreste række!

Vi var nu efterhånden kommet på talefod med mange af vore konkurrenter, og i pauserne mellem løbene søgte vi ofte sammen ned til stranden for at hvile ud eller få en forfriskende svømmetur i Middelhavet. På en rødmalet flåde, ca. 100 m ude i vandet, kunne man ligge og tage solbad, og selv om vi havde vanskeligt ved at forstå hinanden — der lød såvel engelsk som fransk, hollandsk, italiensk, svensk, dansk o. s. v. — så fik vi alligevel tilbragt mange fornøjelige timer sammen.

Inge Beeken fik under træningen beskadiget en finger; hun gik for hårdt mod bunden, men heldigvis var der ikke noget brud, kun en forstuvning. Alligevel betød det et handicap for hende ved konkurrencerne den følgende dag.

Og den blev travl for det danske hold.

Samtidig med Inge Beekens tårnspring skulle vi svømme indledende heat i 4 × 100 m på Monte Carlo Beach (springkonkurrencerne blev afholdt i et mindre bassin i La Condamine); senere skulle Grethe Sønnesen i ilden i brystsvømning, og så skulle der være finale i 100 m crawl.

Vi måtte derfor, hvor nødigt vi end ville, dele os i to hold, og det blev aftalt, at Thomas og »Sønne« fulgtes med Inge, medens fru Møller og »Sofus« tog med os andre til holdkapsvømningen. Her gik det danske hold fint igennem til næste dags finale, men med sorg modtog vi kort efter resultatet nede fra La Condamine: Inge var blevet nr. 8. Hun var ulykkelig og utrøstelig.

Grethe Sønnesen svømmede indledende løb i 200 m brystsvømning, men varmen havde været for hård ved hende; hun endte på 5. pladsen og var dermed ude af sagaen.

Så blev der meldt klar til 100 m finalen; Fritze var min favorit, og inderst inde håbede jeg, at vi ville komme til at opleve

Dannebrogsflag gå til tops på masterne, for Greta havde store chancer for at placere sig imellem de 3 første.

Jeg havde lovet Fritze at tage nogle billeder af start og opløb med hendes eget apparat, så jeg fik brug for mine spidse albuer og fik tilkæmpet mig en fin plads i de forreste rækker.

Så sænkede stilheden sig, og deltagerne gik på startskamlerne. Fritze så over mod Greta Andersen, og da denne foretog en hurtig bevægelse med armene (antagelig fordi hun var ved at miste balancen) lige inden startskuddet lød, så slappede Fritze af igen for at vente på omstart.

Men starten gik! Med en lynsnar refleksbevægelse satte Fritze efter konkurrenterne, der herved havde fået et par meters forspring.

Vore hjerter holdt op med at slå; vi regnede allerede guldet for tabt, men se nu ... Fritze var allerede oppe på siden af Termeulen og Fredin, og i vendingen er disse 3 samt Greta på linie.

Og så gik det mod målet i en fantastisk spurt. Vi slap ikke den hvide badehætte med Dannebrogsflaget på bane 3 af syne; folk rejste sig og hylede og skreg hver på deres, men *vi* levede og åndede kun for Fritze i disse nervepirrende sekunder. 10 m fra målet var Termeulen nået en anelse foran, men så kom Fritze i en sidste rasende finish; det var, som noget løftede hende frem, hendes højre arm fløj ind i bassinkanten — lige netop som de andre skulle til det! Det var næsten det mest vidunderlige øjeblik under hele stævnet.

Fritzes vindertid blev 1,07,8, Termeulen blev nr. 2, men først efter hård kamp med Greta.

Til stor skuffelse for os fandtes der kun eet Dannebrogsflag, så den tredje flagstang måtte stå tom under den følgende ceremoniel. Det var sløjt.

I det indledende 4 × 100 m fik vi en stor sejr over hollænderne, som vi slog med en halv snes meter, så det var en samling glade danskere, der senere kunne tage tilbage til hotellet og fejre de flotte resultater.

Den aften havde vi sluttet os sammen med schweizerne, som vi var blevet vældig fine venner med dernede. Svømmesporten i Schweiz er i økonomisk henseende stillet lige så dårligt som i Danmark, så lederen af holdet, *Max Lehmann,* havde måttet

gå rundt med sin guitar og spille og synge for at få skrabet penge sammen til at sende et hold svømmere til Monaco.

På hotellet mødte hele holdet op i uniformer, og vi morede os med sang og dans, indtil fru Møller beordrede os i seng; vi måtte tænke på den følgende dag (søndag), mesterskabsstævnets sidste, og her skulle 400 meteren afvikles (der var ingen indledende løb), foruden at finalen i 4 × 100 m skulle afgøres. Og så skulle Thomas springe fra 10 m.

Jeg tog alene med Fritze ud til »la Condamine« den næste formiddag for at overvære tårnspringene. Elvi og Greta — den anden halvdel af 4 × 100 m holdet — blev hjemme på hotellet for ikke at blive for trætte af den stærke sol til det endelige opgør i holdkapsvømningen.

Fritze og jeg fandt et skyggefuldt sted, hvorfra vi på afstand kunne følge konkurrencerne, og med blyant og papir fulgte vi med i karaktergivningen efter hvert spring. Thomas sprang som nr. 11, den svenske favorit *Lennart Brunnhage* allersidst.

Thomas var måske lidt usikker i begydelsen, men efter de obligatoriske spring regnede vi ud, at Thomas lå som nr. 2, kun 0,70 points efter Brunnhage.

I de frie øvelser passerede han imidlertid sine konkurrenter; medens Brunnhage rystede af nervøsitet, sprang Thomas med 2 trin ad gangen op i tårnet, vinkede ned til os, og denne ro og koldblodighed tog helt pippet fra modstanderne.

Før det sidste spring var det klart, at kun et uheld kunne tage førstepladsen fra ham. Vi rejste os fra vort skyggefulde skjul og trængte os frem mod tårnet for at være parat til at falde over ham, når han om få minutter ville dukke op af vandet som den første mandlige danske europamester. Pludselig greb en betjent os i armen — vi måtte ikke komme nærmere! Vi forsøgte på alle måder at overtale ham, men der hjalp ingen kære mor åbenbart. I det samme så vi Thomas kravle op til sit sidste spring. Nu *måtte* vi derhen.

Da det ikke havde hjulpet med det gode, så forsøgte vi nu at skubbe betjenten væk, men så kneb han os i armen, det hysteriske menneske; til alt held var der nu nogle, der forsøgte andre narrestreger, som krævede hans nærværelse — og så smuttede vi hurtigt forbi og ind på pladsen.

Vi nåede lige at se det sidste spring, og herefter kunne der ikke være nogen tvivl. Fotograferne faldt over Thomas, så vi andre slet ikke kunne komme til.

Men vi piger var stolte og glade. Alle undte vi af et godt hjerte Thomas denne triumf, som han gennem mange år havde set hen til. Som ene hane i kurven havde han på hele turen været os en glimrende kammerat og hjælpsom kavaler; det har sikkert ikke altid været lige morsomt på de lange og anstrengende rejser at agere flyttemand, stik-i-rend-dreng og drager for en 7—8 piger.

Ham har vi aldrig været snydt med.

Thomas' sejr blev så sikker som på 105 points mod *Brunnhages* 98. Englænderen *Marchand* blev nr. 3 med 95.

Frokosten druknede i taler, sang og lykønskninger, og vor lille korpulente vært var efterhånden blevet helt ellevild af glæde; hver gang en gæst kom ind, blev han straks modtaget med en lang remse om, at derhenne sad holdet med 3 europamesterskaber, og det var hans gæster! Han sværmede rundt om os og hoppede og sprang efter alt, hvad vi ønskede, samtidig med at han brugte en mund, som ellers godt kunne gøre en søvnløs på få minutter.

Om eftermiddagen kørte Danielsen til stadion med fuldt læs: 4 × 100 m holdet. Nogle timer senere ville det hele være overstået, alt det, som vi i måneder, dag ud og dag ind, havde arbejdet for og set hen til; det var sidste gang, vi skulle køre turen til Monto Carlo Palm Beach med badetøjet under armen og et hamrende hjerte i kroppen.

Greta startede og skaffede os straks et pænt forspring, som Elvi, der svømmede på 2. tur, holdt fint. Jeg havde 3. tur og fik øget forspringet til Fritze, og så var sejren sikret — vort fjerde mesterskab var vel i havn!

Så var vi alle fire på sejrsskamlen, men straks efter styrtede Fritze og jeg afsted til omklædningsrummet for at få en tør badedragt på og være klar til 400 meteren, som skulle svømmes straks efter. Der var her, som tidligere nævnt, ingen indledende heat; løbet var delt i 3 afdelinger, således at de opnåede tider blev afgørende.

Nu gjaldt det om at mobilisere sine allersidste kræfter til

dette, det mest krævende løb. Utallige gange havde jeg svømmet det i tankerne; jeg måtte straks fra begyndelsen se at hænge på de hurtige startere, og så køre dem sur ved at rykke efter 150—200 m, der er et kritisk punkt for de fleste.

Jeg havde trukket bane 1 og fik en god start. Fritze gik som sædvanlig straks hårdt på, men jeg fulgte med og satte så afgørende ind efter 200 m, — det lykkedes efter planen at få et pænt forspring, som jeg holdt til 300 m vendingen.

Men så trak det op! *Gibson og Caroën* (Belgien) begyndte at rykke, og jeg havde nu kun kræfter til at holde tempoet; nærmere og nærmere åd de sig ind på mig, langsomt men sikkert, og jeg fik onde drømme. Kender De, når man i drømme forsøger at komme afsted i en fart, men slet ingen vegne kommer? Lige netop sådan havde jeg det!

Jeg så Fritze var sakket agterud, — nu var Termeulen også med oppe, Termeulen, Gibson og Caroën, alle 3 jagede de mig på den sidste længde, men jeg gav mig ikke, — jeg *ville* vinde det løb, og med opbydelsen af mine allersidste kræfter og lidt mere til slog jeg hånden først i mål, 1½ sekund før Gibson.

Nu var det overstået! Løbet var forbi. — Europamesterskaberne var overstået — — jeg havde vundet min 3. sejr, og vi kunnne rejse hjem med 5 mesterskaber og Brediuspokalen!

Dødtræt, men glad og lykkelig, kravlede jeg for sidste gang op på skamlen; atter gled Dannebrog til tops den dag.

Det samme gentog sig lige efter, for så skulle tårnspringerne igennem samme ceremoniel. Det var et stort øjeblik for os alle at se Thomas på det øverste trin, for havde nogen af os fortjent en sejr, så var det ham, der her efter mange års ihærdig træning endelig havde nået sit mål.

Og så lød tonerne til »Kong Christian« for femte og sidste gang ud over stadion, den må de efterhånden hå' fået lært dernede.

Da jeg kom tilbage til omklædningsrummet, efter at det hele var overstået, forsøgte jeg for et øjeblik at slappe af, men lige med et overvældede trætheden mig, og jeg stod ret op med tårerne trillende ned af kinderne og med rystende knæ, der dårligt kunne bære mig. Jeg måtte stadig gentage for mig selv,

at nu *var* det hele forbi, men det gik ikke rigtig op for mig, før jeg var blevet klædt på og var kommet op til præmieuddelingen, der skulle afslutte stævnet.

Alle europamestrene fik hver en skinnende pokal overrakt, og med den skulle vi gå æresrunde om bassinet. Morsomt var det at se, hvor øvede franskmændene var i dette; ganske langsomt gik de og nød folkets jubel, af og til standsede de for at blive kysset af tilskuerne, der formelig hang ud over tribunen. *Alex Jany* var en særlig mester i dette teater, hvorimod den danske trup følte sig uvant med situationen, vi næsten løb rundt om bassinet for at få det overstået så hurtigt som muligt.

Så kørte vi hjem til hotellet med vore 6 pokaler, vi blev mødt med hurraråb, og vi var ellevilde af glæde. Under middagen måtte pokalerne op og stå på klaveret, så alle kunne se dem; for første gang fik vi lov til at smage den franske vin, og værten gav champagne efter en lang og bevæget tale.

Så klædte vi os om og kørte tilbage til stadion, hvor et stort bal skulle sætte punktum for stævnet. Det var meget festligt med fyrværkeri og den slags, men det var, ligesom om vi var for trætte til at få den helt store stemning frem.

Festlighederne sluttede ret tidligt, men de fleste ville gerne fortsætte et sted inde i byen. Vi myldrede ind i busserne, der hurtigt blev fyldt til randen, hvilket vil sige, at vi sad i 3 lag oven på hinanden. Vi kørte et lille stykke, men pludselig holdt vi stille, bussen ville ikke videre!

Vi havde efterhånden fundet ud af, at det var jugoslaviske svømmere, vi havde på skødet, og de fordrev ventetiden for os med dejlige sange. Men bussen ville stadig ikke ud af stedet, og så blev hele selskabet enige om at gå ind til byen; arm i arm marcherede vi i lange rækker op gennem gaderne til pladsen foran Casinoet, hvor vi skiltes.

Nu ville vi ikke mere; vi skulle rejse allerede næste formiddag.

Skønt vi havde fået svømmet tilstrækkeligt de sidste 4—5 dage, så måtte vi desværre »svømme os hjem«. Vi havde ikke tilstrækkelig med penge til at rejse den direkte vej, derfor måtte vi ud på en længere rejse til *Marseille*, gennem Frankrig og Holland til *Haarlem* og deltage i stævner der.

En time før afrejsen fra Monaco stod Fritze, »Sønne« og jeg foran spillekasinoet. Vi havde bestemt, at vi ikke ville tage derfra uden at have prøvet lykken ved rouletten.

Jeg havde 40 fr., og dem satte jeg ud i 2 omgange af 20 fr. Så blev der sagt en hel masse, som jeg ikke forstod, men da jeg forlod salen lidt senere, var min beholdning 100 fr.

Det var nu ikke så meget for spillets skyld, vi gik derind, som for den oplevelse, det var at se de mange spillegale mennesker, der allerede i disse tidlige formiddagsetimer sad bænkede om spillebordet.

Det blev et glædeligt gensyn med Marseille. Turen dertil langs den franske reviera var enestående smuk, men vi var næsten for trætte til rigtig at kunne nyde den. Stævnet samme aften i *»Cercle des Nageurs de Marseille«* blev en stor succes, der deltog foruden det danske hold også det svenske landshold, og — naturligvis — afguden Jany. Der var lige så mange tilskuere, som stadion kunne tage, og lidt til. Folk sprængte portene og »plankede« den i lange baner.

Svenskerne tog næste morgen direkte hjem med flyveren, det skal ingen hemmelighe være, at vi var misundelige, men vor økonomi er nu engang ikke indrettet efter svensk maner.

Nej, vi startede videre med toget mod Paris i nærmest tropisk hede, og først kl. 23 var denne lidelsestur overstået, og udslidte, snavsede og sure vaklede vi over på den anden side af gaden og ind på vort hotel, tynget af den overpakkede bagage. Thomas slæbte som en bjørn, og vi andre måtte i fast rutefart fra stationen til hotellet for at få det hele med. De store og uhåndterlige pokaler var det store problem, vi havde ingen æsker til dem, og i kufferterne kunne de ikke være. Hvad skulle vi også med så mange?

Alt, hvad vi om aftenen havde fået slæbt over gaden til hotellet, fik vi nu den næste morgen slæbt tilbage igen til stationen, vi måtte videre til *Haarlem,* hvor det næste stævne skulle finde sted. Det var lidt trist, — særlig for de af deltagerne, der aldrig havde været i Paris før, — kun at få oplevet banegården. og se Eiffeltårnet i det fjerne, da vi dampede nord på.

Ved den hollandske grænse fik vi gennem højttaleren besked om at bringe bagagen hen til toldvisitation, og da vi var helt nede i

den sidste vogn i toget, måtte vi til at slæbe vore 30 kufferter de 200 m frem til toldstedet.

Fru Møller var i besiddelse af 1 gylden (vi andre var helt blanke), og for denne ville en drager kun bringe de 4 største kufferter derhen. Resten måtte vi selv ordne.

Da tolderne opdagede de seks store sølvpokaler, gjorde de store øjne! Det kunne jo også godt lede tanken hen på et større »bræk«, men da de hørte forklaringen, at det var det danske svømmehold fra Monaco, så gratulerede de os alle på det hjerteligste, lod kufferter være kufferter og sørgede for, at det hele blev bragt tilbage til vores kupé!

I Amsterdam skiftede vi til et elektrisk tog, der førte os videre til Haarlem, hvor vi skulle deltage i et 2-dages stævne. Vi blev indkvarteret på hotel *»Lion d'Or«,* og straks måtte vi i gang med at få svømmetøjet i orden, hvidte sko, vaske strømper, sy knapper i o. s. v. Også Thomas tøj trængte til en omgang.

Ved stævnet samme aften vandt Fritze over Termeulen på 100 m, i 4 × 100 m lykkedes det heller ikke hollænderne at få revanche for nederlaget i Monaco og den følgende dag tog jeg mig af 400-meteren.

Vi længtes nu kun efter en eneste ting: at komme hjem, — hjem til ordnede forhold og regelmæssig levevis. Vi var ved at gå ud af vort gode skind af træthed, og endelig oprandt da den 22. september, da vi kunne begive os til stationen for lidt efter at ryste nordpå ud af Holland med Danmark som mål.

På Bremens banegård stod et par danske soldater fra Brigaden; vi faldt i snak med dem.

»Hvor kommer I fra?« spurgte den ene af dem.

»Fra Monaco«, lød svaret.

»Hvad har I foretaget jer dernede?«

»Vi har svømmet, har I ikke læst om det i aviserne?«

De så lidt spekulative på hinanden, indtil deres ansigter pludselig klarede op:

»Nåh, så er en af jer hende smørrebrødsjomfruen Elna Andersen!«

Mørket var faldet på, da vi nåede grænsen ved Padborg. Politiet og tolderne var de første til at byde os velkommen hjem.

Vi kørte gennem Danmark hele natten; 2 og 2 lå vi på hvert sæde godt indpakket i badekåber og træningsdragter og forsøgte at indtage de efter forholdene mest bekvemme stillinger, og hurtigt faldt vi allesammen i søvn.

Langt væk hørte jeg mit navn blive nævnt mellem støj og råb; så vækkede »Sønne« mig — hende lå jeg på bænk med. Vi var kommet til Odense, kl. var 2 om natten, og nogle odenseanske svømmeledere var taget ned på banegården for at hylde os, og nu løb de perronen igennem for at finde os, idet de råbte vore navne højt. Halvt i søvne modtog vi deres blomster og lykønskninger.

På et sekund var jeg lysvågen. — Klokken var halvsyv — hvad var det, der stod på skiltene, der fløjt forbi os? *Valby* — minsandten. Så blev vi rusket op i en fart, træningsdragterne fløj af, og kjolerne på, lidt koldt vand i ansigtet og en kam gennem håret, — og så hen i vinduerne. Langsomt rullede vi ind i vort længe savnede København.

Familien, svømmekammeraterne, klublederne, fotografer, journalister. Der blev råbt og spurgt, og vi svarede efter bedste evne. Blomsterne hobede sig op i kupévinduerne, der blev råbt hurra og tillykke, indtil det hele druknede i smil og glæde. Vi blev interviewet og fotograferet på alle leder og kanter, først en halv time senere kunne vi tage hjem for at hvile lidt ud — — — troede man da.

Men hjemme var der fyldt med blomster og telegrammer, på på et bord havde mor samlet alle kortene, og de måtte naturligvis gennemgås.

Samme aften samledes holdet i de rød-hvide dragter i Idrætsparkens svømmehal, for på en åben lastvogn at blive kørt til Rådhuset, hvor borgmester *Julius Hansen* var vært ved byens modtagelse.

Nu har De hørt om alle disse strålende dage omkring rejsen til Monaco, men der knytter sig hertil en tragedie, der for evigt vil kaste sin mørke skygge ind i mindet om glade, solfyldte dage.

Det var før starten i 4 × 100 m. Holdene var samlet i et fælles rum, hvor vi fik undersøgt, om vore badedragter var reglementerede. Hollænderne var samlet i det ene hjørne, de var i færd med at få massage med kamferolie, — de svenske piger hoppede

rundt for at få »varmet op«, og midt på gulvet sad det engelske hold — og hvad så vi? Den engelske pige, *Nancy Riach*, fik af en læge en indsprøjtning i låret.

Under løbet var det tydeligt at se, at der var noget i vejen med hende, på de sidste 50 m så det nærmest ud, som om hun hvert øjeblik ville opgive.

I målet blev hun hjulpet op af vandet, vi spurgte og spurgte — — men fik intet svar.

2 dage efter var hun død; en pludselig indtrådt børnelammelse havde taget hendes kun 20-årige liv.

»Lad os ikke feste her i aften, uden at vi et øjeblik mindes en fremmed, som ikke fik lov til at komme hjem og modtage hyldest for sin indsats«, begyndte borgmester Julius Hansen sin tale på Rådhuset, »jeg tænker her på Nancy Riach, et af britisk svømmesports store håb. Hun var syg, men ville ikke give sig. Lad os huske hende, idet vi slutter kreds om vore egne unge«.

XIII

REVANCHEMATCHER, — OG ENDNU EN GULDMEDALJE

Store resultater skaber den store interesse. Det ser man i svømning som i enhver anden sportsgren.

Til velkomststævnet i svømmehallen blev alle billetter hurtigt revet bort, og det blev da også en aften med begejstring og stemning ud over alle bredder.

Fritze, Greta og jeg skulle mødes i en 200 m crawl. Det blev et meget dramatisk opgør. Først var Fritze foran, så lå vi på linie alle tre, så lå jeg i spidsen, men på den næstsidste længde var vi atter samlet. Og så på de sidste 25 m! De kan tro, vi var venlige overfor hinanden — — — nej, ikke en centimeter undte vi den anden; — 10 m før mål var Fritze kommet en anelse foran, men så kom Greta med en forrygende spurt og vandt i 2,26,6, medens Fritze og jeg svømmede dødt løb $^1/_{10}$ sek. senere. Mere jævnbyrdigt kunne det ikke være, og jeg tror nok, vi holdt hele hallen i åndeløs spænding.

Inden stævnet begyndte, marcherede vi op langs bassinkanten for at tage opstilling under vipperne; *Frede Borre*, *Svend Aage Nørregaard* og Dansk Idrætsforbunds daværende formand, *oberst Sander*, holdt smukke taler til os.

Før Europamesterskaberne havde grosserer Danielsen udsat et sølvfad til den, der høstede flest points i Monaco, og det blev mig, der blev den heldige og måtte frem og modtage den flotte præmie.

Af oberst Sander fik vi hver et askebæger, og Frede Borre overrakte os alle et livsvarigt frikort til Idrætsparkens svømmehal, skænket af Københavns Idrætspark.

I Harwich blev vi inviteret op på skibets kommandobro, hvor kaptajn Ulf overrakte os blomster.

Fra hjemturen gennem Danmark.

KØBENHAVNS

»Indenfor var det et helt drivhus at gå i.«

Fra et velkomststævne efter de olympiske lege. Det olympiske hold marcherer frem til præsentation: Thomas Christiansen, Birthe Christoffersen, Inge Beeken, Eva Arndt, Elvi Svendsen, Fritze Nathansen, Jytte Hansen, Greta Andersen, jeg selv og Gunvor Kraft.

Den 15. og 16. november arrangerede D. M. G. en revanchematch mellem europamesterskabernes store overraskelse, den da kun 17-årige *Cathie Gibson*, der i Monaco havde givet mig hård kamp både i 100 m rygcrawl og på 400 m.

Cathie ventede man sig meget af i England. »I London kommer ingen før Gibson, hverken på 400 m eller i rygcrawl«, forsikrede hendes træner. Selv fortalte hun os, at hun trænede 4 timer hver eneste dag, og hun var vist vældig opsat på at få hævn over mig.

Den første dag mødte hun Fritze, Greta og mig på 400 m, men det blev et løb uden den store spænding.

På forhånd vidste vi, at Gibson ikke brød sig om al for hård en begyndelsesfart, og derfor satte vi naturligvis tempoet op lige med det samme, og vi så aldrig noget til Cathie's ellers så berømte slutspurt.

Jeg vandt løbet i min næstbedste tid 5,13,7 — Greta blev nr. 2 i 5,19 og Fritze nr. 3 i 5,26,4, hvilket både for Greta og Fritze's vedkommende var personlig rekord.

Bedre blev det ikke for Gibson den næste dag i 100 m rygcrawl, jeg gik fra hende med det samme og vandt i 1,14,4, $^{3}/_{10}$ sek .dårligere end Danmarksrekorden.

»Jeg har vist spist for meget af den gode danske mad«, klagede Cathie efter løbene, »de har været så flinke mod mig, så jeg har ikke kunnet modstå fristelsen«. Og det var der vist noget om, i alt fald fik hun efter middagen 21 flødeskumskager, og så *skal* man jo blive langsom.

Fra København tog vi til Aarhus sammen med Gibson, og her fik jeg endelig has på den 7 år gamle rekord i 100 m rygcrawl. Den lød på 1,14,1, men jeg strøg den aften den sidste decimal.

100 m crawl blev en jættedyst mellem Fritze og Greta. Fritze førte til 75 m, men så satte Greta i med sin spurt, hun nåede op, men i målet var der dødt løb i 1,06,3. Under løbet sad Cathie sammen med sin træner, mr. *Crabb*, på bassinkanten ivrigt studerende enhver af Fritze og Gretas bevægelser. Der var åbenbart noget at lære.

På den følgende 300 m crawl fik Cathie noget af en revanche, idet hun fik slået Fritze for 4. pladsen.

B. T.'s guldmedalje er en institution i dansk idræt. Den uddeles ved hvert årsskifte til den idrætsmand eller idrætskvinde, der efter de sagkyndiges mening i det forløbne år har udført den mest bemærkelsesværdige idrætspræstation.

I bedømmelseskomiteen sidder Dansk Idrætsforbunds formand, formændene for specialforbundene samt enkelte andre.

Det var spændende dage for mig omkring juletid 1947. Daglig fulgte jeg de mange indlæg i B. T., og var helt flov over de pæne ord, folk havde tilovers for mig. Her et par af de første indlæg:

> Aarets Guldmedaille bør ubetinget gaa til Karen Margrethe Harup. Hendes tre Europamesterskaber taler for sig selv. Saa maa man huske paa de daarlige Træningsforhold, der har været for vore Svømmere, og derfor er det en Præstation af Rang, det, vore Svømmere præsterede ved Europamesterskaberne. Særlig flot var det som sagt af Karen Margrethe Harup, og saa det, at hun har passet sin Træning ved at tage Træningstimer i Hallen om Morgenen, før Arbejdet kaldte.
>
> Det maa blive Karen Margrethe Harup. K. W.

Og et andet:

> Selvfølgelig er Karen Margrethe Harup selvskreven til at faa B. T.s Guldmedaille for Aaret 1947.
>
> Alene det, at hun er tredobbelt Europamester, skulde jo være nok for hende til at få denne. At hun virkelig er en af Europas bedste Svømmersker, viste hun jo ogsaa ved det sidste Svømmestævne her i Danmark, ved at slaa Englænderinden Gibson, hver Gang de startede.
>
> Saa hvis jeg havde noget at skulle sige, saa fik hun Medaillen, for hun fortjener den. H. M.

Den 13. januar samledes dommerkommiteen, og af de 28 stemmer fik jeg de 25, Kvikroerne 2 og Thomas 1. Det var næsten for overvældende, men jeg var naturligvis lykkelig for den store ære, man havde vist mig.

Midt i januar måned rejste Fritze, hendes mand *Niels Jørgen Carstensen* og jeg til Skotland for i 14 dage at rejse rundt til forskellige byer og give opvisning. Vi deltog ialt i 8 stævner, hvoraf indtægten fra de 6 gik til Nancy Riach's mindefond, der var oprettet kort forinden.

Svømmeinteressen er meget stor i Skotland, selv byer med mindre end 25.000 indbyggere havde flere svømmehaller; *Glasgow*, der kun er lidt større end København, havde ikke mindre end 30! Så vi er langt tilbage herhjemme.

Ved to af stævnerne mødte jeg Gibson, men hun var langt fra i form på det tidspunkt. Iøvrigt havde jeg opfattelsen af, at hun trænede alt for meget. Hvis Fritze og jeg kom ned om formiddagen for at træne, så var Gibson allerede i gang. Valgte vi en dag at træne om eftermiddagen, så var hun der også, og kom vi om aftenen, så mødte vi hende igen. Hun lå konstant i blød, det pigebarn.

Ved samtlige stævner var der stopfyldt med mennesker, vi svømmede, ligegyldigt om der var modstandere til os eller ej; var dette ikke tilfældet, så gav Fritze og jeg en opvisning, medens Niels Jørgen holdt foredrag om vore træningsmetoder.

Efter den ret anstrengende Skotlandstur ventede der os nye stævner herhjemme, man var efterhånden ved at blive konkurrencetræt; men hvad man havde lovet, det måtte man nu engang holde. På den anden side lurede faren for overtræning, og man måtte snart til at tænke på de olympiske lege i London i august måned.

Overtræning er en fæl følelse. For megen flid indvirker også på søvnen. Og man skal være udhvilet for at kunne præstere noget. Er man i fin træning, når man ikke videre ved træningsarbejde, men kun i konkurrencer mod jævnbyrdige og gerne bedre modstandere.

Omkring marts måned begyndte aviserne deres foromtale af de olympiske lege, der skulle finde sted i august, og man læste med stor interesse, at man ventede sig meget af os. Ingen var der, der sagde noget eller blot henstillede til os om at gøre noget særligt ved træningen, det hele drev så underligt rundt, enhver forberedelse var overdraget til ens eget initiativ. Vi måtte selv lægge vort træningsprogram og så håbe på, at netop det bragte en i topform på det rigtige tidspunkt. Ligeledes måtte man selv

finde en træningstid i hallen, hvor man havde mulighed for overhovedet at komme frem for mennesker.

De 5 europamesterskaber i Monaco havde haft til følge, at svømmeinteressen var gået ret kraftigt i vejret, således havde Københavns Svømmeunion kunnet notere en stigning i medlemsantallet på mellem to og tre tusinde, og det kunne man så sandelig mærke, når man trænede i hallen. Der var næsten noget tragikomisk over, at man på en måde selv havde bidraget til de vanskeligere træningsforhold.

Fra april måned indstillede jeg mig helt på de olympiske lege. Jeg passede min daglige træning, men skånede mig iøvrigt for alt, hvad der kunne virke skadeligt på formen. Det var strengt at måtte overholde sin sengetid kl. 10 hver eneste aften, særlig når det medførte, at man måtte skilles fra familie og venner, lige når man havde det aller rarest. Men rigelig søvn er noget af det vigtigste, man skal sørge for, hvis man skal yde toppræstation.

Atter var det vanskeligt at finde en træningstid, der passede mig. Jeg havde jo stadig mit arbejde fra kl. 9 til 5, og i dette tidsrum er der langt de bedste forhold i svømmehallen. Fritze, Gunvor, Elvi og Eva var alle husmødre og havde derfor lejlighed til at træne om formiddagen, men af og til fik jeg dem dog til at møde op kl. 7, således at jeg ikke hele tiden måtte træne alene. Senere måtte jeg dog tre gange om ugen tage et par timer fri fra arbejdet, hvorved jeg ganske vist tabte en del af min arbejdsløn, men til gengæld fik mer ud af min træning.

En måned før afrejsen til London blev jeg inviteret til Aarhus, hvor Fritze havde sit hjem i Riisskov, og her tilbragte vi 14 dejlige dage, hvor vi blev stærkt forkælede af hendes far og moder. Hver morgen kørte vi på cykel til Århus svømmehal, hvor *stabsofficiant Mortensen,* der er træner i A. G. F. og Fritze's gamle lærer, hejlede os igennem. Svømmehallen blev velvilligst stillet til rådighed en time midt på dagen, hvor vi kunne være os selv.

Mortensen har sin egen måde at træne på. Han gik langs bassinkanten med en lang pind og prikkede til os eller gav et skub til armen eller benet, hvis han syntes, det var nødvendigt. Til at begynde med syntes jeg jo nok, det var en underlig facon, men for hver dag kunne jeg mærke, at jeg blev stærkere, hurtigere og mere udholdende.

XIV

DE STORE DAGE I LONDON

Mandag den 26. juli fløj jeg til London, samme dag som mine kammerater tog afsted via Esbjerg-Harwich. Jeg har aldrig været søstærk, og jeg gik i lang tid og var bange for at få en vippetur over Nordsøen, indtil en frelsende engel i skikkelse af *grosserer Drückhammer* fra *Poul Holms Sportsmagasin* kom og forærede mig en flyvebillet!

Fra Northholt flyveplads blev jeg i en station-car kørt direkte til »*Southland College*«, der skulle huse os de kommende 12 dage. Vore værelser lå i en sidebygning på første sal, lige over for os boede de canadiske gymnastikpiger.

Det var en forfærdelig hede; jeg fik i en fart smidt rejsetøjet og gik derpå ud for at tage »the College« nærmere i øjesyn.

Jeg gik hen til spisesalen og åbnede døren. Et øredøvende spektakkel slog mig i møde fra en sal fyldt med piger, der råbte og skreg fra bord til bord, skramlede med bakker og service, men iøvrigt så ud til at have det uhyre fornøjeligt. Her sad italienerinder, fikst snoende deres spagetti om gaflen, kulørte negerpiger, der lo og viste deres hvide tænder, elegante amerikanske piger, begravet i medbragte konservesdåser med forskellige frugtsafter og med et stort skilt foran på bordet »Only for U. S. A.«, canadiske piger fordybet i kæmpestore chokoladeæsker o. s. v. Det var en broget forsamling.

Midt i salen øjnede jeg en lang kø. Her måtte der foregå

noget, tænkte jeg, og så gjorde jeg som de andre og stillede mig op med en bakke i hånden, og langsomt nærmede jeg mig stedet, hvor dagens middag blev udleveret.

Samme eftermiddag kom jeg med en bus ud til *Empire Pool*, en imponerende hal med plads til 7000 tilskuere, vandet var behageligt og føltes ret let. Det sved måske i begyndelsen lidt i øjnene, men det vænnede man sig hurtigt til.

Derimod var det værre med pladsen. De mange nationer havde ikke fået tildelt særlige træningstider, så det var vanskeligt at skaffe sig fri bane. Endnu værre var det for springerne, der ustandselig måtte have en svømmer liggende i vandet under vipperne og »feje« rent, så der ikke skete ulykker.

Næste eftermiddag kørte jeg med *Gunnar-Nu* til *Liverpool Street Station*, for at modtage mine danske kammerater.

Stationen var festligt smykket med danske flag, da toget med den øvrige del af svømmeholdet rullede ind på perronen. Et hvidt skilt med »Danmark« i røde bogstaver samlede hurtigt holdet, de så noget trætte ud. Varmen var også kvælende, og toget var overfyldt.

I bussen til Southland blev jeg straks bombarderet med spørgsmål: »Hvordan med amerikanerne? Er de hurtige? Har du hilst på den eller den — har du set Termeulen? Er hun i form? — Hvor skal vi bo? Er min seng god? Hvordan er maden? Hvordan er bassine tog vandet, har du prøvet vendingerne?« Og mange, mange andre spørgsmål.

Af og til standsede chaufføren, spurgte en forbipasserende om vej, og kørte så et lille stykke igen, for atter at standse og spørge; vi kom til et større kryds, og han vidste nu åbenbart hverken ud eller ind, og ingen på gaden kunne hjælpe ham. Jeg mente at genkende vejen fra min tur om eftermiddagen og rådede chaufføren at dreje til venstre, og til alt held var min mening rigtig, og efter næsten 1½ times køretur nåede vi endelig Southland College.

Straks ved ankomsten fik vi træningsdragterne på for sammen at gå ud ved indkørslens flagallé og hejse det danske flag og synge flagsangen.

Næste formiddag tog vi afsted til Empire Pool for hurtigst muligt at komme i gang med træningen.

Det kan nok være, der blev luret på os! Den amerikanske træner for rundt med et stopur i hånden, og hver gang en af os startede fra skamlen, startede han uret i håb om at få taget tid på os; men hver gang vi kom 10 m ud i vandet ,stoppede vi op og vendte om, det ærgrede ham grænseløst, kunne man se. Rygter om frygtindgydende tider svirrede i luften: »I skal bare se Mexikos pige *Magda Bruggemann*, hun har svømmet 100 m rygrawl på 1,14,7 min.« Det kunne ellers have givet mig noget at tænke på, men hurtigt fandt man ud af, at rygterne kun var sat i gang for at skræmme.

Den 29. juli fandt åbningshøjtideligheden sted på *Wembley stadion*. Jeg var den dag tilskuer, den olympiske komité havde henstillet til de af os, der skulle i ilden allerede den følgende dag, om ikke at udsætte os for den anstrengelse, det er at stå op i ca. 4 timer i stegende sol.

Indmarchen af de 6.000 idrætsfolk fra alverdens nationer blev en oplevelse, som ingen, der overværede den, nogensinde vil glemme. Meget er skrevet herom af andre, men det er alligevel værd at bringe den i erindring endnu en gang.

Det mest betagende ved dette skue var næsten *farverne*: det kraftige grønne græstæppe, de røde cindersbaner, de farvestrålende olypiadedragter, og den engelske livgardes gallauniformer. Hvem glemmer det øjeblik, da det 2.000-stemmige kor intonerede den olympiske hymne *»Nobis Domine«*, eller da den olympiske fakkel blev løbet den sidste del af den 2500 km lange vej fra Olympos til Wembley.

Danskerne gjorde sig strålende i deres rød-hvide dragter, næsten alle de øvrige nationer var klædt i gråt, grønt eller blåt. Efter fanebæreren marcherede det danske holds leder *Niels von Holstein Rathlou*, hvis liv senere endte så tragisk ved en flyveulykke i Øresund. Den kongelige livgarde, der musicerede under åbningshøjtideligheden i stive to timer iført deres knaldrøde uniformer og sorte bjørneskindshuer, burde egentlig have haft en olympisk medaille for udholdenhed, tænk at blæse tuba i steghede i den mundering!

Vi tog straks efter hjem for at hvile ud til de første løb den følgende dag: Indledende heat i 100 m crawl.

Greta, Fritze og jeg var blevet placeret i hver vort heat.

Fritze vandt sit i tiden 1,06,5 min. Greta svømmede sammen med *Ann Curtis* og blev nr. 2 i 1,07,0 min.

Mit heat gav et besynderligt resultat: Efter løbet sagde alle, at jeg slog hånden først i mål, men *Elisabeth Ahlgren*, Sverige, blev dømt som vinder i tiden 1,08,7, jeg blev nr. 2 i 1,08,4! Samme heats nr. 3 og 4 fik tiderne 1,08,5 og 1,08,6, altså også *de* var bedre end vinderen. Der kan man se, hvor varmen kan ta' på folk.

Nå, — vi gik alle tre fint videre til semifinalerne, som stod på programmet dagen efter.

Jeg blev her, som mindre påagtet, placeret i det skrappeste heat, og havde derfor stort besvær med at gøre mig gældende i spurten. Jeg endte som nr. 5 i tiden 1,08,8, Ann Curtis vandt i 1,07,6.

Med den ottende bedste tid var jeg alligevel kommet med i finalen.

Søndag blev hviledag, vi var inviteret i *Richmond-lejren*, hvor de mandlige danske deltagere var indkvarteret. Samtidig med os skulle negerpigerne af sted, og de havde om morgenen haft travlt med at sætte deres hår. Det gik til på den måde, at de først indgned det i vaseline, hvorpå krøllejærnene kom igang, så det udviklede en tæt røg.

Vejret var dejligt, og vi var rundt og bese det hele, — og tilbragte i det hele taget et par fornøjelige timer sammen. Bedst af alt var måske en pakke med 150 stk. smørrebrød, der var kommet fra en københavnsk smørrebrødsfabrik pr. flyver.

Mandag afgjordes så finalen i 100 m crawl, hvor Fritze, Greta og jeg alle var med. Fritze svømmede som sædvanligt kraftigt fra start, men efter de første 50 m gik hun »død«. Ved vendingen lå vi tre danske piger i spidsen, men så gik Curtis og Greta ind i en spurt, som vi andre slet ikke kunne være med i, jeg fik jo desværre ikke selv oplevet deres kamp, der resulterede i den første danske guldmedalje, men jeg selv var ovenud tilfreds med 4-pladsen, det kom mig ganske overraskende. Egentlig var jeg kun med som fyld.

Den følgende dag svømmede jeg mit indledende heat i 100 m rygcrawl. Jeg havde her trukket bl. a. amerikanerinden *Suzanne Zimmermann*, som hørte til en af mine farligste konkurrenter. På den første længde lagde jeg mig straks i spidsen, men ved

vendingen var kun kommet på højde med mig. Det nyttede hende dog ikke meget, for på sidste længde gik jeg fra hende igen og vandt i en ny olympisk rekordtid, 1,15,6, den gamle rekord blev sat i Berlin i 1936 af hollænderinden *Nita Seneff*, som iøvrigt var til stede under løbet.

I den næste dags semifinale gav jeg rekorden yderligere en tak ned til 1,15,5, skønt jeg fik en ret svag start. På andenpladsen kom *Novak* fra Ungarn, medens en anden U. S. A.-pige, *Mellon*, blev 3. *Suzanne Zimmermann* vandt derefter den anden semifinale foran *Davies* fra Australien og hollænderinden *van der Horst*.

Disse semifinaler blev svømmet om aftenen, men om eftermiddagen havde vort 4 × 100 m hold været igennem det indledende heat, hvortil jeg var blevet skånet med henblik på aftenens konkurrencer. I stedet var *Elvi Svendsen* trådt ind og beviste, at jeg udmærket godt kunne undværes, thi holdet vandt i en ny olympisk rekordtid over *U. S. A.*, *England*, *Frankrig*, *Argentina* og *Canada*. Ti minutter senere kom vi dog ned på jorden igen, thi da vandt hollænderne deres løb i 3,31,3, hvilket var endnu en forbedring af rekorden på hele to sekunder.

Så fulgte den 5. august, den mest bevægede dag i mit liv.

Kl. 14 skulle indledende heat af 400 m crawl afholdes, jeg svømmede mig ikke ud, men måtte tænke på finalen i 100 m rygcrawl om aftenen. Uden at presse mig selv, vandt jeg i tiden 5,31,1. Hurtigt fik jeg en tør dragt på og satte mig op på tilskuerpladserne, for herfra at se, hvordan Greta og Fritze ville klare den.

Fritze fik en pæn tredieplads, nok til at placere sig i semifinalen.

Så kom turen til Greta, men allerede efter 150 m var man klar over, at der var noget i vejen med hende, til alles bestyrtelse måtte hun efter 200 m give op, og midt i bassinet så man hendes fortvivlede anstrengelser for at holde sig oven vande, indtil et par raske svømmere fik bjerget hende i land. Et øjeblik mistede jeg herredømmet over mine nerver og gik ned i omklædningsrummet og tudbrølede; nå, jeg kom hurtigt til mig selv, jeg måtte samle mig og forsøge at nå et godt resultat om aftenen.

Fru Møller og jeg skulle ind på et hotel i London, hvor der

var stillet et værelse til min rådighed. Her kunne jeg uforstyrret få et par timers søvn, det var nemlig håbløst på Southland, hvor så mange mennesker løb ud og ind. Fru Møller aftalte med portieren, at en taxa skulle hente os kl. 18,30, stævnet begyndte kl. 19, men mit løb ville først blive svømmet ca. 19,45.

Jeg sov dejligt og var helt udhvilet, da fru Møller vækkede mig. Der kom imidlertid ingen taxa — vi ventede og ventede, og blev snart nervøse. Da vi ikke turde tage risikoen længere, begyndte vi så at spadsere mod undergrundsbanen. Undervejs stødte vi på en taxa, men til Wembley — nej, så langt kunne han virkelig ikke køre, det havde han ikke benzin nok til!

Vi for ned i »undergrunden« og kom i forvirringen selvfølgelig med en forkert linie — kørte nogle stationer, hvorefter vi steg af og tog en bus. Klokken nærmede sig 19,30, og fru Møller var synlig nervøs! Kunne vi i det hele taget nå frem, før løbet gik? Det ville være en katastrofe, om vi kom for sent, men indtil nu havde vi været 1 time undervejs.

Buschaufføren bandede og svor på, at vi nu holdt lige uden for Empire Pool, så vi kunne være ganske rolige. D. v. s. det, han kaldte lige uden for, var sådan en 800 m fra svømmehallen, så den sidste del af vejen foregik i løb. I svømmehallen travede nervenedbrudte mennesker frem og tilbage i gangene og kunne ikke forstå, hvor jeg blev af. Flere journalister havde allerede aftalt, at de ved »et uheld« ville falde i vandet med alt tøjet på, for på den måde at få løbet forhalet.

Nå, — jeg kom netop ind som mit navn blev råbt op; af den lange løbetur var jeg blevet varm, og det må have haft en gavnlig indflydelse på mig, for jeg følte mig lige i stødet. Da jeg satte mig på skamlen, røg knappen i min skulderstrop; løbet måtte udsættes medens jeg fik sat en stor sikkerhedsnål i i stedet.

Så gik starten, jeg følte mig så stærk som nogensinde; uden noget besvær gik jeg i mål på førstepladsen, tiden blev 1,14,4, atter ny olympisk rekord. *Suzanne Zimmermann* fra U. S. A. blev nr. 2 i 1,16,0, nr. 3 *Davies*, Australien, i 1,16,7.

Nu var det overstået, det olympiske mesterskab var hjemme! Glad og med lettet hjerte kravlede jeg op for at modtage de

mange lykønskninger, en af de første kom fra prins Axel: *»Til lykke med sejren«*, sagde han og trykkede min hånd, *»jeg håber ikke, det bliver den sidste«*.

Jeg måtte hurtigt tilbage til omklædningsrummet for at komme i træningstøjet, og så kom det store øjeblik, hvor jeg modtog min guldmedaille på sejrsskammelen, mens Dannebrog til tonerne af »Kong Christian« gik til tops på masten.

Der var endnu 2 dage tilbage med svømning, kl. 9 den næste dag var jeg i semifinalen i 400 m, hvor jeg vandt mit heat i ny olympisk rekord med tiden 5,25,7 min., og senere skulle der så være finale i 4 × 100 m.

Efter Greta Andersens kollaps på 400 m, blev der efter lange diskussioner og overvejelser møbleret noget om på kvartetten; Greta turde ikke tage ansvaret for sidste tur, hvor amerikanerne havde Ann Curtis på, hvorfor holdet blev: *Eva Arndt*, jeg selv, *Greta* og *Fritze*. I denne orden skulle vi tage kampen op mod amerikanerne og hollænderne.

Eva startede med *Schumacher* fra Holland og *Corridon* fra U. S. A. De nåede omtrent samtidig tilbage, hvor jeg skulle svømme med hollændernes *Marsmann* og den brunlødede hawaiipige *Kalama*. Også denne tur blev jævnbyrdig, alle tre nåede vi tilbage på linie, og spændingen steg nu yderligere. Så sprang *Greta* i vandet, og hun distancerede straks konkurrenterne, på den sidste længde øgede hun yderligere afstanden under stigende begejstring, og under tordende bifald gik Fritze ud på sidste tur, to meter før *Curtis* og *Termeulen*.

Og så gik løbet ind i de sidste nervepirrende sekunder, Fritze tog yderligere en meter fra konkurrenterne, men så begyndte Curtis at sætte i med en fabelagtig spurt, hun overgik sig selv, svømmede sig ind på Fritze, der ikke kunne se sin modstander nærme sig. På de sidste par meter nåede Curtis en anelse foran, og nuppede guldet for næsten af os!

Jeg kunne nu mærke, at det efter de 9 løb på 7 dage begyndte at knibe med kræfterne, og jeg så med glæde hen til det sidste løb, den følgende dag, nemlig 400 m finale.

Kl. 14 startede løbet. *Curtis* og jeg fulgtes ad de første 200 m, men så gik hun ganske langsomt fra mig, selv om jeg flere gange

prøvede at komme op igen. Hun var umulig at indhente, jeg måtte koncentrere mig om at holde andenpladsen og passe på, at den spurtstærke *Gibson* ikke gled forbi mig på de sidste 50 m. Hun *kom* ikke forbi, og mit olympiske sølv var vundet.

Aldrig har jeg følt mig så træt og udmattet som efter den 400 m; jeg havde stort besvær med at komme op af bassinet. Alligevel måtte jeg med i en opvisning, 3 × 100 m *Europa* mod *U. S. A.* Jeg startede først i 100 m rygcrawl, *Nelly van Vliet*, Holland, tog sig af de 100 m brystsvømning, og *Greta Andersen* sluttede løbet med en fin spurt i 100 m crawl, det blev en overlegen sejr til Europa.

Så var det overstået for denne gang, og for mit vedkommende skulle det være et foreløbig punktum for min svømmekarrière.

Slutfesten blev holdt i »*Paramount Palace*« dagen før afrejsen. Vi fik en dejlig middag, og bagefter blev der danset og sunget, indtil busserne kl. 11 bragte os tilbage til »klosteret« — meget mod vor vilje iøvrigt, men det var den sidste forbindelse til Southland.

Hjemrejsen blev en strålende oplevelse for os alle. Overalt blev vi mødt af glade og begejstrede mennesker. På overfarten til Esbjerg inviterede kaptajnen os op på broen til Champagne, og lige før Esbjerg havn kresede en flyver over skibet og nedkastede blomster.

Videre gennem landet, forbi menneskefyldte stationer og tilbage til København; igennem de tætbesatte gader marcherede vi op foran rådhuset, hvor vi på en opstillet balustrade måtte frem for alt folket.

Efter en reception på rådhuset kunne jeg så endelig vende næsen hjemad.

På afstand kunne jeg se, at mange mennesker var samlet udenfor mit hjem, indgangen var pyntet meget smukt med blomster og grønne grene. Ja, helt op til entredøren var der pyntet og endnu mange overraskelser ventede mig. Inden for var det et helt drivhus at gå i, alle værelser var fyldt med blomster, mor havde haft stort besvær med at skaffe vaser og krukker til dem alle. Foruden blomsterne var der et hav af breve, telegrammer og gaver. Og da jeg den næste dag mødte på mit arbejde hos *Birger*

Christensen, havde personalet pyntet mit arbejdsbord med blomster. Også her fik jeg en overstrømmende modtagelse.

Af morsomme gaver var bl. a disse: en 5 l flaske cognac fra »Larsen« i Marseille, en dansk skibsprovianteringshandler, vi havde truffet i Marseille efter europamesterskaberne. Fra den skandinaviske forening i Sao Paulo modtog jeg en dag en meget flot gave bestående af to sække kaffebønner på tilsammen 15 kg., tre små trækasser chokolade og to par nylonstrømper.

Længe fik vi ikke lov at hvile på laurbærrene, en morsom tid fulgte, hvor vi i bogstavelig forstand fløj landet rundt for at deltage i stævner og arrangementer af den ene og den anden art.

Den 2. september fløj jeg sammen med 5 af mine kammerater i en af Zonens maskiner til *Aalborg*, hvor vi gav opvisning. Herfra hentede en lufttaxa mig til *Vejle*, hvor jeg sammen med guldmedaljeroerne fra Horsens skulle deltage i børnehjælpsdagens arrangementer; 1½ døgn tilbragte jeg her blandt fornøjelige og elskværdige mennesker, hvorefter en anden lufttaxa skulle bringe mig til *Nykøbing Falster*. Piloten havde fået opgivet en velegnet landingsplads på en mark nord for byen, men skønt vi kredsede nogle gange rundt og brugte øjnene flittigt, var der intet at se.

Jo, se der! Fra en mark steg der noget røg op, det var nok tegnet til os — vi gik lidt længere ned for at se, om vi var ventet her, men — nej, det var blot nogle arbejdere, der brændte affald af.

Så slog vi et slag ind over byen og havnen, og det var morsomt at se de mange mennesker, der var samlet rundt om havnebassinet, ventede på stævnets begyndelse; der så jeg mine kammerater stå og tale sammen, de var lette at kende i deres rød-hvide dragter. Men hvad med mig, hvor skulle jeg hoppe af? Det kunne naturligvis være blevet en flot optakt til stævnet, om jeg havde gjort min entré ved at hoppe i fra maskinen, men jeg foretrak nu at komme ned på naturlig vis, og lidt efter øjnede vi på en landevej et par biler, der holdt stille og ved siden af et par mennesker, der vinkede og viftede til os, her måtte det være; et par minutter senere gik det pr. bil i fuld fart mod havnen, hvor jeg lige nåede at komme med til præsentationen.

Jeg havde nu sikkert haft bedre af et par måneders hvil, men ustandselig var der noget på tapetet; så havde en klub inviteret en udlænding herop, som jeg forlængst var udset til at møde, og så var der små nationale stævner ind imellem, som man heller ikke kunne undslå sig for, ellers risikerede man at blive beskyldt for at have fået nykker, eller man fik at vide, at det var, fordi man var bange for at få klø.

XV

MIN TID I STADE FRANÇAIS

Næppe havde jeg fået de store dage i London på afstand, før min udlængsel meldte sig hos mig pany. Jeg havde håbet på en tur til Sydamerika, men den gik ikke i orden, og invitationerne til Amerika havde man hørt om så mange gange; dem troede man ikke på mere.

Allerede i 1946 havde jeg tabt mit hjerte til Paris, og da jeg gennem nogle bekendte fik at vide, at jeg var velkommen i *Stade Français,* der ville skaffe mig arbejde og logi, så var jeg naturligvis straks fyr og flamme.

Det var en dejlig tanke at skulle ud og rejse uden ustandselig at skulle tænke på stævner og konkurrencer. For første gang skulle jeg nu rigtig nyde at komme ud og se mig om uden at have en barnepige med, der skulle bestemme, hvornår jeg skulle i seng. Jeg var måske lidt beklemt ved situationen, for jeg anede i virkeligheden intet om, hvad jeg gik ind til; jeg vidste ikke, hvor jeg skulle bo eller nogetsomhelst.

Fodboldspillerne *Kai Christiansen* og *Børge Mathiesen,* som på det tidspunkt begge spilled for *Stade,* modtog mig på banegården; jeg havde 2 halve rugbrød med til dem, det havde de udtrykt ønsket om. Til gengæld fik jeg overrakt en buket mimoser; det var vel nok pænt af dem.

Mit nye »hjem« bestod af et værelse + badeværelse og køkken, en lille lejlighed, der hørte til fodboldsekretæren, monsieur *Cassela's* kontor. Det første par dage fik jeg nu nok at bestille

med at gøre rent; der var — for at sige det pænt — let støvet, og der trængte til ordentlig udluftning.

For mit ophold betalte jeg intet, og S. F. gav mig så mange penge, at jeg kunne klare mig med mad. Mere blev det heller ikke til; jeg var jo stadig amatør, selv om man måske herhjemme ikke ville have betragtet mig som sådan.

Det var dog ikke svømning og ferie hele tiden. En dag blev jeg præsenteret for chefen for den store forretning *»Canada Furs«*, derl ligger lige bag operaen, og med ham traf jeg aftale om at begynde som buntmagersyerske. Et par dage senere kunne jeg begynde, sagde han, men jeg måtte ikke lade mig mærke med, at jeg var udlært, for jeg skulle optages i firmaet som elev, ellers måtte han på grund af den store arbejdsløshed ikke ansætte udenlandsk personale.

De tre første dage fik jeg så meget at lave, som en »elev« kunne forlange; jeg sad med tomme hænder, så ud af vinduet eller skrev breve. Det var næsten for trist, derfor bad jeg S. F., om de kunne skaffe mig noget bedre; de sagde, det var umuligt, og tog sig samtidig til hovedet over min ivrighed efter at komme til at bestille noget; jeg var jo gæst, sagde man.

Det var dejligt: Svømningen var ikke mere nogen tvang. S. F. havde ikke i sinde at bruge mig til nogle konkurrencer før i juni; selvfølgelig var jeg med til flere stævner, men kun for at give opvisning, og dertil behøvede jeg ikke særlig hård træning. Hver dag gik jeg i vandet i en af Paris' mange haller (den har ialt 28), hvor var det vidunderligt at kunne svømme, lige hvad man havde lyst til.

Men allerede efter en måneds forløb kom der invitation fra København til i slutningen af marts at svømme mod *Ria van der Horst;* det ville jeg meget gerne, og så trænede jeg hårdt i godt og vel en uge, hvorefter turen atter gik tilbage til København.

Den 24. marts svømmede jeg her 100 m rygcrawl, hvor Horst efter et hårdt løb til alles forbavselse vandt i 1,14,6; jeg fik på andenpladsen noteret 1,14,8. Det var fine tider, og jeg var selv meget imponeret, men almindelig skuffelse var der vist over, at jeg blev slået; aviserne var i alle tilfælde sørgelige at læse dagen efter, det var, som om journalisterne havde været med

Fra min kortvarige tilværelse som buntmagersyerske i Paris.

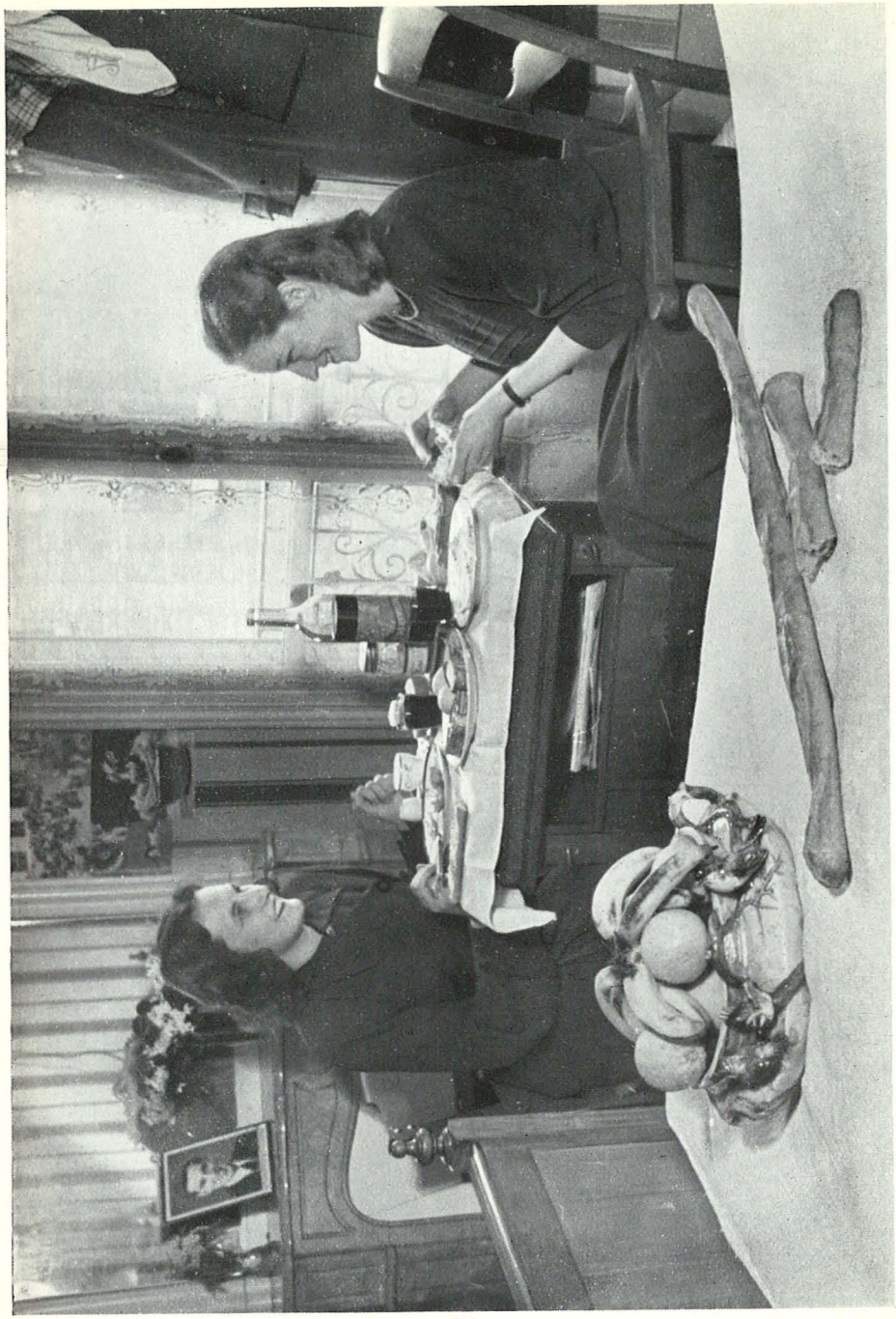

»Fritze Nathansen, som var bosat i le Havre, kom på besøg og boede hos mig i 8 dage.« (Paris 1949).

til min begravelse i stedet for til et svømmestævne, hvor tiderne for alvor var fine. To dage efter tog jeg dog revanche og slog hende i 200 m rygcrawl. Tiderne blev 2,43,0 og 2,49,4.

Det var underligt; jeg havde vist egentlig glædet mig til at komme hjem, men jeg var urolig, kunne ikke finde mig til rette og rejste til Paris hurtigere end beregnet, — måske også fordi S. F. havde inviteret mig på skitur til Alperne!

Den 2. april rejste jeg med min franske veninde *Leon* fra Paris med nattoget mod Savoien, nærmere betegnet *Bourg-St. Maurice;* med en fuldt belæsset rygsæk med tøj til mindst 14 dage, sovepose og ski over skuldrene drog vi afsted. Det var steghedt i Paris i de dage, så vi sled, slæbte og svedte med hele oppakningen.

Kl. 5 næste morgen vågnede jeg med bjerge på begge sider af banelinien, og ved 11-tiden nåede vi endestationen Bourg-St. Maurice; rygsække og ski blev lagt på toppen af en bus, som skulle føre os videre til den lille by *Tignes.*

Nu begyndte vi at kravle op over Alperne ad de smalle, bugtede veje; ud og ind gik det i de skarpe hårnålesving. Snart var der afgrund på højre, snart på venstre side, så gik det et stykke ret fladt, afvekslende med små, hyggelige alpebyer.

Senere nåede vi snebæltet. Vejene var sjaskede og sølede, men på bjergskråningerne var sneen fin og hvid at se til.

Videre op ad stejle veje gennem den dejligste sne og små bevoksninger med nåletræer.

Vi kom gennem de skønneste landskaber og fik efterhånden næsten alle tænkelige udsigter, den ene mere betagende end den foregående.

Så vidt jeg husker varede busturen 3 timer. Tignes ligger 1660 meter over havet. Det var trods alt rart at komme ud og få strakt benene. Vi fik så vore ski og rygsække læsset på et lille æsel, og så begyndte opstigningen til »slottet«. På højre hånd løftede der sig en bjergvæg, til venstre var der en dyb kløft, hvor en lille flod lå helt dækket af is og sne; kun her og der så man et hul i sneen og kunne der se vandet glimte igennem.

Vi steg stadig, og jeg følte det, som ville vi aldrig nå vejs ende, men så endelig sagde mine ledsagere: — »Kan du se det hus deroppe?« — Jo, det kunne jeg; om det var dér, vi skulle bo?

— »Næh,« lød svaret, »det er det nærmeste hotel fra vores hus!«

Før afrejsen fra Paris havde man fortalt mig, at »slottet« var meget ukomfortabelt indrettet. Før krigen havde »slottet« været det dejligste luksushotel med centralvarme og bad til værelserne; tyskerne havde imidlertid beboet det under krigen og ved deres afrejse spoleret alt, en stor del ved sprængning.

Når vejret var godt, var vi hele dagen ude på dejlige skiture, solen var voldsom stærk, og vi lignede allesammen efter få dages ophold en flok indianere. Vi boede på det tidspunkt 12 »på slottet«, heriblandt Frankrigs bedste crawlerske *Josette Dalmas* og hendes mand.

Jeg kunne blive ved med at fortælle om denne dejlige ferie i bjergene, men jeg må tilbage til Paris.

Her traf jeg af og til *Birthe Christoffersen;* hun var dernede som børnehavelærerinde. Vi gik i teatret, i svømmehallen eller på opdagelse i byen, og da *Fritze Nathansen*, som var bosat i *Le Havre*, kom på besøg og boede hos mig i 8 dage, kan det nok være, der blev liv over den lille danske koloni.

Naturligvis måtte vi alle tre i svømmehallen, men Fritze havde lagt svømningen på hylden og havde vanskeligt ved at stå en bassinlængde igennem; ved hver vending måtte hun standse, puste ud og samle kræfter. Det var alle de cigaretter, hun røg!

Jeg skulle til *Reims* med S. F. i de dage, Fritze boede hos mig, for at svømme opvisning, og det blev nu ordnet således, at Fritze kunne tage med mig på turen, så vi kunne svømme et løb sammen; men det blev stærkt understreget fra S. F.'s side, at det *kun* måtte forme sig som et opvisningsløb; jeg skulle gemmes til stævnet i Paris i juni. (Desuden var grunden vist også den, at de i Reims ikke ville betale, hvad S. F. forlangte for at lade mig svømme stærkt — hvis jeg i det hele taget kunne).

For sidste gang kom Fritze og jeg til at opleve en rejse sammen. Fritze har stadig holdt fast ved sin beslutning om at holde op, og dermed er en enestående fin svømmekarriere afsluttet. Men hvem ved, måske kommer Fritze igen; man har set så galt før, selv om hun i dag siger bestemt nej.

Fritze var begyndt at svømme i 11-års alderen; hun havde, som jeg tidligere har fortalt, sit hjem i Riisskov ved Århus og fik af sin far en svømmelektion i fødselsdagsgave. Stabsofficiant

Mortensen så ret hurtigt i hende det store talent, og han opfordrede hende til at fortsætte, hvilket hun altså gjorde med det resultat, at hun nåede op blandt verdens hurtigste svømmere.

Morsomt nok kom Fritze og jeg første gang op mod hinanden uden at være i samme bassin samtidig. Hvordan det kunne gå til? spørger De. Jo — hør her!

Der var radio-bykamp Århus—København, og i den yngste klasse deltog vi begge i hver sin by, hun i Århus, jeg i København. Løbet var på 50 m, og der blev råbt og skreget gevaldigt fra tilskuerpladserne i begge svømmehaller, der var fuldt besat af indbudte skolebørn.

Jeg husker endnu ganske tydeligt, at jeg var meget stolt over at være blevet udtaget sammen med en anden pige, hvis navn jeg ikke længere erindrer. I mit stille sind var jeg ganske sikker på, at Århus kunne vi sagtens klare, for derovre var de vel ikke særlige skrappe.

Deltagerne startede samtidig i Århus og København, og speakerne i de omtalte byer skulle så meddele, hvordan deres piger i øjeblikket lå, hvornår de vendte og kom i mål. Min konkurrent her i byen slog mig med nogle tiendedele, og det var i sin orden, for hun var bedre end jeg; men at pigen i Århus slog os begge, det var dog for skrapt! Hvad var det, hun hed? *Fritze Nathansen* — hendes navn havde jeg aldrig hørt om før.

Allerede i 1938 fik Fritze guldnål, og så gik det hurtigt fremad mod tinderne. I 1944 satte Fritze ny verdensrekord på 100 yards crawl, og de senere resultater står vist endnu tydeligt i mange læseres erindring. De taler for sig selv.

Medens jeg er ved Århus, kan jeg lige tage denne lille morsomme ting med:

Provinsen og København stod en overgang meget hårdt over for hinanden i svømning; vi mødtes i de to byer skiftevis til bykamp ,og ofte var der ugler i mosen — uvenskab over et eller andet —, de syntes i Århus, at vi var storsnudede i København, og jeg tror også, det omvendte var tilfældet. Før starten ved en af disse bykampe hørte vi *Eva Arndt's* ægte århusianske stemme gå igennem Århuspigernes eller så stilfærdige samtale: »Så — nu skal de ned i kassen, og der skal låg på!«

Jeg fik sjældent tid til at lide af hjemvé i Paris, for ustandse-

lig havde jeg besøg hjemmefra. Først i maj, den dejligste tid i Paris, kom Grethe Sønnesen ned til mig; jeg var selvfølgelig på *Gare du Nord* og hente hende. »Tænk dig, Lasse, jeg har på hele denne tur, der har varet 1½ døgn, ikke glemt spor eller smidt noget væk!« var hendes første bemærkning til mig efter ankomsten, og hendes øjne fortalte, at det virkelig var rigtigt. (Grethes speciale er nemlig at blive af med sine ejendele, sådan ganske langsomt). Men da vi kom hjem i min lejlighed, viste det sig nu alligevel, at det på turen var lykkedes hende at skille sig af med sin cotton-coat!

Nå, det havde ellers været en dejlig rejse; Grethe skulle bo hos mig de første 14 dage. Det blev 14 rare dage, hvor vi styrtede rundt fra morgen til aften. For Gud ved hvilken gang måtte jeg seværdighederne igennem; jeg var nu snart udlært som turistfører i Paris.

Grethe Sønnesen fik en stilling som barneplejerske hos en forhenværende baronesse. Hun tilbragte en stor del af den tid, hun var dernede, på familiens slot i Midtfrankrig.

Da Grethe rejste fra mig, kom noget af min familie, bestående af en onkel, en moster samt far og mor, i bil til Paris, og nu skulle Paris og omegn gennemtrawles på kryds og tværs i 12 dage. Det værste ved det hele var, at træningen i den tid blev forsømt, og den 5. juni skulle jeg møde *Galliard* i 100 m rygcrawl.

Det gik nu, trods min dårlige samvittighed, som det skulle. Jeg vandt uden dog at have noget at give væk af; jeg måtte ordentlig tage mig sammen og var efter løbet mere død end levende.

Den 9. juni rejste jeg med S. F.'s vandpolohold og 4 svømmepiger til *Barcelona* og *Mallorca.*

Vi havde en frygtelig varm tur til Spanien; vi havde ingen sovevogn, men måtte indrette os, som vi bedst kunne.

I Barcelona oplevede jeg tyrefægtning. Vi kørte med sporvogn ud til arenaen, og denne tur kan kun sammenlignes med en sporvognstur i København hin minderige 5. maj. Både indvendig og udvendig og på taget hang glade og fornøjede mennesker, på pufferne sad et par drenge overskrævs, medens sporvognen klemtende kørte gennem gaderne.

Så sad vi alle bænkede på pladserne omkring den store arena. Det var nu et pragtfuldt syn, da portene åbnedes, og piccadorerne i de farvestrålende dragter marcherede ind, og særlig flot var naturligvis toreadoren. Det, der senere oprulledes, var ikke noget for mig og gjorde et højst ubehageligt indtryk. Når sådant et stort og kraftigt dyr var blevet tirret længe nok og efterhånden blev træt, så udstødte den nogle uhyggelige brøl, der gik en lige til hjertet, indtil den af udmattelse lagde sig ned i sandet med blodet løbende ud af ryggen og ned langs forbene, så sandet farvedes rødt. Endelig, når den således selv havde givet op, fik den nådesstødet. Portene blev lukket op, og 4 kraftige sammenbundne heste (med bjælder på!) løb ind, slæbende en kæde efter sig; denne blev spændt om tyrens horn, og således blev den slæbt ud for at gøre plads til en ny og frisk tyr — ialt måtte syv tyre lade livet den aften.

Da den næste tyr viste sig på arenaen, begyndte en øredøvende hylen, skrålen og piften. Jeg spurgte, hvorfor publikum sådan gav sit mishag til kende, og dertil blev der svaret, at man var utilfredse med arrangørerne; de havde snydt publikum med en lille og splejset tyr, der sikkert alt for hurtigt ville give op.

Barcelona var ikke i besiddelse af et udendørs bassin, så svømningen måtte foregå i Barcelonas eneste svømmehal. Kl. 22 begyndte stævnet, som var pænt besøgt, men heller ikke mere. Frankrigs bedste svømmerske, *Josette Dalmas,* var med, og her var jeg for første gang udsat for det, vi i Danmark kalder krukkeri og primadonna-nykker. Arrangørerne spurgte mig, om jeg foruden mit rygcrawlløb ville svømme 400 m crawl; det var ikke nødvendigt at svømme stærkt, det skulle bare være en slags opvisning.

Da det var mig umuligt at blive fri uden at fornærme arrangørerne, sagde jeg ja. (Jeg skal hertil bemærke, at jeg ikke siden de olympiske lege havde svømmet 400 m crawl; det var jeg helt holdt op med. Rygcrawl kunne jeg klare uden hård og krævende træning). Men så blev Josette så fornærmet, at hun nægtede at starte i løbet, skønt hun stod på programmet. Jeg ville nemlig uden tvivl slå hende, da hun var typisk sprintersvømmerske. Skønt jeg lovede hende at holde mig på

afstand, så hun kunne komme først ind, nægtede hun kategorisk. Hun var blevet fornærmet, så jeg fik kun selskab af to spanske piger.

Barcelona er en malerisk by, blomster bugner det med overalt, på torvene rører der sig et broget liv, og op ad de stejle gader pukler små æsler afsted med deres tunge byrder.

Sådan stod jeg en dag på fisketorvet, da 4 små æsler kom asende forbi med to store kurve, en på hver side. De så så godmodige ud og trætte ud, og jeg fik lyst til at gå hen og befri dem for den tunge byrde og sende dem på en længere ferie på landet i stedet for at gå her i den støvede by.

Nogle dage senere fortsatte vi vor rejse til øen *Mallorca*. En dejlig tur var det over det blikstille Middelhav, og aldrig nogensinde vil jeg glemme den solnedgang, som vi fra båden blev vidne til. Landet så vi kun i horisonten som en pastelblå stribe, og herpå strandede solen og gav bjergene det forunderligste skær.

Næste morgen lagde vi til ved øens største by *Palma*. Vi blev modtaget med blomster og smilende, venlige ansigter, men hvor skal jeg begynde, og hvor skal jeg ende med en beretning om det, der indtil dato har været den største rejseoplevelse for mig. Desværre havde vi kun 4 dage til vores rådighed, men på Mallorca kunne man blive til sine dages ende. Her var alt fra bjerge til flade landskaber og ikke at forglemme de dejlige strande så brede, hvide og mennesketomme, og så er vandet, der slår op på kysten, så varmt og indbydende, at det var helt umuligt at gå op, når man først var kommet ud.

Svømmeklubben i Palma havde det dejligste 33 m bassin. Der blev afholdt 2 stævner, som begge samlede et stort publikum, og den sidste aften var der bal på en balustrade under åben himmel og med den dejligste udsigt over vandet.

De følgende dage havde vi to skønne udflugter, hvoraf den ene gik tværs over øen til *Cueuas*, hvor den store seværdighed var en drypstenshule. Midt på et fladt stykke land, omkranset af en ganske lille skov, dykkede vi ned i et hul i jorden, og snart efter befandt vi os i den mærkværdigste underjordiske verden. Vi gik ad smalle stier, der snoede sig ind og ud gennem de mest fantastiske formationer af drypsten, smukt belyst af skjulte projektører; snart var gangene ganske små og snævre, og snart bredte de sig ud og blev til store sale. Så gik det stejlt nedad, så stod man på en lille bro, lagt over det usandsynligt klare vand, og man kunne følge drypstensvæggene helt ned til bunden.

Pludselig slukkedes alt lys, det blev buldrende mørkt, men i det fjerne hørte vi så den dejligste musik. Den blev langsomt kraftigere og kraftigere, og på bunden af grotten til højre kom nu en robåd til syne med hele rælingen besat af elektriske pærer, og i denne sad et lille orkester, bestående af et klaver, en cello og et par violiner! Stille og lydløst gled båden nærmere, helt inde ved stenvæggen opdagede vi en anden båd, der med store projektører belyste væggene i alle regnbuens farver. Hele sceneriet var for mig så forunderlig skønt, at jeg vanskeligt kan finde ord til at beskrive det. Langsomt forsvandt bådene igen ud i drypstenshulerne.

Det var meningen, at vi skulle afbryde rejsen i *Pergignon* (på Frankrigssiden) for at deltage i et svømmestævne der.

Der var så mange rejsende med toget, at vi blev 1½ time forsinket, men da vi nåede frem til svømmestadion, der lå badet i projektørlys, sad publikum troligt og ventede på os, skønt klokken var blevet 0,30.

Efter en indmarch med faner og præsentation kunne stævnet tage sin begyndelse, og det varede ca. 2 timer! Folk var vældig oplagte, og der var ingen ende på deres begejstring.

Bagefter kunne vi køre ind til byen, hvor en velfortjent middagsmad på en hyggelig restaurant blev indtaget; vi var hundesultne; klokken var over 3, da vi satte os til bords.

Da jeg endelig henad 5-tiden om morgenen havde fundet frem til mit hotelværelse og fået slået skodderne til side, lød der pludselig en serenade nedenfor min altan — — der stod tre vandpolospillere og gav hals! Jeg følte mig meget beæret, plukkede tre nelliker af en buket, jeg samme aften havde fået ved stævnet, kastede dem ned til sangerne, hvorpå jeg bly lukkede skodderne til!

Da jeg få dage senere var tilbage i Paris igen, begyndte hjemlængslen så småt at melde sig. Det var ligesom jeg havde fået nok af denne stadige rejsen omkring, jeg følte mig som lidt af en omvandrende zigøjnerske.

En invitation fra Irland om at svømme ved en række stævner i forskellige byer sammen med mine danske kammerater gav mig anledningen til at bryde op. Da jeg havde pakket min kuffert og taget afsked med alt og alle, købte jeg på flyvepladsen for mine sidste francs en dansk avis for at være lidt orienteret om forholdene hjemme.

I London skulle jeg over i en anden maskine, der kunne tage mig med til *Belfast*. Jeg skulle til billetkontrol, før jeg kunne skifte, og til min store skræk satte de kufferterne på vægten og sagde: »Tak, det er lige 20 shilling.« Der stod jeg og måbede! Ikke en klink på lommen! Jeg havde da troet, at alt var betalt fra Paris. Jeg fortalte, at jeg ikke var i stand til at betale, da jeg ingen penge havde, hvortil de svarede, at jeg så måtte lade de overvægtige kufferter blive. Det passede mig nu ikke, da hjemturen skulle foregå over *Prestwick*. Jeg fortalte da om mit ærinde i Irland og viste dem den invitation, jeg fra Belfast havde fået sendende, og lovede, at pengene skulle blive betalt i Belfast ved min ankomst. Der gik bud til kaptajnen, og han gik med til at tage mig med på betingelse af, at jeg i Belfast blev i lufthavnen, til pengene var betalt. Til stor morskab for arrangørerne blev jeg i Belfast »købt fri«, hvorefter jeg blev kørt til hotellet.

Samme aften kom med flyveren fra København *Thomas Christiansen, Greta Andersen, Niels Åge Madsen, Sonja Jakadofsky* med *Børge Fenger* som leder. Sammen havde vi 14 dejlige dage, hvor vi svømmede i følgende byer: *Belfast, Portrush, Bangor, Newcastle, Warrenpoint, Gilford* og *Dublin*. Det var helt igennem en fin tur.

Efter 5 måneders udenlandsfærd vendte jeg så næsen hjemad; nu var det min agt at lægge konkurrencesvømningen på hylden og udnytte min eksamen, hvilket altså skulle blive ensbetydende med, at mine amatørdage var talte.

For sidste gang gik jeg i træning for at gøre en god figur i de stævner, jeg endnu kunne nå at deltage i inden 1. september, fra hvilken dato jeg havde søgt stilling som svømmelærerinde.

Den 8. august vandt jeg i Østerbro svømmehal mit sidste danmarksmesterskab. Før stævnets begyndelse fik jeg overrakt et meget smukt sølvfad af Borgmester Julius Hansen, der er

vicepræsident i Dansk Svømme-Forbund. Ugen efter afholdtes — for første gang efter krigen — nordiske mesterskaber; de var henlagt til det endnu ikke færdigbyggede svømmestadion i Helsingfors. Forbundet følte sig velhavende nok til at chartre en flyver til holdet, det sparede os for tid og besvær.

Finnerne er hjertelige og gæstfrie mennesker, og de går med liv og lyst op i forberedelserne til de olympiske lege i 1952. Lad os inderligt håbe, at den politiske situation ikke for anden gang skal gøre deres enorme anstrengelser forgæves.

Danmark hjemførte 8 nordiske mesterskaber, jeg selv tegnede mig for 100 m rygcrawl, hvor min »arvtager« *Gerda Olsen* fra Sparta blev nr. 2. Vejret viste sig ikke fra den bedste side, det blæste og regnede og var hundekoldt, så tiderne blev gennemgående sløje.

Da jeg kom hjem fra Helsingfors, fik jeg endelig definitiv meddelelse om, at jeg var blevet ansat som svømmelærerinde i Øbro-Hallen fra 1. september. Den 31. august, min sidste dag som amatør, arrangeredes et afskedsstævne for mig i Frederiksberg Svømmehal. Det blev en bevæget afsked — vanskeligt var det for mig på en eneste aften at sige farvel til alt det, som gennem 13 år havde slugt hele min interesse. Folk havde fyldt hallen til sidste plads, og da jeg efter mit sidste løb måtte frem og modtage blomster og dejlige gaver fra lederne og kammeraterne, så kunne jeg næsten ikke selv få takket for lutter bevægelse.

Og det var jo egentlig mig, der skulle takke denne aften — publikum for de mange år, det trofast havde fulgt mig op gennem årene, og kammeraterne for alle de dejlige minder om rejser og stævner, sejre og nederlag. Hermed vil jeg slutte fortællingen om mine tretten dejlige svømmeår. Jeg har ikke kunnet beskrive dem så interessante og spændende, som de i virkeligheden formede sig, og det er egentlig blot mit ønske, at de foregående sider må blive betragtet som en bekendelse af min taknemmelighed over for alle, der gennem deres medvirken på den ene eller anden måde har forundt mig denne række af strålende oplevelser.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

		Side
I.	Tillid til vandet blev jeg ikke født med	7
II.	Så fik jeg lært at svømme	10
III.	Pigen fra Helsingør — og »de unges svømning«	13
IV.	De første år i klubben	17
V.	Mit gennembrud den 2. juli 1939	21
VI.	Nær ved en skandale —, og et møde med hollænderne	25
VII.	Alene — uden Ragnhild. — Sommertur i Jylland og danmarksmesterskaber i Glamsbjerg	34
VIII.	Landskampe efter krigen	41
IX.	Den store hollandsturné	53
X.	Til Grand Prix de Paris (1946)	63
XI.	På middelhavnstur	69
XII.	3 guldmedaljer i Monaco	78
XIII.	Revanchematcher — og endnu en guldmedalje	96
XIV.	De store dage i London	101
XV.	Min tid i Stade Français	111

Karen Margrethe Harup

LASSE FORTÆLLER

Dette er en bog om vilje og energi . . . Men samtidig er det et eventyr hentet ud af virkeligheden — fra den lille 5-årige Karen Margrethe som vandskræk måtte følges i vandet af far og mor til hun på den olympiske sejrsskammel i London så Dannebrog glide til tops.

Vi følger hende i mange spændende løb. På landskampsrejser og pragtfulde ture til Middelhavet, Paris, Amsterdam, London og mange andre steder.

Karen Margrethe Harup — kendt af alle svømmebegejstrede som „Lasse" — fortæller om det slidsomme træningsarbejde under krigen i Øbrohallens uopvarmede vand og belønningen herfor, Europamesterskaberne og sejrene i London, nogle af de mest fremragende i dansk idræts historie.

„Lasse fortæller" er en bog for ungdom mellem 8—80 år. Bogen er også en hyldest til det kammeratskab, der hersker indenfor svømmesporten, hvad enten det drejer sig om stjerner eller nybegyndere. Derfor vil den fra A til Å blive slugt af den hele sportsbegejstrede ungdom, der vil fornemme spændingen ved løbene, og genopleve Lasses triumfer.

I samme serie:
John Hansen: BOLDEN I MÅL 2. oplag, 11.000 exemplarer, 7,50 kr.
Karl Aage Hansen & Ivan Jensen: PÅ REJSE MED LANDSHOLDET
3. oplag, 14.000 exemplarer, 7,50 kr.

Om kort tid udkommer:
Karl Aage Hansen & Ivan Jensen: FRA LANDSHOLDET TIL ITALIEN

BRANNER OG KORCH